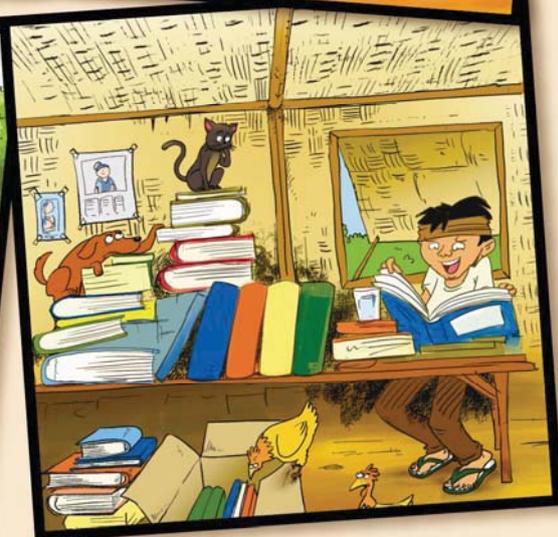
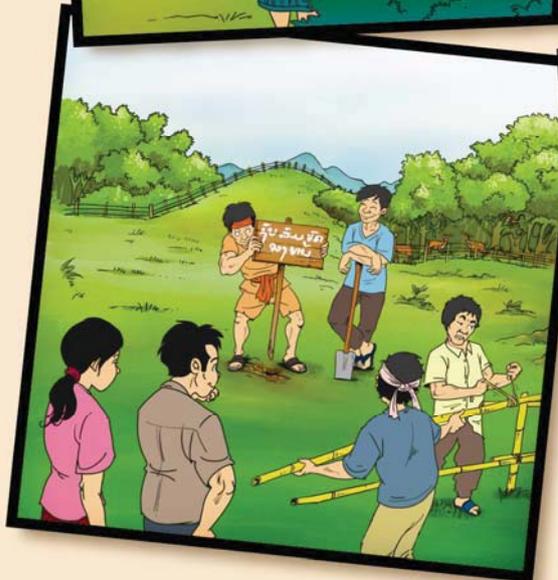

ປຶ້ມຄູ່ມື

ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ຂອງບ້ານໃນການຄຸ້ມຄອງ
ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

ສາລະບານ

ພາກທີ 1: ພາກສະເໜີ	3
1.1 ຈຸດປະສົງ	4
1.2 ເອກະສານນິຕິກຳທີ່ນຳໃຊ້	4

ພາກທີ 2: ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບນິຕິກຳ ຂອງ ສປປ ລາວ	5
2.1 ຄວາມເປັນມາຂອງນິຕິກຳໃນ ສປປ ລາວ	6
2.2 ຄວາມໝາຍນິຕິກຳຂອງ ສປປ ລາວ	6
2.3 ນິຕິກຳມີໄວ້ເພື່ອຫຍັງ	6
2.4 ລະບົບນິຕິກຳຂອງ ສປປ ລາວ	7
2.5 ຄວາມໝາຍນິຕິກຳໃນແຕ່ລະປະເພດ	8

ພາກທີ 3: ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂັ້ນບ້ານ	10
---	----

ໃນພາກນີ້ໄດ້ເວົ້າເຖິງ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂັ້ນບ້ານທີ່ໄດ້ກຳນົດ
ໄວ້ໃນກົດໝາຍ, ດຳລັດ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ ສາມາດສັງລວມໄດ້ 6 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍຂອງລັດ	12
2. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໃ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງລັດ	14
3. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຕາມປະເພນີ	18
4. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້	21
5. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການຕິດຕາມກວດກາແຜນການ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້	23
6. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການແກ້ໄຂ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້	25

ພາກທີ 4: ເອກະສານອ້າງອີງທາງດ້ານນິຕິກຳ	27
ເນື້ອໃນລະອຽດແຕ່ລະມາດຕາ ຂອງລະບຽບກົດໝາຍ ທີ່ພົວພັນເຖິງສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂ້າງເທິງນີ້ ຊຶ່ງນຳມາຈາກ ເອກະສານນິຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ລັດປະກາດໃຊ້.	

ຄຳອະທິບາຍທ້າຍບົດ	57
------------------	----

1 ພາກສະເໜີ

1.1 ຈຸດປະສົງ:

ປຶ້ມສັງລວມສະບັບນີ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອ:

- ເປັນຄູ່ມື ໃຫ້ຊາວບ້ານ ໃນການຄົ້ນຄວ້າເຊື່ອມຊຶມ, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແບບຍືນນານ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ກາຍເປັນຫົວໜ່ວຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ.
- ເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ ໃນການຊີ້ນຳ ແລະ ກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆໃນການຄຸ້ມຄອງແລະນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃນຂອບເຂດບ້ານ.
- ເປັນເອກະສານອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການ ໂຄສະນາ ເສີຍແຜ່ ແລະ ແນະນຳການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆຂອງ ລັດ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

1.2 ເອກະສານນິຕິກຳທີ່ນຳໃຊ້ໃນປຶ້ມຄູ່ມືນີ້:

- ລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປີ 2003.
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ປີ 2003.
- ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ປີ 1996.
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທີ່ດິນ ປີ 2003.
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສານປະຊາຊົນ ປີ 2003.
- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ປີ 2003.
- ລັດຖະບັນຍັດປະທານປະເທດ ສະບັບເລກທີ 02/ສປປ, ລົງວັນທີ 20/10/2003 ວ່າດ້ວຍ ການສ້າງນິຕິກຳ.
- ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 59/ນຍ, ລົງວັນທີ 22/05/2002 ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດແບບຍືນນານ.
- ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 192/ນຍ, ລົງວັນທີ 07/07/2005 ວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ ຈາກໂຄງການພັດທະນາ.
- ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 101/ນຍ, ລົງວັນທີ 20/04/2005 ວ່າດ້ວຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ.
- ລະບຽບການ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0204/ກປ.03, ລົງວັນທີ 03/10/2003 ວ່າດ້ວຍການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດແບບຍືນນານ.
- ລະບຽບການ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0535/ກປ. 2001, ລົງວັນທີ 18/06/2001 ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ.
- ບົດແນະນຳ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0377/ກປ, ລົງວັນທີ 17/04/1996 ວ່າດ້ວຍການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຕາມສິດປະເພນີ.
- ບົດແນະນຳ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0822/ກປ, ລົງວັນທີ 02/08/96 ກ່ຽວກັບການມອບດິນ-ມອບປ່າ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້.
- ຂໍ້ຕົກລົງ ຂອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0054/ກປ, ລົງວັນທີ 07/03/1996 ວ່າດ້ວຍ ສິດນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ.

2 ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບນິຕິກຳ

2.1 ຄວາມເປັນມາຂອງນິຕິກຳໃນ ສປປ ລາວ

ໃນເມື່ອກ່ອນ ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໄດ້ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນແບບສັງຄົມນ້ອຍໆ ກະແຈກກະຈາຍ. ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນເວລານັ້ນແມ່ນອີງໃສ່ການເຄົາລົບນັບຖື ແລະ ປະຕິບັດຕາມ ຮີດຄອງປະເພນີຕ່າງໆ ທີ່ສືບທອດກັນມາໄດ້ຫລາຍເຊັ່ນຄົນແລ້ວ. ແຕ່ພາຍຫລັງທີ່ສັງຄົມໄດ້ມີການ ຂະຫຍາຍຕົວ ຄົນໃນສັງຄົມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ພົວພັນກັນຫລາຍຂຶ້ນ ແລະ ເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ມັນຈຶ່ງຮຽກ ຮ້ອງໃຫ້ມີກົດບັງຄັບ ກໍ່ຄືນິຕິກຳທີ່ຈຳເປັນຈຳນວນໜຶ່ງ. ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຄົນ ໃນສັງຄົມເປັນໄປໂດຍດີ, ມີຄວາມສະຫງົບ ແລະ ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ.

ກ່ອນປີ 1975 ຄົນຫລັງ ປະເທດລາວ ໄດ້ມີລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ ຈຳນວນໜຶ່ງ, ແຕ່ ບັນດານິຕິກຳເຫລົ່ານັ້ນ ບໍ່ໄດ້ຮັບໃຊ້ສິດຜົນປະໂຫຍດລວມ ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ໄດ້ຖືກ ລົບລ້າງໄປໃນຕົວພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ ສະຖາປະນາ ເປັນ ສປປ ລາວ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການ ອັນຮີບດ່ວນ ຂອງ 2 ໜ້າທີ່ ຍຸດທະສາດ ຄື: ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາປະເທດຊາດ, ລັດໄດ້ປະກາດ ໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ກົດໝາຍດຳເນີນຄະດີອາຍາ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສານປະຊາຊົນ ແລະ ບັນດາເອກະສານ ນິຕິກຳອື່ນໆຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆ. ມາເຖິງປີ 1991 ພາຍໃຕ້ການນຳພາ ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກາດໃຊ້ລັດຖະທຳມະນູນເປັນຄັ້ງທຳອິດ. ຫລັງຈາກນັ້ນກົດໝາຍອື່ນໆ ກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ສ້າງຂຶ້ນຢ່າງເປັນລະບົບ ພາຍໃຕ້ກອບຂອງ ລັດຖະທຳມະນູນສະບັບດັ່ງກ່າວ, ມາເຖິງປະຈຸບັນໄດ້ມີກົດໝາຍຫລາຍກວ່າ 50 ສະບັບ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການພິຈາລະນາ ແລະ ຮັບຮອງຈາກ ສະພາແຫ່ງຊາດ.

2.2 ຄວາມຫມາຍນິຕິກຳ ຂອງສປປ ລາວ

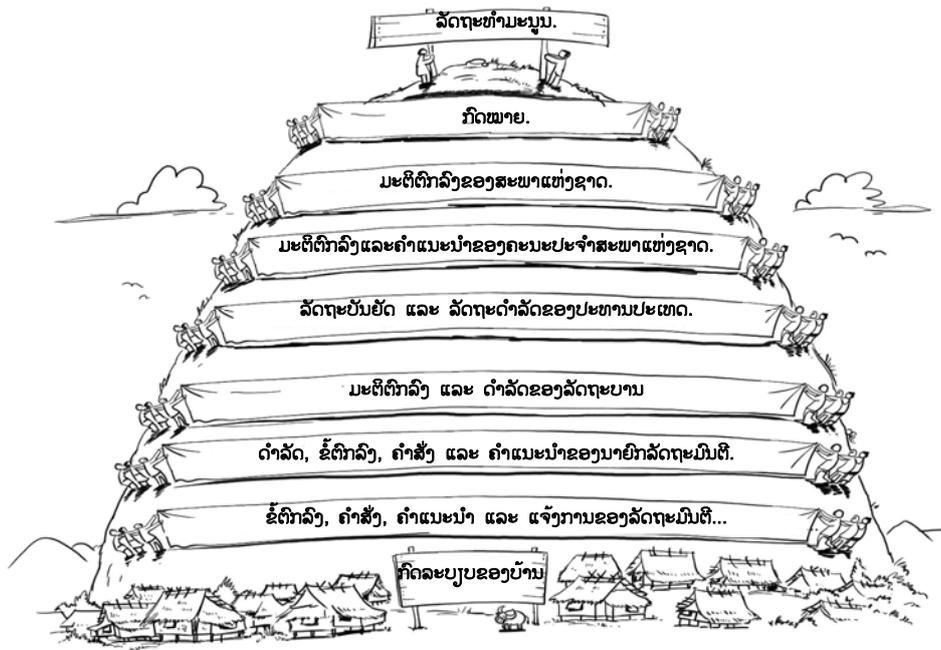
ນິຕິກຳ ແມ່ນເອກກະສານທາງດ້ານກົດຫມາຍ ທີ່ວາງອອກໂດຍ ອົງການລັດ, ຊຶ່ງແບ່ງອອກເປັນສອງ ປະເພດຄື: ນິຕິກຳທີ່ມີຜົນບັງຄັບທົ່ວໄປ ວາງອອກເພື່ອຄຸ້ມຄອງລັດ, ຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ; ແລະ ນິຕິກຳທີ່ມີຜົນບັງຄັບສະເພາະວາງອອກ ເພື່ອຮັບໃຊ້ວຽກງານບໍລິຫານ (ລັດຖະບັນຍັດ ປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 2)

2.3 ນິຕິກຳມີໄວ້ເພື່ອຫຍັງ

ແຕ່ໃດໆມາ ຄົນເຮົາເຄີຍດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນ ເປັນສັງຄົມທີ່ມີຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ມີ ຄວາມເຊື່ອຖື ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. ຖ້າບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ໃນສັງຄົມ ຫາກເຮັດຕາມໃຈຕົນເອງ ເຊິ່ງ ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ແຕະຕ້ອງເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດ ຂອງບຸກຄົນອື່ນໃນສັງຄົມ, ສັງຄົມກໍ່ຈະເກີດຄວາມວຸ້ນວາຍ. ດັ່ງນັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ຄົນເຮົາຢູ່ຮ່ວມກັນຢ່າງມີຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຍຸດຕິທຳ ຕ້ອງມີນິຕິກຳ ເພື່ອຄວບຄຸມການປະພຶດ, ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງໃນສັງຄົມ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

2.4 ລະບົບນິຕິກຳຂອງ ສປປ ລາວ

ລະບົບນິຕິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍນິຕິກຳຫລາຍປະເພດ ຊຶ່ງແຕ່ລະປະເພດຢູ່ໃນລະດັບ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການພິຈາລະນາ, ຜູ້ຮັບຮອງ, ມີອຳນາດ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ມີຂອບເຂດການນຳໃຊ້ ທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ, ຕາມລຳດັບ ແລະ ລາຍລະອຽດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ▶ ລັດຖະທຳມະນູນ;
- ▶ ກົດໝາຍ;
- ▶ ມະຕິຕົກລົງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ;
- ▶ ມະຕິຕົກລົງ ແລະຄຳແນະນຳ ຂອງຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ;
- ▶ ລັດຖະບັນຍັດ ແລະ ລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ;
- ▶ ມະຕິຕົກລົງ ແລະ ດຳລັດ ຂອງລັດຖະບານ;
- ▶ ດຳລັດ, ຂໍ້ຕົກລົງ, ຄຳສັ່ງ ແລະ ຄຳແນະນຳ ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ;
- ▶ ຂໍ້ຕົກລົງ, ຄຳສັ່ງ, ຄຳແນະນຳ ແລະ ແຈ້ງການຂອງລັດຖະມົນຕີ, ຫົວໜ້າອົງການທຽບເທົ່າກະຊວງ, ຫົວໜ້າອົງການທີ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ຫົວໜ້າຫ້ອງການ, ຫົວໜ້າກົມ, ປະທານສານ ປະຊາຊົນສູງສຸດ, ໄອຍະການ ປະຊາຊົນສູງສຸດ, ເຈົ້າແຂວງ, ເຈົ້າຄອງນະຄອນ, ເຈົ້າເມືອງ ແລະ ຫົວໜ້າເທດສະບານ;
- ▶ ກົດລະບຽບຂອງບ້ານ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 11)

2.5 ຄວາມຫມາຍຂອງນິຕິກຳໃນແຕ່ລະປະເພດ

ລັດຖະທຳມະນູນ

ແມ່ນກົດໝາຍພື້ນຖານຂອງຊາດ ຊຶ່ງກຳນົດລະບອບການເມືອງ, ລະບອບ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ, ສິດ ແລະ ພັນທະພື້ນຖານຂອງພົນລະເມືອງ, ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການ ເຄື່ອນໄຫວຂອງ ກົງຈັກອຳນາດລັດ. ລັດຖະທຳມະນູນ ແມ່ນສະພາແຫ່ງຊາດເປັນຜູ້ ຮັບຮອງເອົາ ດ້ວຍຄະແນນ ສູງຢ່າງຫນ້ອຍສອງສ່ວນສາມຂອງຈຳນວນສະມາຊິກ ສະພາແຫ່ງຊາດ ທັງໝົດ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 12)

ກົດໝາຍ

ແມ່ນນິຕິກຳຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງກຳນົດຫລັກການ, ນະໂຍບາຍ, ລະບຽບການ, ກົດຂໍ້ບັງຄັບ ແລະ ມາດຕະການ ແນໃສ່ດັດປັບສາຍພົວພັນສັງຄົມ ໃນຂົງເຂດໃດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ, ມີຜົນບັງຄັບ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ແລະ ນຳໃຊ້ຍາວນານ; ກົດໝາຍແມ່ນ ສະພາແຫ່ງຊາດເປັນຜູ້ຮັບຮອງ ເອົາດ້ວຍຄະແນນສູງສ່ວນຫລາຍ ຂອງຈຳນວນ ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມ (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 13)

ມະຕິຕົກລົງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ

ແມ່ນການຕົກລົງຮັບຮອງເອົາບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາ ໃນກອງປະຊຸມສະພາ ແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດ, ການ ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍ ແລະ ບັນຫາອື່ນໆ ທີ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງສະພາ ແຫ່ງຊາດ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 14)

ມະຕິຕົກລົງຂອງຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ

ແມ່ນການຮັບຮອງເອົາບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ນຳ ມາພິຈາລະນາໃນກອງປະຊຸມຂອງຄະນະປະຈຳ ສະພາແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມະຕິຂອງກອງປະຊຸມສະພາແຫ່ງຊາດ, ການ ຕິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍ ລວມທັງການຕີຄວາມຫມາຍ ລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍ ແລະ ບັນຫາອື່ນໆ ທີ່ນອນ ຢູ່ໃນຂອບເຂດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງ ຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 15)

ລັດຖະບັນຍັດຂອງປະທານປະເທດ

ແມ່ນບົດບັນຍັດ ທີ່ກຳນົດຫລັກການ, ນະໂຍບາຍ, ລະບຽບ ການ, ກົດຂໍ້ບັງຄັບ ແລະ ມາດຕະ ການຖັດຈາກກົດ ໝາຍລົງມາ ແນໃສ່ດັດປັບສາຍພົວພັນສັງ ຄົມ ໂດຍແມ່ນປະທານປະເທດ ເປັນຜູ້ວາງອອກ ຕາມການສະເໜີຂອງ ຄະນະປະຈຳສະພາ ແຫ່ງຊາດ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງ ປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 16)

ລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ

ແມ່ນຄຳຕົກລົງທີ່ມີຜົນບັງຄັບສະເພາະເຊັ່ນ: ລັດຖະດຳລັດ ກ່ຽວກັບການປະກາດໃຊ້ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດ ຫມາຍ, ການໃຫ້ອະໄພຍະໂທດ, ການປະດັບຫລຽນໄຊ, ການແຕ່ງຕັ້ງ, ເລື່ອນ ຊັ້ນ, ຍົກຍ້າຍ ຫລື ບົດຕຳແໜ່ງ ແລະອື່ນໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດຫມາຍ ໂດຍແມ່ນ ປະທານປະເທດເປັນຜູ້ວາງອອກ ຕາມການສະເໜີຂອງ ລັດຖະບານຫລືພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 17)

ມະຕິຕົກລົງຂອງລັດຖະບານ

ແມ່ນການຕົກລົງຂອງກອງປະຊຸມ ລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາໃນກອງປະຊຸມລັດຖະບານ, ດ້ວຍຄະແນນສູງຫລາຍກວ່າ ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນ ສະມາຊິກ ລັດຖະບານ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 18)

ດຳລັດຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ກຳນົດຫລັກການ, ລະບຽບການ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆ ແນໃສ່ດັດປັບສາຍພົວພັນສັງຄົມ ໃນຂົງເຂດໃດໜຶ່ງ ໂດຍແມ່ນ ລັດຖະບານ ຫລືນາຍົກລັດຖະມົນຕີເປັນຜູ້ວາງອອກ ໃນຂອບເຂດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 19)

ຂໍ້ຕົກລົງ

ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບທົ່ວໄປ ວາງອອກເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນິຕິກຳຂອງອົງການລັດຂັ້ນເທິງ ຫລື ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບສະເພາະ ເພື່ອຮັບໃຊ້ວຽກງານບໍລິຫານ, ຊຶ່ງທົ່ວໜ້າອົງການລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຜູ້ວາງອອກໃນຂອບເຂດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ. (ລັດຖະບັນຍັດ ປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 20)

ຄຳສັ່ງ

ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບທົ່ວໄປ ວາງອອກເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ກົດ ຫມາຍ, ລັດຖະບັນຍັດ, ລະບຽບການ ຫລື ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບສະເພາະ ເພື່ອຮັບໃຊ້ວຽກງານບໍລິຫານ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 21)

ຄຳແນະນຳ

ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບທົ່ວໄປ ວາງອອກເພື່ອ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ງົບປະມານແຫ່ງລັດ, ກົດຫມາຍ, ລະບຽບການ, ແຜນການ ຫລືວຽກງານໃດ ໜຶ່ງ ໂດຍຊີ້ບອກກ່ຽວກັບຄວາມເຂົ້າໃຈ, ວິທີ, ຂັ້ນຕອນ, ການນຳໃຊ້ພາຫະນະອຸປະກອນ, ກຳນົດເວລາ ຂອງການປະຕິບັດ, ການປະສານງານ ແລະ ອື່ນໆ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 22)

ແຈ້ງການ

ແມ່ນເອກະສານທີ່ອົງການລັດຂັ້ນຕ່າງໆ ວາງອອກເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຊາບ ຫລື ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານໃດໜຶ່ງ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 23)

ກົດລະບຽບຂອງບ້ານ

ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ທົ່ວໄປ ຊຶ່ງບ້ານເປັນຜູ້ວາງອອກ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳສັ່ງ, ຄຳແນະນຳ ແລະ ແຈ້ງການຂອງອົງການລັດຂັ້ນເທິງ ຫລື ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບສະເພາະ ເພື່ອຮັບໃຊ້ວຽກງານບໍລິຫານໃນຂອບເຂດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງ ບ້ານຕົນ. ນາຍບ້ານ ເປັນຜູ້ສ້າງຮ່າງກົດລະບຽບ ແລ້ວນຳໄປຜ່ານກອງປະຊຸມບ້ານ ເພື່ອປະກອບຄຳເຫັນ ພາຍຫລັງ ທີ່ໄດ້ປັບປຸງແລ້ວຈຶ່ງນຳສະເໜີເຈົ້າເມືອງ ເພື່ອພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາ. (ລັດຖະບັນຍັດ ຂອງປະທານປະເທດ 02/ສປປ, ມາດຕາ 24)

3 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນກັບບ້ານ ຊຶ່ງເປັນອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຂັ້ນຮາກຖານ ທີ່ຂຶ້ນກັບເມືອງ ແລະ ເທດສະບານ, ທັງເປັນອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາປ່າໄມ້ ຂັ້ນທີສີ່ ຖັດຈາກກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການ ສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ (ລັດຖະທໍາມະນູນ ມາດຕາ: 75,78; ກົດໝາຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມາດຕາ: 2,4,5,46;).

3.1 ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງບ້ານ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍຂອງລັດ.

- ບ້ານມີ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານ¹ ຫລື ການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານຂຶ້ນ² ເພື່ອຊ່ວຍອົງການ ບົກຄອງບ້ານ ແລະ ເປັນຕົວແທນຂອງປະຊາຊົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ທີ່ມີໃນຂອບເຂດບ້ານ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ: 44; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63.5; ດຳລັດ 59/ນຍ ມາດຕາ: 3.5,8.4; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ: 10,11; ລະບຽບການ 0204/ກປ.03 ມາດຕາ: 29;).

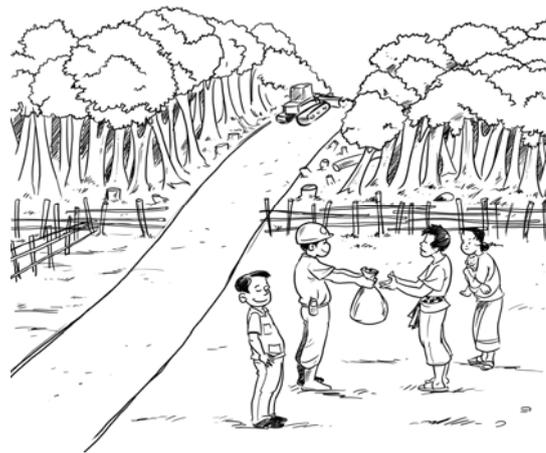

- ບ້ານມີ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມ ຫລື ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້³ ເພື່ອດຳເນີນ ກິດຈະການປ່າໄມ້ ທີ່ບໍ່ຂັດກັບ ລະບຽບກົດໝາຍເຊັ່ນ: ກຸ່ມເກັບກູ້-ຂາຍ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ: 44; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:11.4; ລະບຽບການ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ:6;).

- ບ້ານມີ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການສ້າງກົດລະບຽບສະເພາະ ໃນການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້⁴ ໃນຂອບເຂດບ້ານຂອງຕົນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງບ້ານ ແລະ ບໍ່ຂັດກັບ ລະບຽບກົດໝາຍຂອງລັດທີ່ວາງອອກ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63; ກົດໝາຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມາດຕາ: 53; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:10.2,11.1; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ:7;).
- ບ້ານມີ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການໂຄສະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ລະບຽບກົດໝາຍຂອງລັດ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ⁵ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້⁶ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63.3)

- ບ້ານມີ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການປະຕິບັດນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີຜົນງານ ແລະ ປະຕິບັດມາດຕະການ ຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ຕາມຂອບເຂດສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 68,69,72; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ: 15,16;)

- ປະຊາຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນເຂດໂຄງການ ຫລື ບໍ່ໄດ້ດຳລົງຊີວິດຢູ່ ແຕ່ມີຊັບສິນຄົງທີ່ ຕ່າງໆຢູ່ ໃນເຂດຂອງໂຄງການກ່ອນວັນເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ ແລະ ໄດ້ເສຍສິດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ທັງມີ ແລະ ບໍ່ມີເອກະສານຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້), ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຊັບສິນຄົງທີ່ຕ່າງໆ ຈາກການເວນ ຫລື ໂອນຄືນ⁷ ແບບຖາວອນ ຫລື ຊົ່ວຄາວໃຫ້ແກ່ລັດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນຄ່າເສຍຫາຍ⁸ ຕາມລະບຽບການທີ່ລັດໄດ້ກຳນົດໄວ້ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 71,72; ດຳລັດ 192/ນຍ ມາດຕາ: 1,3,5,6; ລະບຽບການ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ: 5;).

3.2 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານໃນການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງລັດ.

- ຊາວບ້ານມີໜ້າທີ່ໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຽບ ກົດໝາຍ ແລະ ຕ້ອງປະຕິບັດພັນທະເສຍພາສີ⁹, ອາກອນ¹⁰ ແລະ ຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄ່າຊັບພະຍາກອນ, ຄ່າທຳນຽມປ່າໄມ້, ຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນປ່າໄມ້, ຄ່າທຳນຽມໂອນຊື່ທີ່ດິນ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ:60; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 57;).

- ຊາວບ້ານໜຶ່ງແຮງງານ¹¹ ມີສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ¹² ເພື່ອປູກເຂົ້າ, ລ້ຽງສັດໄດ້ບໍ່ເກີນໜຶ່ງເຮັກຕາ. ເຮັດສວນປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ພືດລົ້ມລູກ ໄດ້ບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາ; ເຮັດສວນປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກໄດ້ ບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາ, ປູກພືດຫຍ້າລ້ຽງສັດ ໂດຍນຳໃຊ້ດິນປອກໂລ້ນ ຫລື ປ່າຫຍ້າປະເພດຕ່າງໆ ໄດ້ບໍ່ເກີນສິບຫ້າເຮັກຕາ¹³ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ:17,21;).
- ລັດມອບສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຊຸດໂຊມ ຫລື ທີ່ດິນປອກໂລ້ນ ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຕາມຄວາມສາມາດທາງດ້ານແຮງງານ¹⁴ ແລະ ຫິນຮອນ¹⁵ ເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້ ຫລື ພື້ນຟູປ່າ ສຳລັບບຸກຄົນໃນເນື້ອທີ່ ບໍ່ເກີນ 3 ເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ. ໃນກໍລະນີທີ່ຕ້ອງການຫລາຍກວ່ານັ້ນ ກໍ່ມີສິດຂໍເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານ¹⁶ ຈາກລັດ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ໃຫ້ອີງໃສ່ຄວາມສາມາດຕົວຈິງ ໃນການຜະລິດ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 13,50; ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 21;).

- ກຳມະສິດ¹⁷ກ່ຽວກັບທີ່ດິນແລະປ່າໄມ້ຂອງຊາວບ້ານປະກອບດ້ວຍ 6 ສິດດັ່ງນີ້: (1) ສິດໃນການນຳໃຊ້¹⁸, (2) ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ລວມທັງໃຊ້ຄ່າປະກັນ¹⁹, (3) ສິດໃນການໂອນຫລື ໃຫ້ເຊົ່າ²⁰, (4) ສິດໃນການປົກປັກຮັກສາ²¹, (5) ສິດໃນການສືບທອດ²² ແລະ (6) ສິດໄດ້ຮັບຄ່າຊົດໃຊ້ແທນຄືນ²³. ສຳລັບ ອົງການຈັດຕັ້ງບ້ານ ແມ່ນມີສິດ (1) ຄຸ້ມ ຄອງ, (2) ນຳໃຊ້ ແລະ (3) ປົກປັກຮັກສາ.(ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ:17; ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 5,53,70,71; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 49,52,63; ຂໍ້ຕົກລົງ 0054/ກປ.96 ມາດຕາ:9;).

- ກຳມະສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້²⁴ຂອງຊາວບ້ານ ແມ່ນຂຶ້ນກັບປະເພດຂອງດິນໃນບ້ານ ດັ່ງນີ້: (1) ດິນທີ່ມີ ການຜະລິດຄົງທີ່, (2) ດິນທຳການຜະລິດຊົ່ວຄາວ, (3) ດິນທີ່ເຫຼືອຈາກການແບ່ງ ຊຶ່ງອາດໄຊ້ປູກຕົ້ນໄມ້, (4) ດິນແຮ່ໄວ້: 5-10% ແລະ (5) ດິນປ່າໄມ້²⁵ (ຊຶ່ງລວມມີ: ປ່າຮັກສາຍອດຫ້ວຍ, ປ່າສະຫງວນຂອງບ້ານ ແລະ ປ່າຊົມໄຊ້) (ບົດແນະນຳ 0822/ກປ.96 ຂໍ້ທີ: II.ຂ;).
- ບ້ານຮ່ວມກັບອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານ ໃນການມອບທີ່ດິນກະສິກຳ, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານຄຸ້ມຄອງ ແລະນຳ ໃຊ້ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ: 17; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 13,63; ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 3,22;).

- ຕົ້ນໄມ້ທີ່ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໄດ້ປູກ ແລະ ຟື້ນຟູ ດ້ວຍທຶນຮອນ ແລະ ເຫືອແຮງຂອງຕົນ ໂດຍມີການຮັບຮູ້ ຈາກລັດ²⁶ ແມ່ນເປັນກຳມະສິດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ຊຶ່ງມີສິດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກ ຜົນ, ໂອນ, ສືບ ທອດ ແລະ ຊົດໃຊ້ທົດແທນຄືນ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ:16,17; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 5,52; ດຳລັດ 192/ນຍ ມາດຕາ6; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:7.2; ລະບຽບການ 196/ກປ.2000 ມາດຕາ: 23;)
- ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະໄດ້ຮັບເອກະສານທາງການແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບ ປະເພດທີ່ດິນ, ອາຍຸການນຳໃຊ້ ແລະ ສິດທີ່ມີ ດັ່ງຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້. (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 49,51 ,52,53,54; ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ:13,18,22,44,48,49,71,72; ດຳລັດ 192/ນຍ ມາດຕາ:1,3,5,6; ລະບຽບການ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ: 5; ບົດແນະນຳ 0822/ກປ.96 ມາດຕາ: 3;).

ຕາຕະລາງ 1 : ຫຼັງສືທີ່ດິນ ແລະ ສິດໃນການນຳໃຊ້

ເອກະສານຢັ້ງຢືນ ກຳມະສິດນຳໃຊ້ດິນ	ອາຍຸໃນການ ນຳໃຊ້	ສິດທີ່ມີ	ປະເພດທີ່ດິນ	ຜູ້ນຳໃຊ້ດິນ
1. ໃບຕາດິນ ²⁷ ອອກໃຫ້ໂດຍ: ອົງການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ ແຂວງ, ນະຄອນຫລວງ	ມີອາຍຸການນຳໃຊ້ ຖາວອນ	1. ສິດປົກປັກຮັກສາ 2. ສິດໃນການນຳໃຊ້ 3. ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ (ໃຊ້ຄຳປະກັນໄດ້) 4. ສິດໃນການໂອນ 5. ສິດໃນການສືບທອດ 6. ສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ທີ່ດິນປູກສ້າງ ▪ ທີ່ດິນກະສິກຳຖາວອນ: ນາ, ສວນ 	ຊາວບ້ານ
2. ໃບແຜນທີ່ດິນ ²⁸ ຈົດທະບຽນໂດຍ: ອົງການຄຸ້ມ ຄອງທີ່ດິນ ແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ເທດສະບານ	ມີອາຍຸການນຳໃຊ້ ຖາວອນ	1. ສິດປົກປັກຮັກສາ 2. ສິດໃນການນຳໃຊ້ 3. ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ (ໃຊ້ຄຳປະກັນໄດ້) 4. ສິດໃນການໂອນ 5. ສິດໃນການສືບທອດ 6. ສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ທີ່ດິນປູກສ້າງ ▪ ທີ່ດິນກະສິກຳຖາວອນ: ນາ, ສວນ 	ຊາວບ້ານ
3. ໃບຢັ້ງຢືນທີ່ດິນ ²⁹ ອອກໃຫ້ໂດຍ ອົງການປົກຄອງ ເມືອງ ຕາມນະໂຍບາຍວາງແຜນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນມອບດິນມອບປ່າແລະ ການຮ້ອງຂໍຂອງຊາວບ້ານ)	ມີອາຍຸນຳໃຊ້ 3 ປີ ຈາກ ນັ້ນສາມາດສະເໜີຂໍ ໃບຕາດິນ	1. ສິດປົກປັກຮັກສາ 2. ສິດໃນການນຳໃຊ້ 3. ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ (ບໍ່ ສາມາດໃຊ້ຄຳປະກັນໄດ້) 4. ສິດໃນການສືບທອດ 5. ສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ດິນທຳການຜະລິດ ບໍ່ຖາວອນ :ໄຮ່ ▪ ດິນປ່າຊຸດໂຊມຊຶ່ງຈັບ ຈ່ອງເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້ 	ຊາວບ້ານ
4. ໃບຢັ້ງຢືນເຕົ້າມູນທີ່ດິນ ³⁰ . ອອກໃຫ້ໂດຍ ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້	ມີອາຍຸການນຳໃຊ້ ຖາວອນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຊື້ແຈງໃຫ້ເຫັນປະຫວັດຄວາມ ເປັນມາຂອງການປົກປັກຮັກ ສາ ແລະ ນຳໃຊ້ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ດິນທຳການຜະລິດ ບໍ່ຖາວອນ :ໄຮ່ ▪ ດິນປ່າຊຸດໂຊມຊຶ່ງຈັບ ຈ່ອງເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້ 	ຊາວບ້ານ
5. ໃບຢັ້ງຢືນການພັດ ທະນາ ທີ່ດິນ ³¹ . ອອກໃຫ້ໂດຍ: ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້	ມີອາຍຸການນຳໃຊ້ ຖາວອນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ໃຊ້ຮັບຮອງວ່າທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ໄດ້ພັດທະນາແລ້ວ ▪ ໃຊ້ເພື່ອປະກອບສຳນວນ ເອກະສານຂໍຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ດິນທຳການຜະລິດ ບໍ່ຖາວອນ :ໄຮ່ ▪ ດິນປ່າຊຸດໂຊມຊຶ່ງຈັບ ຈ່ອງເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້ 	ຊາວບ້ານ
6. ຂໍ້ຕົກລົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ³² . (ຜ່ານການມອບດິນມອບປ່າ) ອອກໃຫ້ໂດຍ: ປົກຄອງເມືອງ	ມີການພິຈາລະນາ ເປັນ ກໍລະນີໄປ	1. ສິດໃນການນຳໃຊ້ 2. ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ 3. ສິດໃນການປົກປັກຮັກສາ 4. ສິດໃນການສືບທອດ 5. ສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ເຂດທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ນອນ ໃນຂອບເຂດບ້ານ 	ບ້ານ ຫລື ຊຸມຊົນ
7. ສັນຍາເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານ ທີ່ດິນ ³³ ຢັ້ງຢືນຈາກອົງການປົກຄອງບ້ານ, ສຳນັກງານທະບຽນສານ ແລະຈົດ ທະບຽນຢູ່ອົງການປົກຄອງເມືອງ	ບໍ່ເກີນ 30-50 ປີ.	1. ສິດນຳໃຊ້ຕາມເປົ້າໝາຍ 2. ສິດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມ ກັນ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ປ່າຊຸດໂຊມ ແລະ ດິນປອກໂທລັນ 	ພົນລະເມືອງ ລາວ ແລະຊາວຕ່າງດ້າວ

3.3 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານໃນການນຳໃຊ້ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ.

- ລັດຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳປະກັນ³⁴ສິດໃນການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ຕາມປະເພນີ³⁵ ຂອງປະຊາຊົນລາວ ທີ່ປະຕິບັດກັນມາແຕ່ບູຮານ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ:8; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ:30; ຂໍ້ຕົກ ລົງ 0054/ກປ.96 ມາດຕາ:2; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:7,8; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ຂໍ້:6;).

- ອົງການປົກຄອງບ້ານ ມີສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ສ້າງກົດລະບຽບລະອຽດສະເພາະຕື່ມອີກ ເພື່ອໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມສະພາບຕົວຈິງ ແລະ ຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ລະບ້ານ ຫລື ຮີດຄອງປະເພນີຂອງແຕ່ລະເຜົ່າຊົນ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ຂໍ້: 7; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ: 11;).
- ປະຊາຊົນມີສິດນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃນຂອບເຂດບ້ານຂອງຕົນ ຕາມປະເພນີ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດ ຈາກຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ 4 ຢ່າງດັ່ງນີ້: (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 28,30; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ: 6; ລະບຽບການ 0535 ມາດຕາ:7,8;).

- 1) ສິດນຳໃຊ້ໄມ້ທຳມະຊາດປະເພດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມໄດ້ບໍ່ເກີນຫ້າແມັດກ້ອນຕໍ່ໜຶ່ງຄອບຄົວເພື່ອ ປຸກສ້າງສ້ອມແປງເຮືອນ ແລະ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະ (ບໍ່ອະນຸຍາດຕັດໄມ້ເພື່ອການຄ້າ)³⁶
 - 2) ສິດໃນການເກັບກູ້, ນຳໃຊ້ ແລະ ຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ
 - 3) ສິດລ່າສັດ ແລະ ຫາປາຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ ແລະ
 - 4) ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ ຫລື ປອກໂລ້ນ ເພື່ອທາງດ້ານການກະສິກຳ.
- ສິດໃນການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້³⁷ຕາມປະເພນີ ຂອງປະຊາຊົນແມ່ນຂຶ້ນກັບ ປະເພດຂອງປ່າໄມ້ ດັ່ງນີ້: (1) ປ່າປ້ອງກັນ³⁸, (2) ປ່າສະຫງວນ³⁹, (3) ປ່າຜະລິດ⁴⁰ (4) ປ່າພື້ນພູ⁴¹ ແລະ (5) ປ່າຊຸດໂຊມ⁴² ດັ່ງ ລາຍລະອຽດ ໃນ ຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້: (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 16,28,30; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ:6; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ: 7,8;).

ຕາຕະລາງ 2 : ສິດໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີໃນປ່າແຕ່ລະປະເພດ

ປະເພດປ່າໄມ້	ສິດນຳໃຊ້ໄມ້	ສິດເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	ສິດລ່າສັດປ່າ	ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ເອກະສານອ້າງອີງ
1. ປ່າຜະລິດຂອງບ້ານ	ຕັດໄດ້ສູງສຸດບໍ່ເກີນ 5 ແມັດກ້ອນໄມ້ ທ່ອນ / ຄອບຄົວ, ຊະ ນິດໄມ້ທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ	ໄດ້ສະເພາະຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ ແລະ ແບບຍືນຍົງ	ໄດ້ສະເພາະຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ, ໃນລະດູແລະໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ມີລັກສະນະດັບສູນ	ບໍ່	-ກົດໝາຍປ່າໄມ້ -ລະບຽບການ 535 -ລະບຽບການ 822 -ດຳລັດ 59 -ລະບຽບການ 360
2. ປ່າປ້ອງກັນຂອງບ້ານ	ບໍ່	ໄດ້ແຕ່ຈຳກັດ ແລະ ຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ	ໄດ້ແຕ່ຈຳກັດ ແລະ ຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ	ບໍ່	-ກົດໝາຍປ່າໄມ້ -ລະບຽບການ 535 -ລະບຽບການ 822
3. ປ່າສະຫງວນຂອງບ້ານ (ປ່າມະເຫສັກ)	ບໍ່ (ຢ່າງໜ້ອຍອີງໃສ່ປະເພນີຂອງບ້ານ)	ເກັບໄດ້ແຕ່ຂຶ້ນກັບປະເພນີຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ	ບໍ່ (ຢ່າງໜ້ອຍອີງໃສ່ປະເພນີຂອງບ້ານ)	ບໍ່	-ກົດໝາຍປ່າໄມ້ -ລະບຽບການ 535 -ລະບຽບການ 822
4. ປ່າຊຸດໂຊມໃນຂອບເຂດບ້ານ	ບໍ່ມີໄມ້ຕັດ	ເກັບໄດ້	ໄດ້ສະເພາະຊະນິດລະດູການແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ	ນຳໃຊ້ເພື່ອ ການປູກຕົ້ນໄມ້ໄດ້	-ກົດໝາຍປ່າໄມ້ -ລະບຽບການ 360 -ລະບຽບການ 822
5. ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ	ບໍ່	ບໍ່	ບໍ່	ບໍ່	-ດຳລັດ 164 -ລະບຽບການ 360
6. ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ເຂດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້	ໄດ້ ແຕ່ຈຳກັດສະເພາະໃຊ້ໃນຄອບຄົວ	ໄດ້ແຕ່ຍືນຍົງແລະສະເພາະຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ	ບໍ່	ບໍ່	-ດຳລັດ 164 -ລະບຽບການ 360
7. ປ່າສະຫງວນ ຂອງເມືອງ,ແຂວງ	ບໍ່	ຂຶ້ນກັບກົດລະບຽບຂອງທ້ອງຖິ່ນ	ຂຶ້ນກັບກົດລະບຽບຂອງທ້ອງຖິ່ນ	ບໍ່	-ກົດລະບຽບຂອງ ທ້ອງຖິ່ນ

3.4 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

- ບ້ານແມ່ນອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາປ່າໄມ້ລະດັບສີ່ ຖັດຈາກກະຊວງກະສິກຳປ່າໄມ້, ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ເມືອງ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ກິດຈະການປ່າໄມ້ ໃນຂອບເຂດບ້ານ (ກິດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 12,59,63; ກິດໝາຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມາດຕາ: 2; ດຳລັດ 59/ນຍ ມາດຕາ:8.4;).

- ບ້ານມີສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ໃນການ ປົກປັກຮັກປ່າໄມ້, ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນຂອບເຂດບ້ານ ຂອງຕົນ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 59,63; ກົດໝາຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມາດຕາ: 2,4,47;).

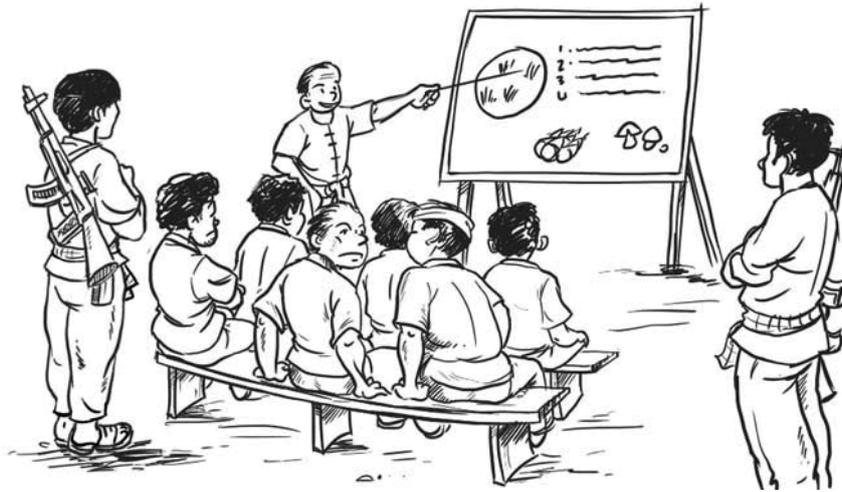

- ບ້ານມີສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ 3 ຢ່າງ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ດັ່ງນີ້: (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ:19; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 9,11,63;).
 - 1) ສ້າງແຜນການເພື່ອຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນບ້ານ⁴³
 - 2) ກຳນົດປະລິມານການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ⁴⁴.
 - 3) ປົກສາຫາລື ແລະ ຕົກລົງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້⁴⁵
- ບ້ານມີສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ໃນການສ້າງຕັ້ງການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານ ຫລື ກຸ່ມປ່າໄມ້ບ້ານຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນ ຕົວແທນ ຂອງປະຊາຊົນໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ ແລະ ຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ໃນຂອບ ເຂດບ້ານ⁴⁶ຂອງຕົນ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63; ດຳລັດ 59/ນຍ ມາດຕາ:3.5,8.4; ລະບຽບການ 0204/ ກປ.03 ມາດຕາ: 24;).

3.5 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.

- ບ້ານ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການເຄື່ອນໄຫວ ກ່ຽວກັບກິດຈະການປ່າໄມ້⁴⁷ ແລະ ປະຕິບັດ ມາດຕະການຕໍ່ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍປ່າໄມ້ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63,64,65,66,67; ລະບຽບການ 0204/ກປ.03 ມາດຕາ: 29.3;).
- ບ້ານມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບກົດໝາຍ⁴⁸ຂອງລັດ ແລະ ກົດລະບຽບຂອງບ້ານ ທີ່ວາງອອກ ຮ່ວມກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃນຂອບເຂດ ບ້ານ ຂອງຕົນ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ:19; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 8,57; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:14;).
- ກົດລະບຽບບ້ານ ທີ່ຊາວບ້ານຮ່ວມກັນສ້າງຂຶ້ນ ຕ້ອງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ຕໍ່ໝົດທຸກຄົນ ແລະ ການ ຈັດຕັ້ງຢູ່ໃນບ້ານ ແລະ ບ້ານອື່ນ ທີ່ດຳເນີນກິດຈະກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ພາຍໃນບ້ານ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 63; ກົດໝາຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມາດຕາ:53;).

- ຮ່ວມກັບຂະແໜງການກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ແຕ່ລະຂັ້ນ ໃນການໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ (ການກັກຕົວ, ປັບໃໝ, ຍືດຂອງກາງ⁴⁹, ສັ່ງຢຸດຊົ່ວຄາວ, ສຶກສາອົບຮົມ⁵⁰ ແລະ ລາຍງານຂັ້ນເທິງ) ໂດຍ ໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການສະເພາະ ດັ່ງລາຍລະອຽດໃນຕາຕະ ລາງລຸ່ມນີ້: (ກົດໝາຍ ປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 8,57,67.4,63,69,70,71,72,73; ກົດໝາຍສານ ປະຊາຊົນ ມາດຕາ:12; ດຳລັດ 59/ນຍ ມາດຕາ:14; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:11,14)

ຕາຕະລາງ3: ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

ຕຳແໜ່ງຫນ້າທີ່	ລາຍງານຂັ້ນເທິງ	ສັ່ງຢຸດຊົ່ວຄາວ	ສຶກສາອົບຮົມ	ຍືດຂອງກາງ	ປັບໃໝ	ກັກຕົວ
1. ນາຍບ້ານ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ກອງຫລອນບ້ານ	✓	✓		✓		✓
4. ພະນັກງານປ່າໄມ້ເມືອງ, ແຂວງ	✓	✓	✓			
5. ປະຊາຊົນ	✓					

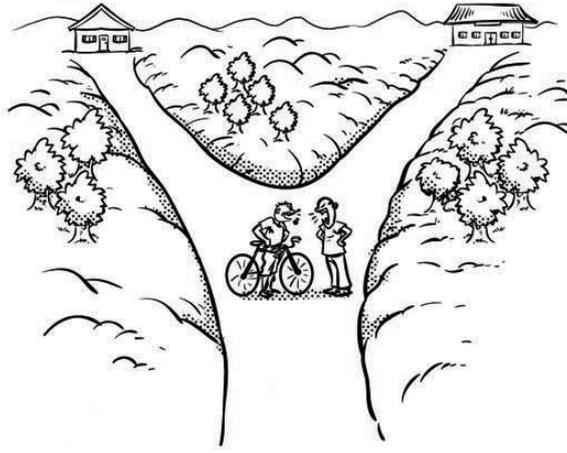
3.6 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

- ຊາວບ້ານທຸກຄົນມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ວ່າ, ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຄວາມເຫັນຕໍ່ອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫລື ສານປະຊາຊົນຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ⁵¹ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ແຕະຕ້ອງ ເຖິງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງບ້ານ (ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ: 41; ກົດໝາຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ມາດຕາ: 2,42;).
- ບ້ານມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໄກ່ເກ່ຍ⁵², ສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້⁵³ ໃນຂອບເຂດບ້ານຂອງຕົນ. ໃນກໍລະນີທີ່ບັນຫາໃດບໍ່ສາມາດ ແກ້ໄຂໄດ້ ຈຶ່ງສະເໜີຕໍ່ການຈັດຕັ້ງທີ່ສູງກວ່າ ຫລື ສານປະຊາຊົນ (ກົດໝາຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມາດຕາ: 53; ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 79; ດຳລັດ 59/ນຍ ມາດຕາ:15; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ:11; ລະບຽບການ 0204/ກປ.03 ມາດຕາ:33; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ມາດຕາ:4;).
- ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ພາຍໃນບ້ານ ສາມາດແຍກອອກໄດ້ເປັນ 3 ປະເພດດັ່ງນີ້:
 - 1) ຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງບຸກຄົນພາຍໃນບ້ານ
 - 2) ຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງບຸກຄົນໃນບ້ານ ກັບ ຄົນນອກບ້ານ
 - 3) ຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງບຸກຄົນໃນບ້ານ ຫລື ບ້ານ ກັບ ການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ຫລື ເອກະຊົນ (ລະບຽບການ 0204/ກປ.03 ມາດຕາ:33)

- ປະຊາຊົນມີ 2 ທາງເລືອກໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້: (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 80,81; ດໍາລັດ 59/ນຍ ມາດຕາ:15; ລະບຽບການ 0204/ກປ.03 ມາດຕາ: 33; ຂໍ້ຕົກລົງ 0054/ກປ.96 ມາດຕາ: 8;).

ຫ້ອງການກະສິກໍາປ່າໄມ້ເມືອງ

ສານປະຊາຊົນເມືອງ/ແຂວງ

1. ສະເໜີຕໍ່ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເຊັ່ນ: ນາຍບ້ານ, ຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ.
 2. ສະເໜີຕາມຂະບວນການຍຸຕິທໍາເພື່ອ 2 ຈຸດປະສົງດັ່ງລຸ່ມນີ້: (ກົດໝາຍດໍາເນີນຄະດີແພ່ງ ມາດຕາ: 2;)
 2.1) ທົບທວນຄໍາຕັດສິນ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ພໍໃຈການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຕາມຂໍ້ (1)⁵⁴
 2.2) ໃຫ້ສານປະຊາຊົນຕັດສິນຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຕົນເອງ ກັບຄູ່ກໍລະນີ ໂດຍກົງ⁵⁵
- ຊາວບ້ານມີສິດຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຄວາມເຫັນ ຕໍ່ອົງການພິພາກສາ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ໄດ້ໃນ 4 ລະດັບດັ່ງນີ້: (ກົດໝາຍການດໍາເນີນຄະດີແພ່ງ ມາດຕາ: 42,54,67; ກົດໝາຍສານປະຊາຊົນ ມາດຕາ:15, 16,27,37,47; ຂໍ້ຕົກລົງ 0054/ກປ.96 ມາດຕາ:8;)
 1. ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ: ເພື່ອໄກ່ເກ່ຍບັນຫາຕາມປະເພນີອັນດີງາມ ທີ່ເຄີຍປະຕິບັດກັນມາ ຖ້າຕົກລົງກັນບໍ່ໄດ້ຈຶ່ງຟ້ອງຮ້ອງຂຶ້ນສານຂັ້ນຕົ້ນ.
 2. ສານຂັ້ນຕົ້ນ: ເພື່ອຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານ ຫລື ສານແຂວງ ຂຶ້ນກັບມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍ. ເພື່ອດໍາເນີນການຕັດສິນຄະດີ ໃນຂັ້ນຕົ້ນຕາມຂໍ້ມູນ ຫລັກຖານ ແລະ ກົດໝາຍ.
 3. ສານຂັ້ນອຸທອນ: ຖ້າມີຄູ່ກໍລະນີຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ສົມຍອມຄະດີ ຕໍ່ຄໍາຕັດສິນ ຂອງສານ ຂັ້ນຕົ້ນ ຕ້ອງຮ້ອງຟ້ອງ ຕໍ່ສານຂັ້ນອຸທອນ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່.
 4. ສານຂັ້ນລົບລ້າງ: ຖ້າມີຄູ່ກໍລະນີຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ສົມຍອມຄະດີ ຕໍ່ຄໍາຕັດສິນ ຂອງສານ ຂັ້ນອຸທອນ ຕ້ອງຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ເພື່ອໃຫ້ພິຈາລະນາ ຄືນໃໝ່ເປັນຂັ້ນສິ້ນສຸດ.

4 ເອກະສານອ້າງອີງທາງດ້ານນິຕິກຳ

ລັດຖະທຳມະນູນ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ

(ມາດຕາ: 8/16/17/19/41/44/75/78)

ມາດຕາ8:

ລັດປະຕິບັດນະໂຍບາຍສາມະຄີ ແລະ ສະເມີພາບລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ທຸກຊົນຊາດຊົນເຜົ່າລ້ວນແຕ່ມີສິດປົກປັກຮັກສາ, ເສີມຂະຫຍາຍຮິດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງຕົນ ແລະ ຂອງຊາດ. ຫ້າມທຸກການກະທຳແບ່ງແຍກ ແລະ ການປະພຶດຈຳແນກລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າ. ລັດປະຕິບັດທຸກ ມາດຕະການເພື່ອຂະຫຍາຍ ແລະ ຍົກລະດັບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງທຸກຊົນເຜົ່າ ໃຫ້ສູງຂຶ້ນ.

ມາດຕາ16:

ລັດປົກປ້ອງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍບັນດາຮູບການກຳມະສິດຂອງລັດ, ຂອງລວມໝູ່, ເອກະເທດ ເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດທີ່ມາລົງທຶນຢູ່ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ17:

ລັດປົກປ້ອງສິດ ກ່ຽວກັບກຳມະສິດ (ສິດຄອບຄອງ, ສິດນຳໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ສິດຊື້ຂາດ) ແລະ ສິດສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຂອງບຸກຄົນ. ສຳລັບທີ່ດິນແມ່ນເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ລັດຮັບປະກັນ ສິດນຳໃຊ້, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດ ຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ19:

ທຸກອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ພົນລະເມືອງລາວທຸກຄົນ ຕ້ອງປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ: ຫນ້າດິນ, ພື້ນດິນ, ປ່າໄມ້, ສັດ ແລະ ອາກາດ.

ມາດຕາ41:

ພົນລະເມືອງລາວມີສິດຮ້ອງທຸກ, ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ສະເໜີຄວາມເຫັນຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງສິດແລະຜົນປະໂຫຍດລວມ ຫລື ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສະເພາະຂອງຕົນ. ຄຳຮ້ອງທຸກ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຄວາມເຫັນຂອງພົນລະເມືອງຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ແລະ ແກ້ໄຂຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ44:

ພົນລະເມືອງລາວມີສິດເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ, ຂີດຂຽນ, ໂຮມ ຊຸມນຸມ, ຈັດຕັ້ງ ສະມາຄົມ ແລະ ເດີນຂະບວນທີ່ບໍ່ຂັດກັບລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ75:

ສປປ ລາວ ແບ່ງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນອອກເປັນ 3 ຂັ້ນຄື: ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ.

- ຂັ້ນແຂວງ ມີແຂວງ ແລະ ນະຄອນ.
- ຂັ້ນເມືອງ ມີເມືອງ ແລະ ເທດສະບານ.
- ຂັ້ນບ້ານ ມີບ້ານ.

ແຂວງມີເຈົ້າແຂວງ, ນະຄອນ ມີເຈົ້າຄອງນະຄອນ, ເມືອງມີເຈົ້າເມືອງ, ເທດສະບານ ມີຫົວໜ້າເທດສະບານ, ບ້ານ ມີນາຍບ້ານ

ເຈົ້າແຂວງ ມີຮອງເຈົ້າແຂວງ, ເຈົ້າຄອງນະຄອນ ມີຮອງເຈົ້າຄອງນະຄອນ, ເຈົ້າເມືອງ ມີຮອງເຈົ້າ ເມືອງ, ຫົວໜ້າເທດສະບານ ມີຮອງຫົວໜ້າເທດສະບານ, ນາຍບ້ານ ມີຮອງນາຍບ້ານ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍວຽກ.

ມາດຕາ78:

ນາຍບ້ານມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ມະຕິຄຳສັ່ງຂອງ ລັດ, ປົກປັກ ຮັກສາຄວາມສະຫງົບ, ຄວາມເປັນລະບຽບຮ່ອຍຂອງບ້ານ ແລະ ພັດທະນາບ້ານໃຫ້ມີຄວາມ ໜັກແໜ້ນໃນ ທຸກດ້ານ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ

(ມາດຕາ: 2/4/5/46/47/53)

ມາດຕາ2:

ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນແມ່ນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລັດ ຊຶ່ງດຳເນີນໂດຍອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ ສ ປປ ລາວ, ແບ່ງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນອອກເປັນສາມຂັ້ນຄື: ຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ ລັດຖະບານ ມອບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງດິນແດນ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ປະຊາຊົນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາ ທ້ອງຖິ່ນ ຂອງຕົນ ໃຫ້ມີຄວາມຈະເລີນ, ຮັ່ງມີ ແລະ ຜາສຸກ

ມາດຕາ4: ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ລວມຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນມີດັ່ງນີ້:

- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍ, ມະຕິ, ຄຳສັ່ງຂອງຂັ້ນເທິງ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ -ສັງຄົມ ແລະ ແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດ ໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ
- ວາງແຜນຍຸທະສາດ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ, ແຜນງົບປະມານແຫ່ງລັດ ແລະ ວຽກງານປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ບົນພື້ນຖານແຜນຍຸທະສາດແຫ່ງຊາດ.
- ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທາງດ້ານການເມືອງ ເສດຖະກິດ ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ຊັບພະຍາກອນແຫ່ງຊາດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ
- ອອກມະຕິ, ຂໍ້ຕົກລົງ, ຄຳສັ່ງ, ຄຳແນະນຳ ແລະ ແຈ້ງການກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ແລະ ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບໃນຂົງເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນໂດຍສອດ ຄ່ອງກັບລະບຽບກົດໝາຍ
- ຕິດຕາມກວດກາການປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ
- ພົວພັນ ແລະ ຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດຕາມການມອບໝາຍຂອງລັດຖະບານ
- ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນໆຕາມທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້

ມາດຕາ5:

ການຈັດຕັ້ງ ແລະການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນປະຕິບັດຕາມຫລັກການ ລວມ ສູນປະຊາທິປະໄຕ ແລະ ຕາມການແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງ; ຂັ້ນບ້ານຂຶ້ນກັບຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນເມືອງຂຶ້ນກັບຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນແຂວງ ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ໂດຍມີອົງຄະນະພັກຂັ້ນຂອງຕົນເປັນຜູ້ນຳພາ ແລະ ຮັບຜິດຊອບບົນພື້ນຖານລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ46:

ບ້ານແມ່ນເຂດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຂັ້ນຮາກຖານທີ່ຂຶ້ນກັບເມືອງ ຫລື ເທດສະບານ; ບ້ານໜຶ່ງປະກອບດ້ວຍຫລາຍຄອບຄົວ.

ມາດຕາ47:

ອົງການປົກຄອງບ້ານມີພາລະບົດບາດຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ, ພັດທະນາເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ - ສັງຄົມຂອງບ້ານ, ປົກປັກຮັກສາຄວາມສະຫງົບ, ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມພາຍໃນບ້ານຂອງຕົນ.

ມາດຕາ53: ນາຍບ້ານມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ດັ່ງນີ້:

1. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍ, ມະຕິ ແລະ ຄຳສັ່ງຕ່າງໆຂອງຂັ້ນເທິງ, ພັດທະນາ ເສດຖະກິດ, ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ, ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ວຽກງານປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍພາຍ ໃນບ້ານ.
2. ເຜີນແຜ່ແນວທາງນະໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຂອງຕົນ. ສຶກສາອົບຮົມ, ປຸກລະດົມ, ເຕົ້າໂຮມຄວາມສາມາດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ, ຊຸກຍູ້ການປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງພົນລະເມືອງ.
3. ຄຸ້ມຄອງພົນລະເມືອງພາຍໃນບ້ານ, ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ປະຊາຊົນມີອາຊີບຄົງທີ່ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳ.
4. ຮຽກໂຮມ ແລະ ເປັນປະທານກອງປະຊຸມຂອງບ້ານ, ອົງການປົກຄອງບ້ານ. ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມຕາມ ການຮຽກໂຮມຂອງຂັ້ນເທິງ.
5. ອອກລະບຽບ, ແຈ້ງການຕ່າງໆຂອງບ້ານ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບລະບຽບກົດໝາຍ.
6. ສະເໜີຂັ້ນເທິງພິຈາລະນາສັ່ງໂຈະ ຫລື ຢຸດຕິການປະຕິບັດກິດຈະການໃດໜຶ່ງ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ສິດຜົນປະໂຫຍດລວມຂອງບ້ານ.
7. ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ຄຳຮ້ອງ, ຄຳສະເໜີຂອງປະຊາຊົນ ໃນຂອບເຂດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຕົນ.
8. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ກົດໝາຍ ປ່າໄມ້

(ມາດຕາ: 2,3,4;5,8,9,11,12,13,16,28,30,49,50,51,52,53,54,57,59,63,64,65,66,67,68,69, 70,71,72,73)

ມາດຕາ2:

ປ່າໄມ້ແມ່ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດອັນລຳຄ່າຂອງຊາດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ພືດພັນ, ຕົ້ນໄມ້ ນາໆຊະນິດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຕາມທຳມະຊາດ ຫລື ປູກຂຶ້ນ ແລະ ຊຶ່ງການຄົງຕົວຂອງມັນເປັນສິ່ງ ຈຳເປັນສຳລັບການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດ.

ມາດຕາ3:

ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແມ່ນຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ບໍ່ມີຊີວິດ ຊຶ່ງປະກອບມີດິນ, ພືດພັນ, ຕົ້ນໄມ້, ນ້ຳ, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ມີທັງໝົດຢູ່ໃນເຂດທີ່ດິນປ່າໄມ້.

ມາດຕາ4:

ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແມ່ນເນື້ອທີ່ດິນທຸກຕອນ ທີ່ມີປ່າໄມ້ ຫລື ບໍ່ມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມຢູ່ ຊຶ່ງລັດໄດ້ກຳນົດໃຫ້ ເປັນທີ່ດິນປ່າໄມ້.

ມາດຕາ5:

ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງລັດເປັນຕົວແທນ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແບ່ງປັນການຊົມໃຊ້ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ. ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດ ຕັ້ງຈະມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ໃດໜຶ່ງໄດ້ ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກອົງການທີ່ມີສິດໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເທົ່ານັ້ນ. ສຳລັບ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໄດ້ປູກ ຫລື ພື້ນພູດ້ວຍເທື່ອແຮງ ຫລື ທຶນຮອນຂອງຕົນໂດຍການຮັບຮູ້ຈາກລັດນັ້ນ ແມ່ນ ກຳມະສິດຂອງຜູ້ປູກ ຫລື ຜູ້ຝື້ນພູ ຊຶ່ງມີສິດຄອບ ຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ໂອນ ແລະ ສິບທອດ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ

ມາດຕາ8:

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງລ້ວນແຕ່ມີພັນທະໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ຊັບພະຍາ ກອນປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຽບການ, ບໍ່ເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ, ບົກແຫ້ງ, ວາງມາດຕະການອັນຈຳເປັນ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ ໄຟໃໝ່ປາປະກອບສ່ວນ ສະກັດກັ້ນການທຳລາຍປ່າໄມ້ບໍ່ວ່າ ດ້ວຍ ວິທີໃດກໍ່ຕາມ.

ມາດຕາ9:

ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ປະກອບດ້ວຍການສຳຫລວດ, ຈັດສັນປ່າ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນສະຖິຕິປ່າໄມ້, ການຂຶ້ນບັນຊີ, ການ ຈັດແບ່ງປະເພດ, ການກຳນົດຂອບເຂດປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ການຂຶ້ນແຜນກຳ ນົດການນຳໃຊ້, ການວາງລະ ບຽບການ, ການແບ່ງປັນການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ການຊີ້ນຳທາງດ້ານວິຊາການ.

ມາດຕາ11:

ລັດຖະບານເປັນຜູ້ກຳນົດແຜນລວມໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ ໃນ ຂອບເຂດທົ່ວປະ ເທດ ຊຶ່ງປະກອບມີແຜນໄລຍະຍາວ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ແລ້ວນຳສະເໜີຕໍ່ສະພາ ແຫ່ງຊາດພິຈາລະນາ ຮັບຮອງ. ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍອີງຕາມແຜນການລວມຂອງ ລັດຖະບານ ແລະ ສະພາບການຕົວ ຈິງຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເປັນຜູ້ຂຶ້ນແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນແລ້ວນຳສະເໜີຕໍ່ ຂັ້ນເທິງຮັບຮອງເອົາ.

ມາດຕາ12:

ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຈັດສັນ ແລະ ແບ່ງປະເພດປ່າ, ກຳນົດຂອບເຂດປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລ້ວ ລັດຖະບານຈະ ມອບສິດໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ຈາກນັ້ນແຂວງ, ກຳແພງ ນະຄອນຈະມອບໃຫ້ ເມືອງ ແລະ ເມືອງຈະ ມອບໃຫ້ບ້ານຮັບຜິດຊອບ. ໃນການມອບປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ນັ້ນ ໃຫ້ອຳນາດ ການປົກຄອງແຂວງ, ກຳແພງ ນະຄອນ, ເມືອງ ຫລື ບ້ານ ທີ່ມີເຂດແດນ ຕິດຈອດກັນເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຮັບຮູ້ນຳ

ມາດຕາ13:

ລັດມອບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ ຫລື ທີ່ດິນປອກໂລ້ນໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຕາມຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານແຮງງານ ແລະ ທຶນຮອນເພື່ອປູກ ຫລື ພື້ນພູປ່າ ສຳລັບບຸກຄົນໃນ ເມື່ອທີ່ ບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງ ງານໃນຄອບຄົວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຕ້ອງການຫລາຍກວ່ານັ້ນ ກໍ່ມີສິດຂໍເຊົ່າຈາກລັດ, ສຳລັບການຈັດຕັ້ງນັ້ນໃຫ້ອີງໃສ່ ຄວາມສາມາດຕົວຈິງໃນການຜະລິດ. ຫ້າມບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງນຳໃຊ້ ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດທີ່ດຶກຫນ້າ ຫລື ປ່າ ເຫລົ່າທີ່ສາມາດເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວເປັນປ່າທຳມະຊາດດ້ວຍ ມັນ ເອງນັ້ນ ເພື່ອປູກໄມ້ເປັນຂອງຕົນຢ່າງ ເດັດຂາດ.

ມາດຕາ16:

ປ່າໄມ້ຢູ່ສປປ ລາວ ຖືກຈັດແບ່ງອອກເປັນ 5 ປະເພດດັ່ງນີ້: ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ, ປ່າ ຜະລິດ, ປ່າພື້ນພູ ແລະ ປ່າຊຸດໂຊມ ຫລື ດິນປອກໂລ້ນ.

ມາດຕາ28:

ການຕັດໄມ້ຢູ່ໃນປ່າຜະລິດຂອງບ້ານເພື່ອປຸກສ້າງ, ສ້ອມແປງ ແລະ ໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ ອະນຸ ຍາດໃຫ້ຕັດແຕ່ໃນ ເຂດປ່າຜະລິດຂອງບ້ານ ແລະ ໄມ້ປະເພດບໍ່ຫວງຫ້າມ ຊຶ່ງບໍລິມາດ ບໍ່ເກີນຫ້າແມັດກ້ອນ ໄມ້ທ່ອນຕໍ່ຫນຶ່ງຄອບ ຄົວທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນ ຊຶ່ງຕ້ອງຕັດໃນເຂດທີ່ກໍານົດໃຫ້ ແລະ ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ ທີ່ອໍານາດການປົກຄອງ ບ້ານກໍານົດອອກ. ສ່ວນການເກັບກູ້ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ ນັ້ນ ກໍ່ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດ ລະບຽບຂອງບ້ານ ຊຶ່ງ ຮັບຮອງເອົາ ໂດຍຫ້ອງການກະສິກໍາ ປ່າໄມ້ເມືອງ

ມາດຕາ30:

ການຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ ແມ່ນການຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ທີ່ເຄີຍປະຕິບັດກັນມາເປັນເວລາດົນນານ ແລະ ຖືກຮັບຮູ້ໂດຍ ສັງຄົມ ຫລື ກົດໝາຍ ຊຶ່ງມີການເກັບກູ້ໄມ້ປະເພດບໍ່ ຫວງຫ້າມມາເຮັດເຮື້ວ, ເຮັດພືນ, ເກັບກູ້ ຜະລິດ ຕະຜົນປ່າໄມ້, ລ່າສັດ ແລະ ຫາສັດນ້ຳປະເພດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ ເພື່ອ ຊົມໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ແລະ ການ ຊົມໃຊ້ອື່ນໆຕາມປະເພນີ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ແກ່ປ່າໄມ້ ຫລື ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ແຕະຕ້ອງເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດ ຂອງບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ. ການຊົມໃຊ້ປ່າ ໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ ແມ່ນຕ້ອງປະຕິບັດຕາມ ກົດລະບຽບຂອງບ້ານກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຊຶ່ງອໍານາດການປົກຄອງ ບ້ານ ເປັນຜູ້ກໍານົດອອກ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຈຸດພິເສດຂອງ ບ້ານໃນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ ຖືກ ຕ້ອງຕາມ ມາດຕາ 63 ຂອງກົດໝາຍ ສະບັບນີ້.

ມາດຕາ49:

ຜູ້ຄອບຄອງນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ມີສິດຄອບຄອງ, ນໍາໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ໂອນ ແລະ ສືບທອດປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້. ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງຂອງລັດນັ້ນແມ່ນມີສິດຄຸ້ມຄອງ, ນໍາໃຊ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຕາມລະບຽບ ການ.

ມາດຕາ50:

ການມອບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ແມ່ນການຕົກລົງຂອງອົງການ ມີສິດ ຫນ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນ ການເອົາປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຄອບ ຄອງ ນໍາໃຊ້ຢ່າງ ຍາວນານ ແລະ ມີຄວາມ ສະຫງົບຕາມສັນຍາ ແລະ ລະບຽບການສະເພາະ.

ມາດຕາ51:

ສິດຄອບຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ແມ່ນສິດປົກປັກຮັກສາ, ນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ຕົນໄດ້ຮັບນັ້ນ. ສ່ວນ ສິດນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ແມ່ນສິດໃນການໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດຫນຶ່ງເພື່ອຕອບ ສະຫນອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ມີສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້.

ມາດຕາ52:

ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ແມ່ນສິດເກັບກູ້ໝາກຜົນຈາກປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ຕົນໄດ້ ພັດທະນາເຊັ່ນ: ໝາກຜົນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າ, ໝາກຜົນຈາກການເອົາໄປເປັນຫລັກຊັບຄຳປະກັນ.

ມາດຕາ53:

ການໂອນແມ່ນການຍົກສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ດິນໄດ້ພັດທະນາໃຫ້ຜູ້ອື່ນສືບຕໍ່ຊົມໃຊ້ ໝາກຜົນທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ. ການໂອນຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງຊາບ ແລະ ຕ້ອງຂໍຂຶ້ນທະບຽນໃຫມ່ ແລະ ເສຍຄ່າທຳນຽມຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ54:

ການສືບທອດສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ແມ່ນການຕົກທອດສິດດັ່ງກ່າວໄປຍັງລູກ, ຫລານ, ພໍ່, ແມ່ ຫລື ຍາດຕິພົນໜຶ່ງ ພາຍຫລັງຜູ້ຄອບຄອງນໍາໃຊ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ. ການສືບທອດຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຊາບ ແລະ ຕ້ອງຂໍຂຶ້ນທະບຽນໃຫມ່ ແລະ ເສຍຄ່າທຳນຽມຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ 57:

ຜູ້ນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ມີພັນທະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃຫ້ຖືກຕາມເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມສັນຍາແລະລະບຽບກົດໝາຍ; ນໍາໃຊ້ທຸກວິທີ ການເພື່ອ ປົກປັກຮັກສາແລະພັດທະນາປ່າໄມ້ ແລະທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນຕະຫລອດໄປ; ນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ ພ້ອມທັງປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນໍ້າ, ສັດນໍ້າ, ສັດປ່າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ເສຍຄ່າຊັບພະຍາກອນ, ຄ່າທຳນຽມປ່າໄມ້, ຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນປ່າໄມ້ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ; ລາຍງານ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນການນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລັດຖະບານ.

ມາດຕາ 59 ແລະ 65:

ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອົງການກວດກາປ່າໄມ້ ແລະ ກິດຈະການປ່າໄມ້ ປະກອບດ້ວຍ: ກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ພະແນກກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ.

ມາດຕາ 63:

ໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ກິດຈະການປ່າໄມ້ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານມີ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້:

1. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມະຕິຄຳສັ່ງຂອງເມືອງກ່ຽວກັບປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ກິດຈະການປ່າໄມ້
2. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມອບປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ພື້ນພູ, ປູກ, ຂະຫຍາຍ ແລະ ນໍາໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຕາມ ສັນຍາ ແລະ ລະບຽບ ການ ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດແລ້ວ ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
3. ໂຄສະນາສຶກສາອົບຮົມກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄຸນປະໂຫຍດຂອງປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ສັດນໍ້າ, ສັດປ່າ, ແຫລ່ງນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດໃຫ້ປະຊາຊົນໃນບ້ານຂອງຕົນເຂົ້າໃຈເຊື່ອມຊຶມ
4. ຕິດຕາມ, ເກັບກຳສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງປ່າໄມ້, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານປ່າໄມ້ໃນຂອບເຂດບ້ານຂອງຕົນແລ້ວລາຍງານໃຫ້ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ.
5. ຈັດຕັ້ງປະຊາຊົນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນຂອບເຂດບ້ານຂອງຕົນ.
6. ສ້າງລະບຽບການສະເພາະໃນການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນໍ້າ, ສັດນໍ້າ, ສັດປ່າ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ພາຍໃນບ້ານໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງບ້ານຕົນ.
7. ຈັດຕັ້ງເຮັດອາຊີບຄົງຖີ່ໃຫ້ປະຊາຊົນໃນບ້ານຂອງຕົນແນໃສ່ຈຳກັດ ແລະ ກ້າວໄປເຖິງບ່ອນຢຸດຕິການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ເກີດຄືນ ແລະ ອຸດົມສົມບູນ.

8. ພິຈາລະນາການອະນຸມັດຕັດໄມ້ຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຕາມລະບຽບການ.
9. ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ສະກັດກັ້ນການລ່າເນື້ອ ແລະ ຊີ້ຂາຍສັດປ່າ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມ ລະບຽບການ
10. ເປັນເຈົ້າການຕ້ານການເຄື່ອນໄຫວອັນບໍ່ດີທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ສິ່ງ ແວດລ້ອມເຊັ່ນ: ການລັກລອບຕັດໄມ້, ຈູດປ່າ ແລະ ສະກັດກັ້ນທຸກການກະທຳທີ່ເປັນການທຳລາຍຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ແຫລ່ງນ້ຳຢ່າງທັນການ.

ມາດຕາ64:

ການກວດກາປ່າໄມ້ແມ່ນການຕິດຕາມເບິ່ງການເຄື່ອນໄຫວ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າ ໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຂອງບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ, ວິສາຫະກິດ ແລະ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ ຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆຂອງ ສປປລາວ ເພື່ອແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ ການປົກປັກຮັກ ສາ ແລະ ການພັດທະນາປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ດຳເນີນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

ມາດຕາ66: ການກວດກາປ່າໄມ້ມີ 3 ປະເພດດັ່ງນີ້:

- o ການກວດກາຕາມລະບົດປົກກະຕິ: ເຮັດເປັນປະຈຳ ແລະ ມີກຳນົດເວລາອັນແນ່ນອນ ຊຶ່ງຕ້ອງປະຕິບັດ ຢ່າງໜ້ອຍ 1 ເທື່ອຕໍ່ປີ
- o ການກວດກາໂດຍມີການແຈ້ງການໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ: ແມ່ນການກວດກາທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມ ຈຳເປັນ ໂດຍ ແຈ້ງໃຫ້ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການຄຸ້ມຄອງຮູ້ລ່ວງໜ້າຢ່າງໜ້ອຍ 24 ຊມ
- o ການກວດກາແບບກະທັນຫັນ: ແມ່ນການກວດກາທາກເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນ ແຕ່ຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງຮີບ ດ່ວນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການ ປ່າໄມ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ.
ການກວດກາໃຫ້ດຳເນີນທັງການກວດກາເອກະສານ ແລະ ການກວດກາການປະຕິບັດຕົວຈິງຢູ່ສະຖານ ທີ່ປະຕິບັດງານ.

ມາດຕາ67: ອົງການກວດກາປ່າໄມ້ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້:

- 1) ກວດກາເອກະສານ ແລະ ລົງກວດກາການເຄື່ອນໄຫວກັບທີ່
- 2) ສັ່ງໃຫ້ຜູ້ທີ່ຖືກກວດກາ ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ຕົນ
- 3) ປະຕິບັດມາດຕະການກ່ຽວກັບການກວດກາເຊັ່ນ: ການເຂົ້າກວດຄົ້ນສະຖານທີ່, ສັ່ງໃຫ້ໂຈະການດຳເນີນກິດຈະການ ອອກຄຳສັ່ງຫ້າມການເຄື່ອນຍ້າຍວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຈະກວດກາແລະອື່ນໆ
- 4) ປະຕິບັດມາດຕະການກ່ຽວກັບການລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍປ່າໄມ້ເຊັ່ນ: ການສຶກສາ ອົບຮົມ, ປັບໄໝ, ກັກຕົວຫລື ຈັບຕົວຜູ້ກະທຳຜິດ, ຍຶດຂອງກາງການກະທຳຜິດ, ດຳເນີນຄະດີຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດຕາມກົດໝາຍ
- 5) ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫລືອຈາກບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມ ລວມທັງ ກຳລັງ ປະກອບອາວຸດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ກວດກາຂອງຕົນ

ມາດຕາທີ 68:

ບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ຫລື ວິສາຫະກິດ ທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນໃນການປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ, ປູກ, ພື້ນພູປ່າໄມ້ ແລະ ປ້ອງກັນການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ ແລະ ນະໂຍບາຍຊຶ່ງລັດຖະບານເປັນຜູ້ກຳນົດຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ69:

ມາດຕະການຕົ້ນຕໍຕໍ່ຜູ້ລະເມີດກົດໝາຍປ່າໄມ້ມີດັ່ງນີ້: ການສຶກສາອົບຮົມ, ການປັບໄໝ ແລະ ການລົງໂທດທາງອາຍາ. ນອກຈາກນີ້ຍັງມີມາດຕະການໂທດເພີ່ມ.

ມາດຕາ70: ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມ

ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມຈະນຳໃຊ້ຕໍ່ການລະເມີດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຊຶ່ງເປັນການລະເມີດເທື່ອທຳອິດ, ກໍ່ຜົນ ເສຍຫາຍທີ່ມີມູນຄ່າຕໍ່າກວ່າ 50.000 ກີບ:

1. ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ນອກເຂດອະນຸຍາດໃຫ້ຖາງ ຫລື ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບ ການ;
2. ການຕັດພັນ, ໄມ້ຫລັກຮົ່ວ, ໄມ້ບຸກສ້າງ ເພື່ອຊົມໃຊ້ໃນຄອບຄົວໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
3. ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນເຂດຫວງຫ້າມ ຫລື ເກັບກູ້ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
4. ການລ່າສັດປ່າ ຫລື ຫາສັດນ້ຳປະເພດຫວງຫ້າມ, ໃນເຂດຫວງຫ້າມ ຫລື ໃນລະດູການທີ່ຕ້ອງຫ້າມ;
5. ການມີສັດປ່າປະເພດຫວງຫ້າມໄວ້ໃນຄອບຄອງໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
6. ການມີອາວຸດລ່າເນື້ອ ໄວ້ໃນຄອບຄອງ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
7. ການນຳເຂົ້າພັນພັດ, ພັນສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
8. ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
9. ການບໍ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ປ່າໄມ້ ໃນເວລາປະຕິບັດງານ;
10. ການບໍ່ລາຍງານ ການນຳໃຊ້ ແລະ ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ປ່າໄມ້;
11. ການລະເມີດອື່ນໆ ທີ່ມີລັກສະນະເປົາບາງ.

ມາດຕາ71: ມາດຕະການປັບໃໝ

ຈະຖືກປັບໃໝ 2 ເທົ່າຂອງມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍ, ມູນຄ່າຂອງສິນຄ້າຫລືວັດຖຸທີ່ລະເມີດ ຫລື ມູນຄ່າປັບປຸງ ປົວແປງ, ຄ່າຊັບພະຍາກອນ, ຄ່າທຳນຽມ ຫລື ຄ່າເຊົ່າ ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກະທຳຜິດ ດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້:

1. ຕໍ່ການກະທຳຜິດເທື່ອທຳອິດ ທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ ໃນຂໍ້ 1,2,3,4,5,6,7 ແລະ 8 ຂອງມາດຕາ 70 ຂ້າງເທິງນີ້ ທີ່ມີມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍ ແຕ່ 50.000 ຫາ 500.000 ກີບ ຫລື ການກະທຳດັ່ງກ່າວ ເປັນການກະທຳຜິດ ເທື່ອທີສອງ ຫາກມີມູນຄ່າຕໍ່າກວ່າ 50.000 ກີບ;
2. ນຳເຂົ້າ, ຂາຍ, ມີໄວ້ໃນຄອບຄອງ ເຄື່ອງຈັກຊຸດຄົ້ນໄມ້ ຫລື ປຸງແຕ່ງໄມ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ;
3. ມີໄວ້ໃນຄອບຄອງ, ເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ລົງໄມ້ ຫລື ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ອອກ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ;
4. ນຳໃຊ້ວັດຖຸດິບ ຂອງໂຮງງານປຸງແຕ່ງໄມ້ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຽບການ;
5. ບໍ່ເສຍຄ່າ ຊັບພະຍາກອນ, ຄ່າທຳນຽມປ່າໄມ້ ຫລື ຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນປ່າໄມ້;
6. ລ່າສັດປ່າ ຫລື ຫາສັດນ້ຳ ປະເພດຫວງຫ້າມ ທີ່ມີມູນຄ່າບໍ່ເກີນ 500.000 ກີບ;
7. ຈັບຈອງທີ່ດິນປ່າໄມ້ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ;
8. ຫັນປ່ຽນທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ;
9. ນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໂດຍບໍ່ຖືກເປົ້າໝາຍຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້.

ມາດຕາ72: ມາດຕະການທາງອາຍາ

ຈະຖືກລົງໂທດ ຕັດອິດສະຫລະພາບ ແຕ່ ສາມ ເດືອນ ຫາ ຫ້າ ປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໄໝສອງເທົ່າຂອງມູນຄ່າສິນຄ້າ ຫລື ວັດຖຸ ຫລື ຂອງມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍ ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກະທຳຜິດດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້:

1. ຕັດໄມ້, ຖາງປ່າ, ຈຸດປ່າ ຊຶ່ງຜົນເສຍຫາຍ ມີມູນຄ່າສູງກວ່າ 500.000 ກີບ ຫລື ແມ່ນການກະທຳ ທີ່ບໍ່ ເຂດຫລາຍ ແຕ່ສາມເທື່ອຂຶ້ນໄປ ແລະ ຜົນເສຍຫາຍແຕ່ລະຄັ້ງບໍ່ເກີນ 500.000 ກີບ

2. ລ່າສັດປ່າ ຫລື ຫາສັດນ້ຳ ປະເພດຫວງຫ້າມພິເສດເຊັ່ນ: ງົວບາ, ເສົາຫລາ, ເມີຍ, ຊ້າງ, ຄ່າງ, ຂາແດງ, ປາຂ່າ ແລະ ອື່ນໆ ຊຶ່ງອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຜູ້ກຳນົດ
3. ລ່າສັດປ່າ ຫລື ຫາສັດນ້ຳ ດ້ວຍອຸປະກອນທີ່ມີລັກສະນະດັບສູນ
4. ນຳເຂົ້າ, ຂາຍ ຫລື ມີໄວ້ໃນຄອບຄອງ ເຄື່ອງຈັກຕັດໄມ້ ຫລື ເຄື່ອງຈັກຊອຍໄມ້ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 32 ວັກ 2 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຫລື ນຳເຂົ້າ, ຂາຍ ຫລື ມີໄວ້ໃນຄອບຄອງ ເຄື່ອງຈັກຊຸດຄົ້ນໄມ້ ຫລື ບຸງແຕ່ງໄມ້ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແຕ່ສາມເທື່ອຂຶ້ນໄປ.

ຈະຖືກລົງໂທດ ຕັດອິດສະຫລະພາບແຕ່ ຫົກເດືອນ ຫາ ຫ້າປີ, ພະນັກງານທີ່ອະນຸຍາດຕັດ ຫລື ເຄື່ອນຍ້າຍໄມ້ ຊຶ່ງຕົນບໍ່ມີສິດອອກໃບອະນຸຍາດ ຫລື ອອກໃບອະນຸຍາດຕັດໄມ້ເກີນກຳນົດທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ, ອະນຸມັດການຫັນປ່ຽນ, ມອບ ຫລື ໂອນທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຫລື ສວຍ ໃຊ້ຫນ້າທີ່ຕໍາແຫນ່ງເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຫລື ຮັບສິນບົນ.

ມາດຕາ73:

ນອກຈາກໂທດຕົ້ນຕໍທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນມາດຕາ 70,71 ແລະ 72 ຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ຜູ້ລະເມີດອາດຈະຖືກລົງໂທດເພີ່ມເຊັ່ນ: ໂຈະ ຫລື ຖອນໃບອະນຸຍາດ, ຖອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະທີ່ ດິນປ່າໄມ້, ປູກທົດແທນ, ຮິບພາຫະນະອຸປະກອນ ແລະ ຂອງກາງການກະທຳຜິດເປັນຂອງລັດ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທີ່ດິນ

(ມາດຕາ: 2,3,5,13,15,17,18,19;21,22,44,48,49,53,60,70,71,72,79,80,81,83,84)

ມາດຕາ2:

ທີ່ດິນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແມ່ນເນື້ອທີ່ດິນ ຊຶ່ງນອນຢູ່ໃນ ເຂດແດນຂອງ ສປປ ລາວ, ປະກອບດ້ວຍ ຫນ້າດິນ, ພື້ນດິນ, ພູຜາ, ເກາະດອນ ລວມທັງດິນພື້ນນ້ຳ, ນ່ານນ້ຳ ແລະ ນ່ານພ້າ

ທີ່ດິນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນອັນຕົ້ນຕໍຂອງຊາດ ທີ່ເປັນບ່ອນດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາ ຫາກິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ, ເປັນພາຫະນຳອັນສຳຄັນ ແຫ່ງການຜະລິດ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ- ສັງຄົມ ແລະ ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ.

ມາດຕາ3:

ທີ່ດິນແຫ່ງສປປ ລາວເປັນກຳມະສິດຂອງວົງສາຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ໃນ ມາດຕາ17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນ ຊຶ່ງລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະ ເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ມອບໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ການຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດ ນຳໃຊ້, ເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານ ມອບໃຫ້ ກົມກອງປະກອບອາວຸດ, ອົງການຂອງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ການເມືອງ, ແນວລາວສ້າງຊາດ ແລະ ອົງການ ຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນໃຊ້; ສຳລັບຊາວຕ່າງດ້າວ ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງ ບຸກຄົນ ດັ່ງກ່າວນັ້ນແມ່ນໃຫ້ເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານ.

ມາດຕາ 5:

ລັດປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງມີປະ ສິດທິຜົນ, ມີຄວາມສະຫງົບເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຍາວນານ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນສິດປົກປັກຮັກສາ, ສິດໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດ.

ມາດຕາ13:

ລັດອະນຸຍາດໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວເຊົ່າທີ່ດິນຂອງລັດສູງສຸດບໍ່ໃຫ້ເກີນ 30 ປີ ແລະ ສາມາດຕໍ່ ໄດ້ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ. ການກຳນົດເວລາເຊົ່າທີ່ດິນຕົວຈິງ ໃຫ້ອີງໃສ່ລັກສະນະ ແລະ ຂະໜາດຂອງກິດຈະ ການທີ່ຈະນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ.

ສຳລັບການເຊົ່າ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ມີການພັດທະນາແລ້ວ ລະຫວ່າງພົນລະເມືອງລາວ ດ້ວຍກັນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຕົກລົງ ຂອງສອງຝ່າຍ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນຈາກ ອົງການປົກຄອງບ້ານ, ສຳນັກ ງານທະບຽນສານ ແລະ ຈົດທະບຽນຢູ່ອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່.

ມາດຕາ15:

ທີ່ດິນກະສິກຳ ແມ່ນທີ່ດິນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການ ຄົ້ນຄວ້າທົດລອງດ້ານກະສິກຳ ລວມທັງທີ່ດິນຊົນລະປະທານ.

ມາດຕາ17:

ລັດອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຄອບຄົວນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມແຜນ ຈັດສັນ, ຕາມເປົ້າໝາຍ, ຍາວນານ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນຕາມຈຳນວນເນື້ອທີ່ດັ່ງນີ້:

- ຜູ້ທີ່ປູກເຂົ້າ, ລ້ຽງສັດໃນຈຳນວນ ສູງສຸດບໍ່ເກີນໜຶ່ງເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ;
- ຜູ້ທີ່ເຮັດສວນປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ພືດລົມລຸກໃນຈຳນວນສູງສຸດ ບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງ ແຮງງານໃນຄອບຄົວ;
- ຜູ້ທີ່ເຮັດສວນປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນຈຳນວນສູງສຸດບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ;
- ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ດິນປອກໂຫລ້ນ ຫລື ປ່າຫຍ້າປະເພດຕ່າງໆ ຊຶ່ງທັນມາປູກພືດພັນຫຍ້າລ້ຽງສັດໃນຈຳນວນ ສູງສຸດບໍ່ເກີນສິບຫ້າເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ.

ໃນການອະນຸມັດ ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໃຫ້ບຸກຄົນນຳໃຊ້ນັ້ນ ລັດຈະພິຈາລະນາເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ໂດຍອີງໃສ່ລັກສະນະ, ຂະໜາດ, ຄວາມສາມາດຕົວຈິງໃນການຜະລິດ, ເງື່ອນໄຂ ແລະ ແຜນຈັດສັນ ທີ່ດິນກະສິກຳຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ແຮງງານໜຶ່ງສາມາດ ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳຫລາຍປະເພດ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວຫາກມີເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄວາມສາມາດຕົວຈິງໃນການຜະລິດ.

ຖ້າຜູ້ໃດຫາກຕ້ອງການນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ຫລາຍກວ່າ ອັດຕາຂອງປະເພດທີ່ດິນ ທີ່ຕົນໄດ້ຮັບສິດ ນຳໃຊ້ກໍ່ສາມາດສະເໜີເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານນຳລັດໄດ້.

ສຳລັບການອະນຸມັດເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງທຳການຜະລິດນັ້ນ ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມສາ ມາດຕົວຈິງຂອງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວ

ມາດຕາ18:

ອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານເປັນຜູ້ພິຈາລະນາຕົກລົງມອບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກະສິກຳ ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງນຳໃຊ້ໂດຍອອກໃບຍັ້ງຢືນທີ່ດິນໃຫ້ ໃບຍັ້ງຢືນ ທີ່ດິນນີ້ມີອາຍຸ 3 ປີ ຖ້າວ່າພາຍໃນກຳນົດດັ່ງກ່າວຫາກນຳໃຊ້ທີ່ດິນຖືກຕ້ອງຕາມ ເປົ້າໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ບໍ່ມີການຕໍ່ວາຕໍ່ຂານ, ທັກທ້ວງ ຫລື ການຕໍ່ວາຕໍ່ຂານນັ້ນຫາກ ຖືກແກ້ໄຂໄປແລ້ວ ຈຶ່ງຈະມີສິດສະເໜີ ນຳອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນເພື່ອ ຂໍໃບຕາດິນ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ຢ່າງຍາວນານ.

ມາດຕາ19:

ທີ່ດິນປ່າໄມ້ແມ່ນເນື້ອທີ່ດິນທຸກຕອນ ທີ່ມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມຢູ່ ຫລື ທີ່ດິນບໍ່ມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມ ຊຶ່ງລັດ ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ເປັນທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຕາມທີ່ໄດ້ບົ່ງໄວ້ໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້

ມາດຕາ21:

ລັດອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຄອບຄົວນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ເປັນດິນປອກໂລ້ນ ຫລື ປ່າຊຸດໂຊມ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມເປົ້າໝາຍ, ຍາວນານ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນໃນຈຳນວນບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ. ຖ້າຜູ້ໃດ ຫາກຕ້ອງການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຫລາຍ ກວ່ານັ້ນ ກໍ່ມີສິດ ສະເໜີຂໍເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານນຳລັດ. ສຳລັບການອະນຸມັດ ເນື້ອທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງ ນຳໃຊ້ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມສາມາດ ຕົວຈິງໃນການຜະລິດ

ມາດຕາ22:

ອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານສົມທົບກັບອົງການປົກຄອງບ້ານ ເປັນຜູ້ພິຈາລະນາຕົກລົງ ມອບສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ນຳໃຊ້ໂດຍອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ ໃບຢັ້ງຢືນທີ່ດິນນີ້ມີອາຍຸ 3 ປີ ຖ້າວ່າພາຍໃນກຳນົດດັ່ງກ່າວຫາກນຳໃຊ້ທີ່ດິນຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າ ໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ບໍ່ມີການຕໍ່ວ່າຕໍ່ຂານ, ທັກທ້ວງ ຫລື ການຕໍ່ວ່າ ຕໍ່ຂານນັ້ນ ຫາກຖືກແກ້ໄຂໄປແລ້ວ ຈຶ່ງມີສິດນຳໄປສະເໜີຂໍໃບຕາດິນກ່ຽວກັບ ສິດນຳໃຊ້ ຢ່າງຍາວນານໄດ້ ນຳອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ປະຈຳ ແຂວງ, ນະຄອນ.

ມາດຕາ44: ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນມີສອງຮູບການຄື:

- ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຢ່າງເປັນລະບົບ: ແມ່ນການຂຶ້ນທະບຽນໂດຍບໍ່ມີຄຳຮ້ອງຂໍ, ເຮັດເປັນລະບົບໃນ ເຂດໃດ ເຂດໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນໃນການຈັດສັນທີ່ດິນ, ຈັດແບ່ງເຂດ, ແບ່ງປະເພດທີ່ດິນເພື່ອຄຸ້ມຄອງ
- ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕາມຄຳຮ້ອງຂໍ: ແມ່ນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດຳເນີນຕາມຄຳຮ້ອງຂໍ ຂອງບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ເພື່ອໃຫ້ມີການຢັ້ງຢືນ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຕົນ.

ມາດຕາ48:

ໃບຢັ້ງຢືນທີ່ດິນແມ່ນເອກະສານທາງການທີ່ຢັ້ງຢືນກ່ຽວກັບສິດໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ຫລື ທີ່ດິນປ່າ ໄມ້ຊົ່ວຄາວ ຊຶ່ງອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານອອກໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີ ສິດໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ. ບຸກຄົນ ຫລືການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບໃບຢັ້ງຢືນທີ່ດິນ ມີສິດທຳການສືບທອດ ຕາມອາຍຸ ຂອງໃບຢັ້ງຢືນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດໂອນ, ບໍ່ມີສິດເອົາໄປເປັນຮຸ້ນ, ບໍ່ມີສິດນຳໄປຄ້ຳປະກັນ ຫລື ໃຫ້ເຊົ່າ.

ມາດຕາ49:

ໃບຕາດິນແມ່ນເອກະສານ ທີ່ເປັນຫລັກຖານຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ຢ່າງຖາວອນ ຊຶ່ງໄດ້ຄັດສຳເນົາຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ ເພື່ອມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ພຽງໃບດຽວ ເພື່ອຖືໄວ້ເປັນຫລັກຖານຢ່າງຍາວນານ ຈົນກວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ກ່ອນຈະອອກໃບຕາດິນ ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງຕິດປະກາດ ຢູ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ສຳນັກງານປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານ, ສຳນັກງານປົກຄອງບ້ານ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່, ອອກແຈ້ງການຜ່ານຊື່ມວນຊົນຂອງ ລັດ, ລົງໜ້າໜັງສືພິມ ແລະ ປະກາດທາງວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ຫລື ອອກໂທລະພາບ ໂດຍອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂ ຕົວຈິງ ໃນກຳນົດເກົ່າສືບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ລົງລາຍເຊັນໃສ່ໃບປະກາດເປັນຕົ້ນໄປ ເພື່ອໃຫ້ມວນຊົນຊາບ. ຖ້າ ວ່າພາຍໃນກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ຫາກບໍ່ມີການຕໍ່ວ່າຕໍ່ຂານ ຫລື ການຕໍ່ວ່າຕໍ່ຂານນັ້ນ ຫາກຖືກແກ້ໄຂໄປແລ້ວ ຈຶ່ງອອກໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ມາດຕາ53: ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນມີສິດຕ່າງໆດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ສິດປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ;
- ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ;
- ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກທີ່ດິນ;
- ສິດໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ;
- ສິດສືບທອດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ;

ມາດຕາ60: ຜູ້ໃຊ້ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີພັນທະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ນຳໃຊ້ດິນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ;
2. ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຄຸນນະພາບດິນ, ບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ຫລື ສັງຄົມ;
3. ບໍ່ລະເມີດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຄົນອື່ນ;
4. ປະຕິບັດສະພາວະຄວາມເປັນຈິງຕ້ອງຍອມຮັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
5. ເສຍຄ່າທຳນຽມ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ;
6. ປະຕິບັດພັນທະກ່ຽວກັບທີ່ດິນເຊັ່ນ: ພາສີທີ່ດິນ, ອາກອນຈາກການມອບໂອນ, ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າ, ອາກອນຈາກການສືບມູນມໍລະດົກ, ຄ່າທຳນຽມໂອນຊື່, ຄ່າຈົດທະບຽນນິຕິກຳທີ່ດິນ ຕາມກຳນົດເວລາສຳລັບຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ;
7. ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການອື່ນໆກ່ຽວກັບທີ່ດິນ.

ມາດຕາ70:

ບຸກຄົນແລະການຈັດຕັ້ງໃດຫາກໄດ້ຮັບສິດໃຊ້ທີ່ດິນຈາກສະພາວະຄວາມເປັນຈິງຕ້ອງ ຍອມຮັບ ຂອງຜູ້ອື່ນທີ່ໄດ້ຈິ່ງທາງທຽວ, ຮ່ອງນ້ຳໃຫ້ແກ່ຕົນ ເຊິ່ງພາໃຫ້ຜົນລະບູກ, ສິ່ງກໍ່ສ້າງຂອງຜູ້ອື່ນ ຫລື ຂອງສາທາລະນະ ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍແລ້ວ ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນການເສຍຫາຍ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ.

ມາດຕາ71:

ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງເພື່ອ ຮັບໃຊ້ ສາທາລະນະປະໂຫຍດນັ້ນ ລັດຈະໂອນເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນຄືນ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າ ເສຍຫາຍໃຫ້ ແກ່ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງນັ້ນຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ເພື່ອຮັບປະການທົດແທນ ແລະ ການໂອນເອົາສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຄືນນັ້ນ ຕ້ອງມີທີ່ດິນສຳຮອງໃນອັດຕາ 5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເນື້ອທີ່ດິນ ທັງໝົດຂອງບ້ານ, ເມືອງ, ເທດສະບານ, ແຂວງ ຫລື ນະຄອນ. ໃນເວລາ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສຳຮອງນັ້ນດັ່ງກ່າວ ຈະໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງເຊົ່າຊົ່ວຄາວກໍ່ໄດ້.

ມາດຕາ72:

ໃນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນຕ້ອງມີຄະນະກຳມະການຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຜູ້ຕ່າງ ຫນ້າຂອງ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທຳການຕີລາຄາເພື່ອກຳນົດຄ່າເສຍຫາຍ.

ມາດຕາ79: ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ມີສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການກວດກາການໃຊ້ທີ່ດິນ ດັ່ງນີ້:

1. ທວງເອົາເອກະສານ ທີ່ຈຳເປັນກ່ຽວກັບການກວດກາຈາກ ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
2. ລົງກວດກາສະຖານທີ່ທີ່ດິນ,
3. ໃຫ້ຄຳແນະນຳແກ່ຜູ້ໃຊ້ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ,
4. ສັງໂຈະ ຫລື ໃຫ້ຢຸດເຊົາ ຊົ່ວຄາວ ກິດຈະການກ່ຽວກັບການໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ
5. ສະເໜີໃຫ້ອົງການກ່ຽວຂ້ອງ ພິຈາລະນາຖອນສິດໃຊ້ ຫລື ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ,

6. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການກວດກາ ການໃຊ້ ຫລື ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ມາດຕາ80:

ການແກ້ໄຂບັນຫາ ທີ່ມີລັກສະນະບໍລິຫານ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ ຮັບອະນຸຍາດ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ, ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ, ການບໍ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມກຳນົດເວລາ ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຮັບມອບ, ການບໍ່ເສຍພາສີ, ອາກອນ ຫລື ຄ່າທຳນຽມທີ່ດິນ ຕາມລະບຽບ ການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ແລະ ບັນຫາທີ່ດິນອື່ນໆ ທີ່ມີລັກສະນະບໍລິຫານນັ້ນ ແມ່ນອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍປະສານສົມທົບ ກັບອົງການປະຄອງຂັ້ນຂອງຕົນ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ເປັນຜູ້ແກ້ໄຂ.

ຖ້າວ່າຜູ້ໃຊ້ ຫລື ຜູ້ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຫາກບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ຄຳຕົກລົງແກ້ໄຂແລ້ວ ກໍ່ມີສິດສະເໜີຕໍ່ອົງການຂັ້ນ ເທິງຖັດ ນັ້ນເປັນຜູ້ແກ້ໄຂ.

ມາດຕາ81:

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ມີລັກສະນະທາງແຍ່ງ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນເຊັ່ນ: ການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ທີ່ດິນ ທີ່ມີການ ພັດທະນາແລ້ວ, ການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສັນຍາທາງແຍ່ງອື່ນໆ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນນັ້ນ ແມ່ນສານປະຊາຊົນເປັນ ຜູ້ພິຈາລະນາຕັດສິນ ຕາມກົດໝາຍ.

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ທີ່ມີລັກສະນະທາງແຍ່ງ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ອົງການປົກຄອງບ້ານ ບ່ອນທີ່ ດິນຕັ້ງຢູ່ໄກ່ເກ່ຍເສຍກ່ອນ, ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ກໍ່ສະເໜີໃຫ້ ອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານ ເປັນຜູ້ໄກ່ເກ່ຍ, ຖ້າຫາກຍັງບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຄູ່ກໍລະນີກໍ່ມີສິດ ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

ມາດຕາ83:

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດ ທີ່ໃຊ້ທີ່ດິນ ຫາກໄດ້ລະເມີດລະບຽບ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ ແກ່ສາທາລະນະ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊັບສິນ, ສຸຂະພາບ ຫລື ຊີວິດຂອງຜູ້ອື່ນ ຈະຖືກ ປັບໃໝ ຫລື ລົງໂທດທາງ ອາຍາ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີເບົາ ຫລື ຫນັກ ລວມທັງໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ.

ນອກຈາກໂທດຕົ້ນຕໍ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ຜູ້ກະທຳຜິດອາດຈະໄດ້ຮັບໂທດເພີ່ມອີກ ເຊັ່ນ: ຖອນ ໃບຢັ້ງຢືນທີ່ດິນ, ໃບຕາດິນ ຫລື ໃບອະນຸຍາດອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ ຫລື ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ມາດຕາ84:

ໃນການປະຕິບັດວຽກງານ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ສວຍໃຊ້ຫນ້າທີ່ຕຳ ແຫນ່ງ, ໃຊ້ອຳນາດເກີນຂອບເຂດ, ຮັບສິນບິນ, ປອມແປງເອກະສານ ເພື່ອຫາຜົນປະ ໂຫຍດສ່ວນຕົວ ທີ່ໄດ້ກໍ່ ຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ລວມໝູ່ ຫລື ຂອງບຸກຄົນອື່ນຈະຖືກ ລົງໂທດທາງອາຍາ ພ້ອມທັງໃຊ້ ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສານປະຊາຊົນ

(ມາດຕາ: 12,15,16,27,37,47)

ມາດຕາ12: ສານປະຊາຊົນຕັດສິນເປັນສາມຂັ້ນຄື:

- ຂັ້ນຕົ້ນ: ສານປະຊາຊົນ ເມືອງ, ເທດສະບານ ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນຕາມຂໍ້ມູນຫລັກຖານ ແລະ ຕາມ ກົດໝາຍ;
- ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ຕັດສິນຕາມຂໍ້ມູນຫລັກຖານ ແລະ ຕາມກົດໝາຍ;

- ຂັ້ນອຸທອນ: ຄະດີທີ່ສານ ປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານ ໄດ້ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນແລ້ວ; ສານອຸທອນ ພິພາກສາ ເປັນຂັ້ນອຸທອນຕາມຂໍ້ມູນ ຫຼັກຖານ ແລະ ຕາມກົດໝາຍ;
- ຂັ້ນລົບລ້າງ: ສານປະຊາຊົນ ສູງສຸດພິພາກສາເປັນຂັ້ນລົບລ້າງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ15: ລະບົບສານປະຊາຊົນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍ:

- ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ;
- ສານອຸທອນ;
- ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ;
- ສານປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານ
- ສານທະຫານ.

ສານອຸທອນ, ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ແລະ ສານປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານ ເອີ້ນວ່າ ສານ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ.

ມາດຕາ16:

ສານປະຊາຊົນສູງສຸດແມ່ນອົງການພິພາກສາສູງສຸດຂອງ ສປປ ລາວ ມີພາລະບົດບາດ ດຳເນີນ ການພິພາກສາ ຄະດີ ເປັນຂັ້ນລົບລ້າງ, ຄຸ້ມຄອງ ທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຊີ້ນຳ ການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ ຂອງສານ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສານທະຫານ ໃນທົ່ວປະເທດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ27:

ສານອຸທອນແມ່ນສານໜຶ່ງໃນລະບົບສານປະຊາຊົນແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ມີພາລະບົດບາດດຳເນີນ ການພິພາກສາ ຄະດີເປັນຂັ້ນອຸທອນ ຄະດີທີ່ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ໄດ້ຕັດສິນ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນແລ້ວ.

ມາດຕາ37:

ສານປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ແມ່ນສານໜຶ່ງໃນລະບົບສານປະຊາຊົນແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ມີ ພາລະບົດບາດ ດຳເນີນການຕັດສິນຄະດີເປັນຂັ້ນຕົ້ນ ຄະດີທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບສິດອຳນາດຂອງສານ ປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານ ແລະ ພິພາກສາເປັນ ຂັ້ນອຸທອນຄະດີທີ່ສານປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານໄດ້ຕັດສິນແລ້ວ.

ມາດຕາ47:

ສານປະຊາຊົນເມືອງ, ເທດສະບານ ແມ່ນສານໜຶ່ງໃນລະບົບສານປະຊາຊົນ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ມີພາລະບົດບາດ ສຶກສາອົບຮົມ, ໄກ່ເກຍຄູ່ຄວາມໃນຄະດີເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະດຳເນີນ ການຕັດສິນ ຄະດີທີ່ເບົາ ບາງ ແລະ ມີມູນຄ່າຕໍ່າ ຕາມ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

(ມາດຕາ: 2/42/54/67)

ມາດຕາ2:

ບຸກຄົນຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານຕາມທີ່ລະບຽບກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເພື່ອປົກ ປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນ ປະໂຫຍດຂອງຕົນ ທີ່ຖືກລະເມີດ ຫຼື ຖືກໂຕ້ແຍ້ງຈາກບຸກຄົນອື່ນ

ມາດຕາ42:

ຄຳຮ້ອງຟ້ອງແມ່ນ ພາຫະນະປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກບຸກຄົນ ອື່ນລະເມີດ ຫລື ໂຕ້ແຍ້ງ. ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ໃຫ້ຍື່ນຕໍ່ສານທີ່ມີສິດ ອຳນາດໂດຍໃຫ້ບອກ: ຊື່ ຂອງສານທີ່ຄຳຮ້ອງນັ້ນໄດ້ຍື່ນເຖິງ; ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ບ່ອນຢູ່ຂອງໂຈດ (ຜູ້ສັ່ງຟ້ອງ); ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ບ່ອນຢູ່ຂອງ ຈຳເລີຍ (ຜູ້ຖືກຟ້ອງ); ອະທິບາຍເຫດການທີ່ພາໃຫ້ມີການ ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ຫລັກຖານຢັ້ງຢືນເພື່ອໃຫ້ ສານຕັດສິນ; ການຮ້ອງຂໍ ຂອງໂຈດ; ມູນຄ່າຂອງການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ເອກະສານ ຕ່າງໆທີ່ຄັດຕິດມາພ້ອມຄຳຮ້ອງຟ້ອງ. ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ແມ່ນໃຫ້ໂຈດເຊັນຊື່ ຫລື ແປະໄປ້ມີ ໃສ່ ແລະ ເສຍຄ່າທຳນຽມສານຕາມລະບຽບ

ມາດຕາ54:

ໃນເມື່ອຄູ່ຄວາມຫາກຕົກລົງເຫັນດີ ແລະ ລົງລອຍກັນຕາມການໄກ່ເກ່ຍແລ້ວນາຍບ້ານ ຫລື ສານຕ້ອງເຮັດຈົດໝາຍ ບັນທຶກ ແລ້ວໃຫ້ຄູ່ຄວາມນັ້ນ ລົງລາຍເຊັນໄວ້ຢ່າງຄັກແນ່. ຈົດໝາຍ ບັນທຶກກ່ຽວກັບ ການໄກ່ເກ່ຍນັ້ນ ຈະມີຜົນ ບັງຄັບປະຕິບັດນັບແຕ່ມີທີ່ຄູ່ຄວາມໄດ້ລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີທີ່ມີການ ໄກ່ເກ່ຍຢູ່ສານແລ້ວ ສານກໍຈະ ອອກຄຳສັ່ງໃຫ້ປະຕິບັດພາຍໃນໜຶ່ງອາທິດ ສານຈະບໍ່ນຳເອົາຄະດີທີ່ຄູ່ຄວາມ ໄດ້ໄກ່ເກ່ຍກັນຢູ່ສານແລ້ວນັ້ນມາ ພິຈາລະນາຕື່ມອີກ

ມາດຕາ67:

ຄູ່ຄວາມມີສິດຂໍລົບລ້າງ ແລະ ໄອຍະການປະຊາຊົນມີສິດສະເໜີຄັດຄ້ານຄຳຕັດສິນ ຂອງສານ ຂຶ້ນຕົ້ນໄດ້ພາຍໃນ ກຳນົດຊາວວັນ ນັບແຕ່ມີໄດ້ລົງຄຳຕັດສິນ ຫລື ມີທີ່ໄດ້ຮັບຊາບຄຳຕັດສິນເປັນຕົ້ນໄປ. ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫລື ຄຳ ສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ ຕ້ອງຍື່ນຕໍ່ ສານຂັ້ນ ລົບລ້າງ ໂດຍຜ່ານສານທີ່ໄດ້ຕັດສິນຄະດີທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຂັ້ນຕົ້ນ. ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຮັບ ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫລື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານແລ້ວ ສານຂັ້ນຕົ້ນຕ້ອງ ແຈ້ງຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫລື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານນັ້ນ ໃຫ້ຄູ່ຄວາມອີກຝ່າຍໜຶ່ງຊາບ ເພື່ອໃຫ້ ຜູ້ກ່ຽວເຮັດຄຳແກ້ ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫລື ຄຳສະເໜີ ຄັດຄ້ານ. ຖ້າວ່າເວລາຂໍລົບລ້າງ ຫລື ສະເໜີຄັດຄ້ານຫາກໝົດກຳນົດແລ້ວ ພາຍໃນສາມວັນ ສານຂັ້ນຕົ້ນຕ້ອງ ສິ່ງຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຫລື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ພ້ອມທັງສຳນວນຄະດີ ໄປຍັງສານຂັ້ນລົບລ້າງເພື່ອດຳເນີນຄະດີຕໍ່ ໄປ. ຄູ່ຄວາມ ຫລື ໄອຍະການປະຊາຊົນມີສິດຖອນຄຳຮ້ອງຂໍ ລົບລ້າງ ຫລື ຄຳສະເໜີຄັດຄ້ານ ຂອງຕົນຄືນໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງໃຫ້ມີຄວາມເຫັນດີຈາກສານເສຍກ່ອນ.

ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 59/ນຍ, ລົງວັນທີ 22/05/2002. ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດແບບຍືນນານ (ມາດຕາ1/3.5/8.4/14/15)

ມາດຕາ1:

ດຳລັດສະບັບນີ້ມີເນື້ອໃນກວມເອົາການກຳນົດ, ການສ້າງຕັ້ງ, ການຄຸ້ມຄອງ, ການນຳໃຊ້ ຊັບ ພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃນເຂດປ່າຜະລິດ ແລະ ຫລັກການພື້ນຖານ ໃນການຕິດຕາມ ກວດກາ ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດວຽກງານຄຸ້ມຄອງປ່າ ຜະລິດແບບຍືນນານໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ດຳລັດສະບັບ ນີ້ຍັງໄດ້ກຳນົດ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່

ຂອງຂະແໜງການ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມດ້ວຍປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງ ປ່າຜະລິດ ອີກດ້ວຍ.

ມາດຕາ3.5:

ການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານແມ່ນ ການຈັດຕັ້ງໜຶ່ງຂອງຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ເພື່ອປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ໂດຍມີນາຍບ້ານ ເປັນປະທານ.

ມາດຕາ8.4:

ການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານມີໜ້າທີ່ຈັດຕັ້ງຊາວບ້ານເຂົ້າຮ່ວມກັບໜ່ວຍຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດ ໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທຸກໆ ກິດຈະກຳ ຂອງການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດແບບຍືນຍານ ຕາມຄວາມ ສາມາດຕົວຈິງ ພາຍໃຕ້ຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ວາງອອກ.

ມາດຕາ14.2:

ຂະແໜງການປ່າໄມ້ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແຕ່ລະຂັ້ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ມາດຕະການ ຕ່າງໆຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມທີ່ໄດ້ບັນຍັດໄວ້ ໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້, ກົດໝາຍອາຍາ ແລະ ທຸກໆການ ປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ທີ່ມີໃນກົດໝາຍດັ່ງກ່າວ. ອົງການ ຈັດຕັ້ງອື່ນໆຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ ການຮ່ວມມືກັບພະນັກງານປ່າໄມ້ ແລະ ຊາວບ້ານໃນການສະກັດກັ້ນ ແລະ ປະຕິບັດມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດຢູ່ໃນເຂດປ່າຜະລິດ.

ມາດຕາ15:

ໃນກໍລະນີທີ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງ ປ່າຜະລິດຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂັ້ນໃດ ຂະແໜງການ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຮ່ວມກັນ ພິຈາລະນາແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ຍຸຕິທຳ ແລະ ທ່ວງທັນກັບເວລາ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ ສາມາດໄກ່ແກ່ຢູ່ໄດ້ ດ້ວຍວິທີການທາງບໍລິຫານ ຕ້ອງໄດ້ ປະຕິບັດ ຕາມຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນ ການຍຸຕິທຳ.

ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ192/ນຍ, ລົງວັນທີ 07/07/2005. ວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນຈາກ ໂຄງການພັດທະນາ.

(ມາດຕາ 1/3/5/6)

ມາດຕາ1. ຈຸດປະສົງ

ດຳລັດສະບັບນີ້ ກຳນົດຫລັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ແລະ ທົດແທນ ຄ່າເສຍຫາຍ ຕໍ່ຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ສັງຄົມ ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກການເວນ ຫລື ການໂອນ ກຳມະສິດຄຸ້ມຄອງ, ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນຄົງທີ່ຄືນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານແບບບໍ່ສະຫມັກໃຈ, ລວມທັງການປ່ຽນແປງເປົ້າໝາຍ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການ ຈຳກັດຄວາມສາມາດຂອງຊຸມຊົນ ໃນການເຂົ້າ ໄປນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳລົງ ຊີວິດ ຫລື ແຫລ່ງລາຍຮັບຂອງຊຸມຊົນ, ແນໃສ່ຮັບປະກັນໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ໄດ້ຮັບ ການທົດແທນຄ່າ ເສຍຫາຍ, ການຊ່ວຍເຫລືອເພື່ອປັບປຸງລາຍຮັບ ແລະ ພື້ນຟູ ຊີວິດ ການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້

ດີຂຶ້ນ ກວ່າເກົ່າ ຫລື ເທົ່າເດີມ ຫລື ຢ່າງຫນ້ອຍບໍ່ໃຫ້ຫລຸດ ລະດັບ ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າກ່ອນໂຄງ ການ ຈະເກີດຂຶ້ນ.

ມາດຕາ3. ຄຳນິຍາມ

4. ວັນເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ ໝາຍເຖິງ ວັນທີ່ເຈົ້າຂອງໂຄງການດຳເນີນການສຳຫລວດ ບັນດາຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບ ຜົນ ກະທົບ ຈາກໂຄງການຢູ່ໃນບໍລິເວນຂອງໂຄງການ ແລະ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຈະຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ປະຊາຊົນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກໂຄງການຊາບລ່ວງຫນ້າ 30 ວັນ ກ່ອນການລົງທະບຽນເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກໂຄງການ.

ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຈະບໍ່ມີ ສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນ ຄ່າເສຍ ຫາຍ ຫລື ພື້ນຟູສິດທິອື່ນໆ

5. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບ ຜົນ ກະທົບຈາກໂຄງການ ຍ້ອນມີການເວນຄືນຊັບສິນ ຫລື ປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກ່ອນວັນເລີ່ມຕົ້ນ ໂຄງການຊຶ່ງ ໃນນັ້ນ:

- ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບ;
- ສິດທິ, ກຳມະສິດ ຫລື ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ເຮືອນຊານ, ທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະສະຖານທີ່ພັກ ອາໄສ, ດຳເນີນ ທຸລະກິດ, ທຳການຜະລິດກະສິກຳ, ການປູກໄມ້ ແລະ ເນື້ອທີ່ລ້ຽງສັດ, ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ຫລື ຊັບສິນເຄື່ອນທີ່ ຫລື ຊັບສິນຄົງທີ່ຕ່າງໆທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄອບຄອງ ທັງໝົດ ຫລື ສ່ວນໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບແບບ ຖາວອນ ຫລື ຊົ່ວຄາວ;
- ທຸລະກິດ, ອາຊີບ, ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ ຫລື ສະຖານທີ່ພັກອາໄສ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບ ໂດຍ ມີ ການປ່ຽນແທນຫລື ບໍ່ມີການປ່ຽນແທນ
- ຊັບພະຍາກອນລວມຂອງຊຸມຊົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບ.

ມາດຕາ5. ສິດຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່.

1. ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດ ຫລື ທຳມາຫາກິນຢູ່ພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ໃນເຂດໂຄງການພັດທະນາ ທີ່ຈະມີການ ເວນຄືນກ່ອນວັນເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ ຈະຖືວ່າເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ແລະ ມີສິດ ໄດ້ຮັບການ ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ
2. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ດຳລົງຊີວິດໃນເຂດໂຄງການ, ແຕ່ມີທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງຢູ່ໃນເຂດໂຄງການດັ່ງກ່າວ ກໍ່ມີ ສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ການຊ່ວຍເຫລືອ ໃນການຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນ ແລະ ຟື້ນຟູ ຊີວິດການເປັນ ຢູ່ເຊັ່ນດຽວກັນ.

ມາດຕາ6. ຫລັກການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ

1. ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຍ້ອນການ ສູນເສຍ ສິດ ນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນ ຫລື ການສູນເສຍຊັບສິນ (ສິ່ງກໍ່ສ້າງ, ຜົນລະປູກ, ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຊັບສິນຄົງ ທີ່ອື່ນໆ) ທີ່ຖືກເສຍຫາຍ ທັງໝົດ ຫລື ສ່ວນໃດໜຶ່ງໃນມູນຄ່າປ່ຽນແທນ.
2. ໃນກໍລະນີ ທີ່ດິນສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຫລື ທັງໝົດ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ, ໂດຍສະເພາະ ທີ່ ດິນກະສິກຳ, ທີ່ດິນສຳລັບທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ທີ່ດິນສຳລັບການຄ້າ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນ ຄ່າເສຍຫາຍ ໂດຍ ການທົດແທນຄືນ ດ້ວຍດິນຕາມ ຂະໜາດ, ຄວາມສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ແລະ ເປັນທີ່ດິນທີ່ ສາມາດຕົກລົງ ກັນໄດ້ ລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ

4. ຖ້າວ່າທີ່ດິນ ຫລື ຊັບສົມບັດທາກຖືກໂຄງການນຳໃຊ້ຊົ່ວຄາວ, ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບ ຈາກໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົດແທນ ຄ່າເສຍຫາຍ ແບບເຕັມສ່ວນ ຕໍ່ການສູນເສຍລາຍຮັບ, ການ ສູນເສຍຊັບສິນ, ພຶດ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ. ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າທີ່ດິນ ຫລື ຊັບສົມບັດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ ຖືກລົງຄືນໃຫ້ແກ່ ພວກເຂົາເຈົ້າໃນສະພາບກ່ອນເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ.
5. ຜູ້ທີ່ເຊົ່າເຮືອນ ຫລື ສິ່ງປຸກສ້າງອື່ນໆ ທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອຈຸດປະສົງຕ່າງໆ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍເປັນມູນຄ່າ ເທົ່າກັບຄ່າເຊົ່າ ສາມເດືອນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອໃນ ການຊອກຫາທີ່ຢູ່ໃໝ່.
6. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ຫລື ເຂດທ່າງໄກສອກຫລີກ ທີ່ບໍ່ມີ ໃບຢັ້ງຢືນກຳມະສິດຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫລື ເອກະສານ ທີ່ເປັນຫລັກຖານຢັ້ງຢືນສິດໃນ ການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ຕໍ່ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນທີ່ເຂົາເຈົ້າ ຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົດແທນ ຕໍ່ການສູນເສຍ ດັ່ງກ່າວ ດ້ວຍ ມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອຮັບປະກັນຊີ ວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ໃຫ້ຫລຸດລົງ ຈາກເດີມຍ້ອນໂຄງການ.
ສຳລັບປະຊາຊົນຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ທີ່ບໍ່ມີໃບຢັ້ງຢືນກຳມະສິດຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫລື ເອກະສານທີ່ເປັນຫລັກຖານ ຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕໍ່ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນທີ່ເຂົາເຈົ້າຄຸ້ມຄອງ ນັ້ນ ແລະ ທັງເປັນຜູ້ທີ່ບໍ່ມີທີ່ດິນຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົດແທນຕໍ່ການສູນເສຍດັ່ງກ່າວ ດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນ ແທນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອຮັບປະກັນຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າບໍ່ໃຫ້ຫລຸດລົງຈາກເດີມ ຍ້ອນໂຄງການ.
7. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ທີ່ບໍ່ມີບັນຫາກ່ຽວກັບການສູນເສຍ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈະໄດ້ຮັບ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ຊັບສິນ (ສິ່ງປຸກສ້າງ, ເຄື່ອງປູກ, ຕົ້ນໄມ້) ໃນມູນຄ່າປ່ຽນແທນ ແລະ ການຊ່ວຍ ເຫລືອອື່ນໆ ຢູ່ໃນໄລຍະພື້ນຟູ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ ພື້ນຟູເສດຖະກິດ ເພື່ອໃຫ້ສະ ພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງ ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຫລຸດລົງ ຈາກເດີມ ຍ້ອນໂຄງການ.
8. ການຮ້ອງຟ້ອງ, ຮ້ອງທຸກ ແລະ ບັນຫາທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຂອງປະຊາຊົນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ກຳມະສິດ ຄອບ ຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກ່ອນໂຄງການ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ການເຄື່ອນ ໄຫວວຽກງານພາກສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ຖືກແກ້ໄຂ ກ່ອນການເລີ່ມຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ການເວນຄືນ ຊັບສິນດັ່ງກ່າວ.
9. ກ່ອນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຮ່ວມ, ຊຶ່ງມີຕົນແທນ ຈາກ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຕີລາຄາຄວາມເສຍຫາຍຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ
10. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຢ່າງເຕັມສ່ວນ, ໄດ້ຮັບ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ມີມາດຕະການ ຫລື ວາງແຜນພື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ ກ່ອນການເລີ່ມ ຕົ້ນກໍ່ສ້າງ ໂຄງການ.

ດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 101/ນຍ, ລົງວັນທີ 20/04/2005. ວ່າດ້ວຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ.

(ມາດຕາ 2/7/8/12/13/18/19/23/25/26/28/29/31/32/33)

ມາດຕາ2. ຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ

ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໝາຍເຖິງສິດຂອງບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມາຈາກ ການມອບ, ການແລກປ່ຽນ, ການຊື້-ຂາຍ ແລະ ການສືບທອດມູນມໍລະດົກ. ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ປະກອບດ້ວຍ ສິດປົກປັກຮັກສາ, ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກທີ່ດິນ, ສິດໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິດສືບທອດ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ມີສິດເອົາທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຊົ່າ, ເອົາໄປເປັນຫລັກຊັບຄຳປະກັນ, ເອົາໄປຮ່ວມທຶນ ຫລື ເອົາໄປເປັນຮຸ້ນໄດ້.

ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ ໝາຍເຖິງການຊົມໃຊ້ທີ່ດິນ ຊຶ່ງແມ່ນຫນຶ່ງໃນອົງປະກອບຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 48 ແລະ 59 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ

ການເຊົ່າທີ່ດິນ ໝາຍເຖິງການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນໂດຍລັດ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫລື ບຸກຄົນ ໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ຫລື ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍມີຂໍ້ຜູກພັນສັນຍາຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ການສຳປະທານທີ່ດິນ ໝາຍເຖິງການຕົກລົງລະຫວ່າງລັດກັບຜູ້ຂໍສຳປະທານ ຊຶ່ງລັດເອົາທີ່ດິນໃນ ພື້ນທີ່ໃດຫນຶ່ງໃຫ້ແກ່ຜູ້ສຳປະທານໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດຫນຶ່ງທີ່ລັດອະນຸຍາດ ຜູ້ໄດ້ຮັບສຳປະທານທີ່ດິນ ຕ້ອງເສຍຄ່າສຳປະທານ ແລະ ເສຍຄ່າພາກຫລວງ.

ຄົນໃນຄອບຄົວ ໝາຍເຖິງຜົວ, ເມຍ, ລູກຄົງ, ລູກລ້ຽງ ຂອງຜູ້ມີຊື່ທີ່ມີສິດຢູ່ໃນໃບຕາດິນ ຫລື ແຜນທີ່ດິນ, ຖ້າເປັນລູກລ້ຽງຕ້ອງມີການຢັ້ງຢືນການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ແຮງງານໃນຄອບຄົວ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ໝາຍເຖິງຄົນໃນຄອບຄົວທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 14 ປີ ຂຶ້ນໄປ ທີ່ສາມາດອອກແຮງງານດ້ວຍເທື່ອແຮງ ແລະ ມັນສະຫມອງ.

ທີ່ດິນລັດ ໝາຍເຖິງທີ່ດິນທຸກຕອນທີ່ຢູ່ບົນດິນແດນ ສປປ ລາວ ຍົກເວັ້ນທີ່ດິນທີ່ອົງການຂອງລັດ ໄດ້ອອກເອກະສານຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດຫນຶ່ງນຳໃຊ້ແລ້ວ.

ຜູ້ທີ່ປະທັບ ຕາມມາດຕາ 74 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນທີ່ໄດ້ປະທັບທີ່ດິນຂອງຕົນ ໄປແລ້ວຢູ່ທ້ອງຖິ່ນອື່ນໃນສະໄໝຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດ ແມ່ນໝົດສິດມາຫວງເອົາທີ່ດິນນັ້ນຄືນ ຊຶ່ງບໍ່ກວມເອົາຜູ້ທີ່ໄປ ເຮັດການປະຕິວັດ.

ສຳລັບທີ່ດິນ ຂອງຜູ້ທີ່ໄປເຮັດການປະຕິວັດນັ້ນ ຫາກອຳນາດການປົກຄອງໄດ້ມອບສິດການນຳໃຊ້ ໃຫ້ປະຊາຊົນແລ້ວ ບໍ່ມີສິດມາຫວງເອົາຄືນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 73 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ

ຜູ້ທີ່ປະທັບທີ່ດິນຂອງຕົນ ແລ້ວຫນີໄປຢູ່ຕ່າງປະເທດ ໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ໄປຢູ່ຕ່າງປະເທດເກີນ 7 ປີ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຫລື ໄປຢູ່ຕ່າງປະເທດໂດຍໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແຕ່ຫາກຢູ່ເກີນກຳນົດ ແລະ ບໍ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມ ຄອງຂອງສະຖານທູດ ຫລື ກົງສູນລາວປະຈຳປະເທດນັ້ນ ແລະ ຂາດສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍກັບລັດ ສປປ ລາວ ເກີນ 10 ປີ ແມ່ນໝົດສິດມາຫວງເອົາທີ່ດິນນັ້ນຄືນ.

ມາດຕາ7. ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນປະກອບມີ:

- ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນຫລວງ, ເຂດພິເສດ.
- ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ.
- ຫນ່ວຍງານທີ່ດິນປະຈຳບ້ານ

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນມີກົງຈັກການຈັດຕັ້ງສະເພາະຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 8. ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ລວມຂອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນມີສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ລວມດັ່ງນີ້:

- ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານທີ່ດິນ.
- ຄຸ້ມຄອງການຂຶ້ນທະບຽນ, ຈົດທະບຽນ ແລະ ປະເມີນລາຄາທີ່ດິນ.
- ສຳຫລວດວັດແທກ, ຈັດສັນທີ່ດິນ, ກຳນົດເຂດ, ຈັດປະເພດ ແລະ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ສ້າງແຜນທຳນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ມອບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໃຫ້ເຊົ່າ, ໃຫ້ສຳປະທານ, ສ້າງສຳມະໂນທີ່ດິນ, ຖອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.
- ອອກໃບແຜນທີ່ດິນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ.
- ເກັບກຳສະຖິຕິ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ດິນ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການທີ່ດິນ.
- ກວດກາທີ່ດິນ.
- ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ອື່ນໆຕາມການມອບໝາຍຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການຊີ້ນຳວິຊາການຈາກອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ.

ສຳລັບການແບ່ງສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ລະອຽດຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນທ້ອງຖິ່ນ ແຕ່ລະຂັ້ນນັ້ນ ມອບໃຫ້ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ເປັນຜູ້ອອກຂໍ້ກຳນົດສະເພາະ.

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳທ້ອງຖິ່ນມີຫນ້າທີ່ເກັບກຳ, ສະຫລຸບສັງລວມ ຂໍ້ມູນສະຖິຕິ ແລະ ສະພາບການປ່ຽນແປງ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ເພື່ອລາຍງານ ໃຫ້ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ.

ມາດຕາ 12. ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ຈົດທະບຽນເອກະສານທີ່ດິນ

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບປະຕິບັດການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ຈົດທະບຽນເອກະສານ ທີ່ດິນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 43 ຫາ 51 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ຕາມການແບ່ງງານດັ່ງນີ້:

- ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ຮັບຜິດຊອບຄົ້ນຄວ້າວາງກົນໄກ, ລະບຽບການ ແລະ ຕິດຕາມ ກວດກາກ່ຽວກັບການຂຶ້ນ ແລະ ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ.
- ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຮັບຜິດຊອບການຂຶ້ນ ແລະ ຈົດທະບຽນ, ຍັງຍືນ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ອອກໃບແຜນທີ່ດິນ, ອອກໃບຕາດິນຕາມການສະເໜີຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ.
- ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ ຮັບຜິດຊອບກວດກາ, ວັດແທດ ແລະ ປະກອບສຳນວນເອກະສານ ການຂຶ້ນ ແລະ ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ.
- ຫນ່ວຍງານທີ່ດິນປະຈຳບ້ານ ມີຫນ້າທີ່ສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບທີ່ດິນເພື່ອປະກອບສຳນວນ ເອກະສານຂໍ້ຂຶ້ນ ແລະ ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ໂດຍມີການຍັງຍືນຂອງນາຍບ້ານ ແລ້ວລົງໃຫ້ອົງການ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ ພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 13. ເອກະສານຍັງຍືນສິດນຳໃຊ້ ແລະ ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ.

ເອກະສານຍັງຍືນສິດນຳໃຊ້ ແລະ ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ ມີ:

ໃບຕາດິນ, ໃບແຜນທີ່ດິນ, ໃບຍັງຍືນທີ່ດິນ, ໃບຍັງຍືນເຄົ້າມູນທີ່ດິນ ແລະ ໃບຍັງຍືນການພັດທະນາທີ່ດິນ.

- ໃບຕາດິນ: ແມ່ນເອກະສານຍັງຍືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນສູງສຸດທາງດ້ານກົດໝາຍ, ມີແຕ່ຜູ້ມີຊື່ທີ່ມີສິດ ໃນໃບຕາດິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າເປັນເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ແລະ ມີສິດນຳໃຊ້ເປັນຫລັກຊັບຄຳປະກັນ, ເຂົ້າຮຸ້ນ, ມອບ, ຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ, ໃຫ້ເຊົ່າ, ໃຫ້ສືບທອດ. ໃນການປະຕິບັດສິດດັ່ງກ່າວ ເຈົ້າຂອງ ໃບຕາດິນມີສິດມອບໃຫ້ຜູ້ອື່ນດຳເນີນ

ແທນຕົນກໍ່ໄດ້ ໂດຍມີການມອບໝາຍຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກ ສອນ ແລະ ມີການຍິ້ງຍືນຈາກສໍານັກງານທະບຽນ ສານ ຫລື ນາຍບ້ານ.

- ໃບແຜນທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານເພື່ອໃຊ້ປະກອບສໍານວນຂໍຂຶ້ນທະບຽນ, ໃບແຜນທີ່ດິນໃດທີ່ໄດ້ ຜ່ານການຈັດ ທະບຽນຢູ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈໍາແຂວງ, ນະຄອນ ຫລື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ປະຈໍາເມືອງ, ເທດສະບານ ແລ້ວ ເຈົ້າຂອງໃບແຜນທີ່ດິນກໍ່ມີສິດນໍາໃຊ້ຄືກັນກັບໃບຕາດິນ ແຕ່ຕ້ອງ ຜ່ານການກວດກາ ຍິ້ງຍືນຄວາມຖືກຕ້ອງຄືນໃໝ່ຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ດິນ ຈຶ່ງຖືວ່າໃຊ້ໄດ້.
- ໃບຍິ້ງຍືນທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານຍິ້ງຍືນກ່ຽວກັບສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາ ຫລື ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊົ່ວ ຄາວຕາມ ນະໂຍບາຍການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນ-ມອບປ່າ ຊຶ່ງອົງການປົກຄອງເມືອງ ເທດສະບານອອກໃຫ້. ໃບຍິ້ງ ຍືນທີ່ດິນນີ້ ສາມາດສືບທອດຕາມອາຍຸການທີ່ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 48 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ. ຜູ້ທີ່ໄດ້ ຮັບໃບຍິ້ງຍືນທີ່ດິນທີ່ໄດ້ໃຊ້ທີ່ດິນປະເພດດັ່ງກ່າວ ສາມປີ ໂດຍຖືກຕັ້ງຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ມາດຕາ 18 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ມີສິດສະເໜີຕໍ່ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ປະຈໍາແຂວງ, ນະຄອນ ຫລື ອົງການຄຸ້ ມຄອງທີ່ດິນປະຈໍາເມືອງ, ເທດສະບານ ເພື່ອຂໍໃບຕາດິນ ຫລື ໃບແຜນທີ່ດິນ.
- ໃບຍິ້ງຍືນເຄົ້າມູນທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານຍິ້ງຍືນກ່ຽວກັບການໄດ້ທີ່ດິນມາ ເພື່ອຊື້ແຈງໃຫ້ເຫັນ ປະຫວັດຄວາມ ເປັນມາຂອງການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນໍາໃຊ້.
- ໃບຍິ້ງຍືນການພັດທະນາທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານທາງການທີ່ຂະແໜງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ອອກໃຫ້ເພື່ອຮັບ ຮອງວ່າທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ໄດ້ພັດທະນາແລ້ວ. ໃບຍິ້ງຍືນດັ່ງກ່າວນີ້ໃຊ້ເພື່ອປະກອບສໍານວນເອກະສານຂໍຂຶ້ນທະ ບຽນທີ່ດິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 18 ແລະ 43 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ

ມາດຕາ18. ການເຊົ່າ ແລະ ສໍາປະທານທີ່ດິນ.

ລັດຖະບານ, ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈໍາແຂວງ, ນະຄອນ, ເຂດ ພິເສດ ມີສິດເອົາທີ່ດິນຂອງລັດໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງອື່ນເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານ ຕາມຂອບເຂດສິດ ຂອງຕົນ.

ພົນລະເມືອງລາວ ແລະ ການຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ມີສິດ ເອົາທີ່ດິນຂອງຕົນ ໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງອື່ນເຊົ່າ.

ສັນຍາເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານທີ່ດິນ ຕ້ອງກໍານົດເປົ້າໝາຍ, ຄ່າເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານ, ກໍານົດເວລາເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານຕົວຈິງ. ສໍາລັບສັນຍາສໍາປະທານ ຍັງຕ້ອງໄດ້ກໍານົດຄ່າພາກຫລວງອີກດ້ວຍ.

ຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດ ຕ້ອງແຈ້ງຄ່າເຊົ່າຕົວຈິງ ເພື່ອເສຍອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການເອົາທີ່ດິນ ໃຫ້ຜູ້ອື່ ນເຊົ່າ.

ຜູ້ເຊົ່າ ຫລື ຜູ້ສໍາປະທານ ຕ້ອງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມສັນຍາເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານ, ຕາມລະບຽບ ກົດໝາຍ ແລະ ຢູ່ພາຍໄຕ້ການກວດກາຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ມີໜ້າທີ່ຄົ້ນຄວ້າລະບຽບການລະອຽດ ກ່ຽວກັບການເຊົ່າ ຫລື ສໍາ ປະທານທີ່ດິນ

ມາດຕາ19. ສິດ ຈາກການເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານທີ່ດິນ

ຊາວຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວທີ່ໄດ້ເຊົ່າ ຫລື ສໍາ ປະທານທີ່ດິນຈາກລັດ ຫລື ຈາກພົນລະເມືອງລາວ ຍັງມີສິດນໍາເອົາສັນຍາເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານທີ່ດິນ ໄປຮ່ວມທຶນ ກັບບຸກຄົນອື່ນ ຫລື ເປັນຫລັກຊັບຄ້າປະກັນ ຕາມອາຍຸການເຊົ່າ ຫລື ສໍາປະທານທີ່ຍັງເຫລືອ ແຕ່ ຕ້ອງໄດ້ຮັບ

ຄວາມເປັນເທັດຈາກລັດ ຫລື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນເສຍກ່ອນ. ສຳລັບອາຍຸສັນຍາເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານທີ່ດິນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 65 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ.

ມາດຕາ23. ສິດນຳໃຊ້ດິນຕາມປະເພນີ

ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ແມ່ນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ໃຊ້ທີ່ດິນ ດ້ວຍການບຸກເບີກພັດທະນາທີ່ ດິນ ຕອນນັ້ນມາເປັນປົກກະຕິ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຍາວນານມາຮອດປັດຈຸບັນ ໂດຍບໍ່ມີເອກະສານໃດຢັ້ງຢືນສິດ ນຳໃຊ້ຂອງ ຜູ້ກ່ຽວ

ລັດ ຮັບຮູ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ດ້ວຍການອອກໃບແຜນທີ່ດິນ ຫລື ໃບຕາດິນ ໃຫ້ຕາມແຕ່ລະ ກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ໂດຍຜ່ານການຮ້ອງຂໍຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ນຳອົງການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ. ການຮ້ອງຂໍຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ຕ້ອງປະກອບເອກະສານໃບຢັ້ງຢືນເຄົ້າມູນທີ່ດິນ, ພະຍານ, ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດ ນຳໃຊ້ທີ່ ດິນຂ້າງຄຽງ ແລະ ອົງການປົກຄອງບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່.

ມາດຕາ25. ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ ຫລື ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງ ໄດ້ໃຊ້ທຶນຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຕາມແຕ່ລະກໍລະນີດັ່ງນີ້:

- 1) ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຂົ້າໃນສາທາລະນະປະໂຫຍດ, ປ້ອງກັນຊາດ ປ້ອງກັນ ຄວາມ ສະຫງົບ ຫລື ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາໃດໜຶ່ງຂອງລັດ;
- 2) ຈາກການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເຮັດທາງຜ່ານ, ຮ່ອງຊົນລະປະທານ, ແລວສາຍໄຟຟ້າ, ແລວທໍ່ນໍ້າປະປາ ແລະ ອື່ ນໆ ທີ່ເປັນກົດຈະການຂອງລັດ ທີ່ດິນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຜົນປະ ໂຫຍດ ຈາກກົດຈະການດັ່ງກ່າວ;
- 3) ຍ້ອນການກະທຳອື່ນໆ ທີ່ພາໃຫ້ທີ່ດິນຂ້າງຄຽງ ເຊາະເຈື່ອນ, ເປເພ, ເສຍຫາຍ ເຊັ່ນ: ການຊຸດຊຸມ, ຊຸດບໍ່ ນໍ້າ, ຊຸດຫນອງປາ, ຊຸດຮ່ອງນໍ້າ, ຊຸດດິນໄປຂາຍ ແລະ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ26. ການປະເມີນຄ່າເສຍຫາຍ

ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາທີ 25 ຂອງດຳລັດສະບັບນີ້ ໃຫ້ປະຕິບັດ ຕາມ ການປະເມີນລາຄາ ຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ປະສານສົມທົບກັບອົງການ ປົກຄອງທີ່ ອອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວ.

ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍອາດຈະເປັນເງິນ, ວັດຖຸ ຫລື ທີ່ດິນແລກປ່ຽນກໍໄດ້ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ ຕາມ ການ ຕົກລົງເທັດຈາກລັດຂອງຝ່າຍ ແລະ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ມາດຕາ28. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕາ 73 ຫາ 76, 80 ແລະ 81 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ. ສຳລັບຄະດີຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນທີ່ສານໄດ້ຕັດສິນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ໃຊ້ ໄດ້ຢ່າງ ເດັດຂາດແລ້ວນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີຈຸດປະສົງຢາກແກ້ໄຂ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນຕ້ອງໄດ້ຍື່ນຄຳ ຮ້ອງ ພ້ອມດ້ວຍເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕໍ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າແກ້ໄຂ ໂດຍສົມທົບກັບອົງ ການປົກຄອງທີ່ ອອງຖິ່ນ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່. ໃນກໍລະນີ ທີ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ກໍໃຫ້ດຳ ເນີນການແກ້ໄຂໄປ ຕາມຂະບວນການຂອງກົດໝາຍ

ມາດຕາ29. ການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດິນສ່ວນເກີນ.

ການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດິນສ່ວນເກີນກວ່າອັດຕາ ຂອງແຕ່ລະປະເພດທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

- 1) ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນສ່ວນເກີນອັດຕາໃຫ້ແກ່ຍາດພີ່ນ້ອງ ຫລື ບຸກຄົນອື່ນທີ່ມີເງື່ອນໄຂ;
- 2) ຖ້າຫາກຢາກຮັກສາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນສ່ວນເກີນໄວ້ ຕ້ອງເສຍພາສີທີ່ດິນເພີ່ມ ຫ້າເທົ່າ ຂອງອັດຕາພາສີ ທີ່ດິນປົກກະຕິເປັນແຕ່ລະປີ.

ພາຍໃນກຳນົດສາມປີ ນັບແຕ່ມີລັດຖະບານ ໄດ້ອອກຄຳສັ່ງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂເນື້ອທີ່ດິນສ່ວນເກີນ ຢ່າງເປັນທາງການເປັນຕົ້ນໄປ ຫາກບໍ່ແກ້ໄຂຕາມຂໍ້ 1) ຫລື ຂໍ້ 2) ຂ້າງເທິງນີ້ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນສ່ວນ ກິນນັ້ນ ຈະຕົກເປັນທີ່ດິນລັດຄຸ້ມຄອງ.

ມາດຕາ31. ການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດິນ ຂອງຊາວຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ.

ຊາວຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ມີສິດ ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນໄລຍະ ຜ່ານມາ ຕ້ອງແກ້ໄຂທີ່ດິນຂອງຕົນ ພາຍໃນກຳນົດ 3 ປີ ນັບແຕ່ວັນທີ່ລັດຖະບານໄດ້ອອກຄຳສັ່ງກ່ຽວກັບການ ແກ້ໄຂທີ່ດິນຂອງຊາວຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ດ້ວຍ ການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ແກ່ພົນລະເມືອງລາວ ຫລື ການຈັດຕັ້ງຂອງລາວ. ຖ້າບໍ່ໂອນພາຍໃນສາມປີ ຕາມທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວຈະຕົກເປັນທີ່ດິນລັດຄຸ້ມຄອງ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີບຸລິມະສິດໃນການຂໍເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານທີ່ດິນນັ້ນ ນຳລັດ.

ໃນກໍລະນີພົນລະເມືອງລາວ ຫລື ການຈັດຕັ້ງຂອງລາວ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫາກໄດ້ປ່ຽນແປງສັນຊາດ ເປັນສັນຊາດອື່ນນັ້ນ ກໍ່ໃຫ້ປະຕິບັດຄືກັນກັບຊາວຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ຄື ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີ່ໜຶ່ງຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ມາດຕາ32. ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີຜົນງານ

ບຸກຄົນ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງໃດ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ, ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນສູງ ເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນມີມູນຄ່າ ຈະໄດ້ຮັບນະໂຍບາຍຫລຸດຜ່ອນພາສີອາກອນ, ໄດ້ຮັບຄວາມສະດວກໃນການຕໍ່ອາຍຸສັນຍາເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານ.

ມາດຕາ33. ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດ ຫາກໄດ້ຈັບຈອງທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈະຖືກສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ຖອນເອົາທີ່ດິນຄືນ ເປັນຂອງລັດ.

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ຫາກປ່ຽນແປງປະເພດທີ່ດິນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈະຖືກປັບ ໄຫມສອງເທົ່າຂອງມູນຄ່າຜົນເສຍຫາຍ. ສຳລັບທີ່ດິນກະສິກຳ ຈະຖືກປັບໄຫມຫ້າເທົ່າ ຂອງຜົນຜະລິດສະເຫລ່ຍໃນປີນັ້ນ.

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ນຳໃຊ້ ຫລື ໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ ຈະຖືກສຶກສາອົບຮົມ ຖ້າຫາກຍັງບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ ຈະຖືກປັບໄຫມສອງສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງມູນຄ່າທີ່ດິນ ຕາມການປະ ເມີນລາຄາໃນເວລາ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ. ໃນກໍລະນີບໍ່ເຂັດຫລາຍ ຈະຖືກຖອນສິດນຳໃຊ້ ຫລື ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ.

ພະນັກງານລັດຖະກອນຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ສວຍໃຊ້ໜ້າທີ່ຕໍາແໜ່ງ, ໃຊ້ອຳນາດເກີນ ຂອບເຂດ, ຮັບສິນບົນ, ປອມແປງເອກະສານ ຈະຖືກປະຕິບັດວິໄນ ຕາມລະບຽບລັດຖະກອນ ພ້ອມທັງ ຖືກດຳເນີນຄະດີຕາມກົດໝາຍ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ຫາກໃຫ້ສິນບົນແກ່ພະນັກງານລັດຖະກອນຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ເພື່ອໃຫ້ ໄດ້ ສິດນຳໃຊ້, ສິດໃຊ້, ໃບຕາດິນ ຫລື ເອກະສານຢັ້ງຢືນອື່ນໆ ກໍ່ຈະຖືກດຳເນີນຄະດີ ຕາມກົດໝາຍ.

ລະບຽບການກະຊວງກະສິກຳ ເລກທີ 0204/ກປ: ວ່າດ້ວຍການ ສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ປ່າຜະລິດແບບຍືນຍານ

(ມາດຕາ: 24/29/33)

ມາດຕາ24:

ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານທຸກໆບ້ານ ທີ່ມີເຂດປ່າຜະລິດ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງການຈັດຕັ້ງ ປ່າໄມ້ບ້ານຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນຕົວ ແທນຂອງປະຊາຊົນ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ ແລະ ຕັດສິນ ບັນຫາກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ເຂດປ່າ ຜະລິດຕາມຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຮັບ ຜິດຊອບຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ເມືອງ.

ມາດຕາ29: ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານມີດັ່ງນີ້:

- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມະຕິ, ຄຳສັ່ງ ແລະ ລະບຽບ ກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ຂັ້ນເທິງວາງອອກ;
- ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາກິດຈະກຳ ຂອງການຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດ ແບບຍືນຍານ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນ ແຜນການຈັດສັນເຂດປ່າຜະລິດ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການແກ້ໄຂບັນຫາວຽກງານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກງານ ຄຸ້ມຄອງ ປ່າຜະລິດ
- ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ມີການລະເມີດ ລະບຽບກົດໝາຍ ທີ່ຈະ ນຳຜົນເສຍ ຫາຍແກ່ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນເຂດປ່າຜະລິດ;
- ລາຍງານເຫດການຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຢູ່ໃນເຂດປ່າຜະລິດ ໃຫ້ຂັ້ນເທິງ ຖັດຕົນຊາບ ເປັນແຕ່ລະໄລຍະ;
- ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຕ່າງໆຂອງປະຊາຊົນ ຕາມ ລະບຽບ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ33:

ຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ, ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງບ້ານ ຫລື ປະຊາ ຊົນກ່ຽວກັບການ ດຳເນີນກິດຈະກຳ ແລະ ການຕົກລົງຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມ ຄອງເຂດ ປ່າຜະລິດ ຕ້ອງໄດ້ມີການ ພິຈາລະນາແກ້ໄຂ ຕາມຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນເອກະສານ ກ່ຽວກັບ ການຕົກລົງຮ່ວມກັນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດວຽກງານຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຫລື ສັນຍາລະຫວ່າງພາກ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດ້ວຍກັນ; ໃນເມື່ອ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫາກບໍ່ ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໃນຂັ້ນຂອງຕົນຕ້ອງສະເໜີຕໍ່ການຈັດຕັ້ງຂັ້ນເທິງຖັດຕົນ ເປັນຜູ້ພິຈາລະ ນາຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ຖ້າຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃດຫາກບໍ່ສາມາດ ແກ້ໄຂໄດ້ດ້ວຍການນຳໃຊ້ ລະບົບຂອງອຳນາດ ບໍລິຫານ ກໍ່ຕ້ອງ ນຳສະເໜີຕໍ່ ອົງການຕຸລາການເພື່ອ ແກ້ໄຂຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ລະບຽບການຂອງກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ

0535/ກປ.2001, ລົງວັນທີ 18/06/2001. ວ່າດ້ວຍ ການ

ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ

(ມາດຕາ: 2/7/8/10/11/14/15/16)

ມາດຕາ2:

ປ່າໄມ້ບ້ານ: ຫມາຍເຖິງ ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ພາຍຫລັງທີ່ມີການມອບດິນ- ມອບປ່າແລ້ວ ໂດຍ ລັດໄດ້ມອບໃຫ້ບ້ານເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ, ບົກປັກຮັກສາ, ນຳໃຊ້ ຢ່າງມີແຜນການ ເພື່ອພັດ ທະນາປ່າໄມ້ບ້ານ ໃຫ້ມີ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຕະຫລອດໄປ. ໃນນີ້ ບາງບ້ານມີ 2-3 ຫລື 5 ປະເພດປ່າ ແລະ ບາງບ້ານມີແຕ່ປ່າປະເພດດຽວ ຊຶ່ງແລ້ວແຕ່ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງປະເພດປ່າໄມ້ທີ່ມີຢູ່ໃນຂອບເຂດ ບ້ານນັ້ນຄື: ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ, ປ່າ ຜະ ລິດ, ປ່າພື້ນຟູ, ປ່າຊຸດໂຊມ ຫລື ທີ່ດິນປອກໂລ້ນ.

ມາດຕາ 7: ກຳມະສິດໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້

ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທຳມະຊາດ ທີ່ລັດມອບໃຫ້ບ້ານເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ຍັງແມ່ນກຳມະສິດຂອງ ວົງຄະນະ ຍາດແຫ່ງຊາດ, ລັດບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຊຸດຄົ້ນໄມ້ໃນຮູບແບບທຸລະກິດ ຢ່າງ ເດັດຂາດ. ແຕ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄອບຄົວປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ຊຸດຄົ້ນໄມ້ເພື່ອມາປຸກສ້າງ. ສ້ອມ ແປງເຮືອນ ຊານ ແລະ ໃຊ້ສອຍພາຍໃນຄອບຄົວໄດ້ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 8 ຂອງລະບຽບ ການສະບັບນີ້. ສ່ວນໄມ້ທີ່ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງໄດ້ປູກ ແລະ ພື້ນຟູດ້ວຍທຶນຮອນ ແລະ ເຫື່ອແຮງຂອງຕົນ ໂດຍ ມີການຮັບຮູ້ ຈາກລັດ ແມ່ນເປັນກຳມະສິດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ແມ່ນມີສິດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບ ໝາກຜົນ, ໂອນ, ມອບ ແລະ ສືບທອດປ່າໄມ້.

ສຳລັບປະເພດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນປ່າທຳມະຊາດສາມາດເກັບກູ້ເພື່ອເປັນສິນຄ້າຖ້າມີການ ຈັດຕັ້ງ ເປັນກຸ່ມ ຫລື ສຳ ມະຄົມ ຊຶ່ງມີລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແຜນການຈັດສັນແບບ ຍືນ ນານໂດຍ ການ ອະນຸມັດຂອງຫົວໜ້າ ທ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຖືກຮັບຮູ້ ຈາກເຈົ້າເມືອງ.

ມາດຕາ8: ຜົນປະໂຫຍດຈາກການບົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ບ້ານ

8.1 ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານສາມາດຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນ ປ່າໄມ້ ຕາມ ປະເພນີຂອງບ້ານເຊັ່ນ: ຕັດໄມ້ປະເພດບໍ່ທວງທ້າມ ໃນເຂດ ປ່າຜະລິດ ຂອງບ້ານ ມາເຮັດຮົ້ວ, ເຮັດພື້ນ, ສຳລັບສ້ອມແປງ ແລະ ປຸກສ້າງເຮືອນຊານ ຊຶ່ງບໍລິມາດບໍ່ເກີນທ້າແມັດ ກ້ອນໄມ້ທ່ອນ ຕໍ່ໜຶ່ງຄອບຄົວທີ່ມີ ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ສາມາດເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໃນປ່າທຳມະຊາດ ເພື່ອ ເປັນສິນຄ້າ ເຊັ່ນ: ເຫັດ, ຫນໍ່ ໄມ້, ເຄືອແຫມ, ຂີ້ຊີ, ຄັ່ງ, ໝາກແຫນ່ງ, ໝາກຕາວ, ຫມາກຈອງບານ ແລະ ອື່ນໆ ແນໃສ່ ການສ້າງລາຍ ຮັບໃຫ້ກັບຄອບຄົວ. ແຕ່ຕ້ອງ ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 22 ກ່ຽວກັບ ບັນດາຂໍ້ທ້າມ ໃນການດຳເນີນການຊຸດຄົ້ນ ແລະ ເກັບກູ້ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ໃນ ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການ ຄຸ້ມຄອງການຊຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0221/ກປ. 2000, ລົງວັນທີ 13/10/2000 ຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

8.2 ສ່ວນການສ້ອມແປງ ແລະ ປຸກສ້າງໂຮງຮຽນ, ໂຮງຫມໍ, ວັດວາອາລາມ ແລະ ສະຖານທີ່ ສາທາລະນະ ປະໂຫຍດອື່ນໆພາຍໃນບ້ານ, ຫົວໜ້າທ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະ ນາ

ເປັນກໍລະນີພິເສດ ກ່ຽວກັບການອະນຸມັດບໍລິມາດໄມ້ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງແຕ່ລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ ສ່ວນລວມ.

8.3 ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານ ສາມາດນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ, ເນື້ອທີ່ດິນ ເປົ່າວ່າງ ຫລື ທີ່ ດິນປອກໂລ້ນ ໃນເຂດປ່າໄມ້ບ້ານ ຕາມຄວາມອາດສາມາດ ທາງດ້ານແຮງງານ ແລະ ທຶນຮອນເພື່ອ ປູກໄມ້ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານໃນເນື້ອທີ່ບໍ່ເກີນ 3 ເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງ ງານໃນ ຄອບຄົວ.

ມາດຕາ10: ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ

1. ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ການສຶກສາອົບຮົມ ໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຊື່ອມຊຶມຕໍ່ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ມະຕິ, ຄຳສັ່ງ ຕ່າງໆກ່ຽວກັບວຽກງານປ່າໄມ້ ແລະ ຄວາມໝາຍສຳຄັນຂອງ ປ່າໄມ້ຢ່າງເລິກ ເຊິ່ງ.
2. ອະນຸມັດລະບຽບການສະເພາະໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານທີ່ໜ່ວຍງານປ່າໄມ້ບ້ານສ້າງ ຂຶ້ນໃຫ້ຖືກ ຕ້ອງ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບການຕົວຈິງໂດຍມີຄວາມເປັນເອກະພາບກັນພາຍໃນ ບ້ານ.
3. ຈັດຕັ້ງປະຊາຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຂັ້ນບ້ານທີ່ມີຢູ່ໃນບ້ານນັ້ນ ໂດຍແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບກັນ ຢ່າງລະອຽດ ເພື່ອເຮັດໜ້າທີ່ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານໃນຂອບເຂດບ້ານຂອງຕົນໃຫ້ມີປະ ສິດທິຜົນ.

ມາດຕາ11: ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານ

- 11.1 ເປັນເສນາທິການໃຫ້ຄະນະກຳມະການເສດຖະກິດ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເພື່ອສ້າງ ລະບຽບ ການ ສະເພາະໃນການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ສິ່ງແວດ ລ້ອມທຳມະ ຊາດ ພາຍໃນປ່າໄມ້ບ້ານໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງ ແຕ່ປະເພດປ່າ.
- 11.2 ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມະຕິຄຳສັ່ງຂອງເມືອງ, ຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ອຳນາດ ການປົກຄອງບ້ານ ກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ກິດຈະການ ປ່າ ປ່າໄມ້ບ້ານຢ່າງເຂັ້ມງວດ.
- 11.3 ສົມທົບກັບຫ້ອງການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອສ້າງ ແຜນການຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຕາມແຕ່ລະປະເພດປ່າເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບ ແຜນ ງານ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຕ່າງໆ
- 11.4 ສະເໜີສ້າງຕັ້ງກຸ່ມ ແລະ ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ເພື່ອດຳເນີນກິດຈະການ ປ່າໄມ້ ພາຍໃນ ຂອບເຂດປ່າໄມ້ບ້ານເຊັ່ນ: ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ການປູກໄມ້, ການ ບົວລະບັດ ຮັກສາ, ການພີ່ ພູປ່າໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ ບົນພື້ນຖານ ຢູ່ໄຕ້ການຄຸ້ມຄອງທາງດ້ານລະ ບຽບຂອງບ້ານ.
- 11.5 ຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ປ້ອງກັນ ແລະ ພື້ນຟູສະພາບປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ໃຫ້ມີ ຄວາມ ສົມດູນທາງດ້ານລະບົບນິເວດຕະຫລອດຮອດການໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ຢ່າງຍືນຍານ
- 11.6 ລາດຕະເວນ, ຕິດຕາມ ແລະ ກວດກາການດຳເນີນງານກ່ຽວກັບກິດຈະການຕ່າງໆໃນປ່າໄມ້ ບ້ານ ເຊັ່ນ: ສະກັດກັ້ນການລ່າເນື້ອ, ການຊີ້-ຂາຍສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະ ບຽບການ, ການຊຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ການປຸງແຕ່ງ, ການປູກ, ການພື້ນຟູພູລະນະ ແລະ ການບົວລະບັດຮັກສາປ່າໄມ້ ບ້ານ.
- 11.7 ຕ້ານການເຄື່ອນໄຫວອັນບໍ່ດີທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- 11.8 ໄກ່ເກ່ຍ, ສຶກສາອົບຮົມ ເມື່ອບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງເກີດມີຄວາມຂັດແຍ່ງໃນການ ດຳເນີນ ກິດຈະກຳ ແລະ ການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກປ່າໄມ້ບ້ານ

- 11.9 ສັ່ງຢຸຊົ່ວຄາວ, ສຶກສາອົບຮົມ, ຍຶດຂອງກາງ, ປັບໄຫມ ແລະ ກັກຕົວຜູ້ກະທຳຜິດຕໍ່ລະບຽບ ການວ່າ ດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ນຳສິ່ງໃຫ້ ອຳນາດການປົກຄອງ ບ້ານ ດຳເນີນຄະດີຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.
- 11.10 ບັນທຶກລາຍງານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການດຳເນີນກິດຈະການປ່າໄມ້ບ້ານ ຕາມສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຕົນ ເພື່ອເປັນປະໂຫຍດໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຕິດຕາມ, ກວດກາ, ປະເມີນຜົນ ຂອງທ້ອງ ສິ່ງເສີມການ ກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ເມືອງ.
- 11.11 ເປັນເຈົ້າການນຳພາປະຊາຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານ ຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນໄຟ ໄໝ້ປ່າ ຢ່າງ ທັນການ ພ້ອມທັງວາງມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໄຟໄໝ້ປ່າ.
- 11.12 ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປົກສາຫາລື ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ່າງໆໃນການ ກຳນົດທິດທາງ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງບ້ານ.

ມາດຕາ14:

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານ ລ້ວນແຕ່ມີພັນທະ ໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາປ່າໄມ້, ຊັບພະຍາ ກອນປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ແຫລ່ງນ້ຳ, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ ອຸດົມສົມບູນຕະຫລອດໄປ, ນຳ ໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຽບການ, ບໍ່ເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ບ້ານເຊື່ອມໂຊມ, ບົກແຫ້ງ. ວາງມາດຕະການອັນຈຳເປັນເພື່ອ ປ້ອງກັນໄຟໄໝ້ປ່າ ພ້ອມທັງ ປະກອບສ່ວນຢ່າງແຂງແຮງ ເຂົ້າໃນ ການສະກັດກັ້ນການທຳລາຍຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ດ້ວຍທຸກຮູບການ.

ມາດຕາ15: ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ

- 15.1 ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນ ໃນການປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ວຽກ ງານປ່າໄມ້ບ້ານ ມີປະສິດທິຜົນສູງ, ຖືກຕ້ອງຕາມສັນຍາ, ແຜນການ ແລະ ລະບຽບການ ຈະໄດ້ ຮັບ ການຍ້ອງຍໍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ອື່ນໆ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.
- 15.2 ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ຈາກການປະຕິບັດໜ້າທີ່ໃນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານປ່າໄມ້ບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງດູແລຜູ້ກ່ຽວ ແລະ ຄອບຄົວ ຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ

ມາດຕາ16: ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຜິດຕໍ່ລະບຽບການ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ຂັດຂວາງການ ດຳເນີນ ງານຂອງໜ່ວຍງານປ່າໄມ້ບ້ານ ຈະຖືກຕັກເຕືອນ, ສຶກສາອົບຮົມ, ປະຕິບັດລະບຽບວິໄນ ແລະ ກັກຕົວ ສິ່ງໃຫ້ ອຳນາດການປົກຄອງ ດຳເນີນຄະດີ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ບົດແນະນຳກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0377/ກປ, ລົງວັນທີ 17/04/1996. ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຕາມສິດປະເພນີ
(ຂໍ້ທີ: 4/5/6/7)

4. ການປ້ອງກັນສິດຕາມປະເພນີແມ່ນ ໃຫ້ປະຕິບັດ ແລະ ຖືກຮັບຮູ້ໂດຍຜູ້ນຳໃຊ້ ແລະ ບຸກຄົນຜູ້ທີສາມ ໂດຍບໍ່ມີ ເງື່ອນໄຂຂັດ ຕໍ່ຂໍ້ກຳນົດລະບຽບການ ຫລື ກົດໝາຍທີ່ໄດ້ປະກາດໃຊ້ໄປແລ້ວນັ້ນ. ການຮຽກຮ້ອງ ຫລື ການ ຮ້ອງຟ້ອງເອົາສິດ ທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງບຸກຄົນ ຫລື ກຸ່ມຄົນ ໃຫ້ແກ້ໄຂດ້ວຍວິທີການຕາມປະເພນີທີ່ ເປັນມູນເຊື້ອອັນ ດີງາມ ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າຕ່າງໆ ແລະ ໃຫ້ມີການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ຂັ້ນບ້ານເປັນຕົ້ນຕໍ, ແຕ່ຖ້າຫາກໃຊ້ ຫມົດທຸກຄວາມພະຍາຍາມແລ້ວແຕ່ຍັງ ແກ້ໄຂ ບໍ່ຕົກຈິ່ງ ນຳສະເໜີໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.
5. ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍກ່ຽວກັບການຖອນສິດຕາມປະເພນີ ໂດຍສະເພາະຕໍ່ການນຳໃຊ້ດິນ ປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ແມ່ນໃຫ້ກຳນົດ ແລະ ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດຕໍ່ກັບ ທຸກບັນຫາ ຂອງການເສຍຫາຍ ທີ່ພົວພັນເຖິງການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ນຳໃຊ້ສິດນັ້ນ, ການທົດແທນ ອາດຈະເປັນເງິນ ຫລື ວັດຖຸ ອຸປະກອນ ຫລື ດ້ວຍການຈັດສັນໃຫ້ດຳລົງຊີວິດແບບໃຫມ່ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນເຊັ່ນ: ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ ເກີດຈາກການຍົກຍ້າຍ ໃນພາກສະໜາມ, ການຊ່ວຍເຫລືອ ໃຫ້ແກ່ການປ່ຽນແປງ ຫລື ຍົກຍ້າຍ ຫລື ອຸດ ຫມູນໃນໄລຍະການຍົກຍ້າຍນັ້ນ ໄປສູ່ສະຖານທີ່ອື່ນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຖືສິດ ດ້ວຍການຍົກລະດັບຊີວິດ ການເປັນຢູ່ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ໃຫ້ທຽບເທົ່າລະດັບເດີມທາງດ້ານຄວາມອາດສາມາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ຫລື ການ ຜະລິດຕ່າງໆ.
6. ສິດນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຢູ່ໃນຂອບເຂດບ້ານ ແມ່ນດັ່ງນີ້:
 - ສິດເກັບກູ້ຜະລິດຕະຜົນຈາກປ່າໄມ້ສຳລັບໃຊ້ສອຍຕາມຄວາມຈຳເປັນຂອງຄອບຄົວເຊັ່ນ: ການອະນຸຍາດໃຫ້ ໄປຫາຢູ່ຫາກິນ ເພື່ອຊອກຟື້ນດັງ, ເກັບເຫັດ, ເກັບຜັກປ່າ, ຫາຫນໍ່ໄມ້, ຢາພື້ນເມືອງ, ຕັດຫລັກຮົ້ວເພື່ອໃຊ້ ສອຍໃນຄອບຄົວ ຫລື ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງປະເພດ ອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນອນຢູ່ໃນບັນ ຊີທີ່ເກືອດຫ້າມຕາມທີ່ ໄດ້ກຳນົດໃນສັນຍາການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຂັ້ນບ້ານ, ສ່ວນການຕັດຕົ້ນໄມ້ທຳມະ ຊາດຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນປະເພດໄມ້ ຫວງຫ້າມ ແລະ ເຂດສະ ຫງວນເພື່ອຮັບໃຊ້ ເຂົ້າໃນການສ້ອມແປງເຮືອນຊານຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຢູ່ ໃນເຂດປ່າ ໄມ້ບ້ານທີ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສານັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບ ການ ຂອງປ່າໄມ້ ວາງອອກ ແຕ່ລະໄລຍະ.
 - ເກັບກູ້ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ຊະນິດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ຢ່າງອຸດົມສົມບູນໃນເຂດທີ່ບໍ່ໄດ້ຫວງຫ້າມ ເພື່ອເປັນ ສິນຄ້າ ນຳມາຂາຍແມ່ນຕ້ອງຢູ່ໃນຂອບເຂດປະລິມານຂອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ທີ່ສາມາດຄົງຕົວ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວໄດ້ໃນເຂດນັ້ນແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຂະ ແຫນງປ່າໄມ້ແຂວງ ໂດຍຜ່ານ ການຄົ້ນຄວ້າ ຈາກຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ ແລະ ເຫັນດີຈາກອຳນາດການປົກ ຄອງເມືອງຢ່າງ ເປັນທາງການ
 - ສິດໃນການລ່າສັດ, ຫາປາ ທີ່ບໍ່ນອນຢູ່ໃນບັນຊີຫວງຫ້າມ ຊຶ່ງຢູ່ນອກເຂດຫວງຫ້າມ ແມ່ນ ໃຫ້ປະຕິບັດ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ,
 - ສ່ວນການນຳໃຊ້ສິດທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໂຊມ ຫລື ດິນປອກໂລ້ນ ຕາມເນື້ອທີ່ທີ່ໄດ້ມີການສຳ ຫລວດ ຈັດສັນ ຕາມແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງບ້ານ ແມ່ນໃຫ້ມີການເຫັນດີ ຕົກລົງຈາກຄະນະ ກຳມະການ ຫລື ວິຊາການຈາກການແບ່ງດິນແບ່ງປ່າ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີສິດອຳນາດຂັ້ນເມືອງ.
 - ຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນມີສິດຈັດຕັ້ງກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຊົມໃຊ້ ເພື່ອເກັບກູ້ ແລະ ຂາຍເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງ ຕາມກຳນົດໃນສັນຍາຄຸ້ມຄອງຂອງຂະແຫນງການປ່າໄມ້ຂອງແຂວງທີ່ອອກໃຫ້ນັ້ນ
 - ສ່ວນການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ການຕັດໄມ້ປະເພດຫວງຫ້າມເພື່ອການຄ້າຈາກບຸກຄົນ ພາຍ ນອກນັ້ນ, ບ້ານກ່ຽວຂ້ອງມີສິດປົກປ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

7. ອົງການປົກຄອງບ້ານ ແມ່ນມີສິດເຮັດກົດລະບຽບລະອຽດສະເພາະຕື່ມອີກເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະ ກັບ ເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງບົດແນະນຳດັ່ງກ່າວ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຕົວຈິງ ແລະ ຈຸດພິເສດ ຂອງແຕ່ລະ ບ້ານ ຫລື ຕາມຈຸດພິເສດ ຂອງແຕ່ລະຮີດຄອງປະເພນີ ຂອງແຕ່ລະເຜົ່າຊົນ.

ບົດແນະນຳຂອງກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 0822/ກປ, ລົງວັນທີ 02/08/96. ກຽວກັບການມອບດິນ-ມອບປ່າ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້

(ຂໍ້ທີ: II.ຂ/3)

ຂ. ໃນບ້ານຫນຶ່ງອາດແບ່ງປະເພດການນຳໃຊ້ດິນອອກເປັນ 5 ປະເພດຄື:

1. ປະເພດດິນທີ່ມີການຜະລິດຄົງທີ່ແລ້ວເຊັ່ນ: ດິນນາ, ດິນປູກສ້າງ, ດິນສວນ (ກ້ວຍ, ອ້ອຍ, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ແລະ ອື່ນໆ) ດິນປະເພດນີ້ ບໍ່ໄດ້ທຳການແບ່ງ ມອບໃຫ້ຫ້ອງການທີ່ດິນ ລົງວັດແທກຕອນດິນຕົວຈິງ ເພື່ອອອກສຳມະໂນທີ່ດິນ ແລະ ອອກໃບກຳມະສິດໃນການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ໃຫ້ປະຊາຊົນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.
2. ປະເພດດິນທີ່ບໍ່ມີການຜະລິດຄົງທີ່ເຊັ່ນ: ດິນໄຮ່, ປ່າເລົ່າ, ດິນທີ່ບໍ່ມີປ່າໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ. ດິນປະເພດນີ້ ຈະໄດ້ມີການແບ່ງ ໂດຍມີການດັດສົມ ຮັບປະກັນໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວ ມີດິນທຳການຜະລິດໂດຍ ອີງຕາມແຮງງານ, ທຶນຮອນຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ, ມີການແນະນຳພືດທີ່ ເໝາະສົມ ກັບດິນແຕ່ລະ ຕອນ ພ້ອມທັງວິທີປົວແປງດິນ ແລະ ອະນຸລັກດິນດ້ວຍ.
3. ປະເພດດິນທີ່ເຫລືອຈາກການແບ່ງດິນ ເພື່ອຜະລິດກະສິກຳແລ້ວ ຖ້າຄອບຄົວໃດມີຄວາມສົນໃຈ ກໍ່ແບ່ງໃຫ້ປູກໄມ້ ຫລື ແບ່ງໃຫ້ກົມກອງລວມໝູ່ ເພື່ອປູກໄມ້ເປັນສິນຄ້າ ຫລືອາດແບ່ງ ໃຫ້ເອກະຊົນ ລົງທຶນເຮັດການປູກໄມ້ເປັນສິນຄ້າ ແຕ່ດິນປະເພດນີ້ຕ້ອງທຳການປູກໄມ້ ເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ທຳການປູກໄມ້ໃສ່ດິນກະສິກຳຢ່າງເດັດຂາດ.
4. ປະເພດດິນທີ່ສະຫງວນໄວ້ ເປັນຄັງດິນຂອງບ້ານ ເພື່ອຮັບປະກັນການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງປະຊາກອນບ້ານ ແລະ ເພື່ອຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການຜະລິດ ໃນອະນາຄົດ ມີການຄິດໄລ່ແຮ່ໄວ້ 5-10% ຂອງ ເນື້ອທີ່ດິນຂອງບ້ານ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ປຶກສານຳປະຊາຊົນເພື່ອນຳໃຊ້ໃຫ້ມີຜົນປະໂຫຍດ ບໍ່ໃຫ້ປະດິນເປົ່າ ວ່າງໄວ້.
5. ປະເພດດິນປ່າໄມ້ແບ່ງອອກເປັນ 3 ປະເພດຄື: ປ່າຮັກສາຍອດຫ້ວຍ, ປ່າສະຫງວນຂອງ ບ້ານ (ປ່າສັກສິດ, ປ່າຊ້າ ແລະ ປ່າມະເຫສັກ) ແລະ ປ່າຊົມໃຊ້, ໃນກໍລະນີບ້ານທີ່ບໍ່ມີປ່າໄມ້ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດ ດິນເພື່ອປູກໄມ້ໄວ້ເພື່ອຮັບໃຊ້ສັງຄົມ ຕົ້ນຕໍແມ່ນໄມ້ໃຜ່, ໄມ້ໃຫຍ່ໄວເພື່ອແກ້ໄຂ ໄມ້ພິນ, ໄມ້ສ້າງສາ ຈຳນວນຫນຶ່ງດ້ວຍ. ໃນບາງກໍລະນີ ບ້ານໄກ້ຄຽງມີປ່າອຸດົມສົມບູນຢູ່ ກໍ່ສາມາດ ປຶກສາຫາລື ແລະ ນຳໃຊ້ພ້ອມທັງປົກປັກຮັກສາຮ່ວມກັນ.

3. ຜູ້ທີ່ມີສິດໄດ້ຮັບການມອບດິນ-ມອບປ່າ

ຄອບຄົວ: ປະຊາຊົນລາວທຸກຄອບຄົວ ມີສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບການມອບດິນ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າຊຸດໂຊມ ເພື່ອເຮັດການຜະລິດກະສິກຳ, ພື້ນພູປ່າ ແລະ ປູກໄມ້ຕາມຄວາມສະມັກໃຈຂອງຕົນເອງ, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບບຸລິມະສິດແກ່ຄອບຄົວທີ່

ຂຶ້ນກັບບ້ານນັ້ນກ່ອນ ໂດຍໃຫ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ຄອບຄົວທີ່ບໍ່ມີອາຊີບ ຖາວອນ. ຄອບຄົວໃດທີ່ມີອາຊີບຖາວອນແລ້ວ, ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຮັດໄຂ່ຫມຸນວຽນ ແຕ່ໄດ້ມີນະໂຍ ບາຍມອບດິນ ເປົ່າວ່າງ ເນື້ອທີ່ປ່າຊຸດໂຊມເພື່ອປູກໄມ້ ຫລື ດິນຜະລິດກະສິກໍາເພື່ອເຮັດການຜະລິດ ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້, ລ້ຽງສັດ ຖ້າຫາກມີຄວາມຕ້ອງການ ສ່ວນຂະໜາດ ແລະ ເນື້ອທີ່ຈະໄດ້ຮັບນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບສະພາບ ທີ່ດິນເທົ່າທີ່ມີຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມສາມາດຕົວຈິງດ້ານແຮງງານ ແລະ ທຶນຮອນຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ.

ຄອບຄົວຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຫລື ພະນັກງານບໍ່ມີສໍາມະໂນຢູ່ໃນບ້ານ ກໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບການມອບດິນ ເພື່ອເຮັດການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ດິນປ່າຊຸດໂຊມ ເພື່ອປູກໄມ້ເຊັ່ນກັນ ໃນເງື່ອນໄຂທີ່ວ່າທ້ອງຖິ່ນຍັງມີດິນເຫລືອແຮໄວ້ຢູ່ ແລະ ຜູ້ຕ້ອງການດິນຕ້ອງໄດ້ສະເໜີຂໍຕາມຂັ້ນຕອນ; ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ເຮັດ ມາກ່ອນແລ້ວ ໂດຍມີການຮັບຮູ້ຈາກລັດ ຫລື ຈາກສັງຄົມໃນທ້ອງຖິ່ນ ຫລື ເປັນມູນມໍລະດົກຕົກ ທອດມາໃຫ້ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ຕາມຕົວຈິງ ຊຶ່ງອາດຈະມີຜູ້ອື່ນເຊົ່າເຮັດການຜະລິດ ຢູ່ກໍ່ໄດ້.

ນິຕິບຸກຄົນ, ລວມໝູ່ ແລະ ກົມກອງ: ມີສິດໄດ້ຮັບການມອບດິນກະສິກໍາ ແລະ ດິນປ່າຊຸດໂຊມເພື່ອ ປູກໄມ້ໃນການເຮັດທຸລະກິດຂອງຕົນ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ນະໂຍບາຍຕາມລະບຽບ ຫລັກການທີ່ລັດຖະບານໄດ້ວາງອອກແລ້ວ ຢ່າງເປັນເອກະພາບ.

ບ້ານ: ມີສິດໄດ້ຮັບການມອບປ່າໄມ້ ອາດລວມເຖິງປ່າປ້ອງກັນ, ເຂດປ່າເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງປ່າ ສະຫງວນ ກັບເນື້ອທີ່ອື່ນ, ປ່າພື້ນຟູ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ກໍານົດອອກແລ້ວນັ້ນ ບົນພື້ນຖານສັນຍາ ແລະ ລະບຽບຫລັກການ ການຄຸ້ມຄອງນໍາໃຊ້ສະເພາະຂອງແຕ່ລະປະເພດປ່າ ແລະ ແຕ່ລະຕອນ ສໍາລັບ ການມອບເຂດປ່າເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ປ່າສະຫງວນນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດ ສັນປ່າສະຫງວນ ສະເພາະຂອງແຕ່ລະແຫ່ງ, ນອກຈາກປ່າໄມ້ທີ່ມອບໃຫ້ບ້ານໃນເຂດຄຸ້ມຄອງບ່ານ ແລ້ວ ຖ້າຫາກມີປ່າໄມ້ ໃກ້ຄຽງບ້ານນັ້ນຄວນພິຈາລະນາມອບໃຫ້ບ້ານ ດັ່ງກ່າວຄຸ້ມຄອງກໍ່ໄດ້ ໂດຍ ອີງຕາມເງື່ອນໄຂຕົວຈິງ ແລະ ຄວາມສະມັກໃຈຕົວຕົວຂອງບ້ານດ້ວຍ.

ຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ

0054/ກປ, ລົງວັນທີ 07/03/1996. ວ່າດ້ວຍສິດນໍາ

ໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ

(ມາດຕາ: 2/8/9)

ມາດຕາ2:

ສິດຕາມປະເພນີແມ່ນ ບັນດາສິດ ແລະ ພັນທະຂອງບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ ຫລື ຄອບຄົວ ພົນລະເມືອງລາວທີ່ມີມາບົນພື້ນຖານປະເພນີ ຊຶ່ງກົດໝາຍທີ່ປະກາດໃຊ້ຢູ່ ສປປລາວ ຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳປະກັນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສິດຕາມ

ປະເພນີ ບໍ່ໄດ້ຂຽນເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແຕ່ມັນພັດແມ່ນສິດທີ່ແທ້ຈິງ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຕາມຂະບວນປະເພນີ ແລະ ບໍ່ຂັດກັບລະບຽບກົດໝາຍ ທີ່ ສປປລາວ ພວມໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ.

ມາດຕາ8:

ການຮຽກຮ້ອງເອົາສິດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມປະເພນີ ຫລື ການຮ້ອງຟ້ອງເອົາສິດທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງບຸກຄົນ ຫລື ກຸ່ມຄົນແມ່ນໃຫ້ແກ້ໄຂໂດຍວິທີການຕາມປະເພນີ ທີ່ເປັນມູນເຊື້ອອັນດີ ຂອງປະຊາຊົນ ລາວບັນດາເຜົ່າ ໃຫ້ທຳການໄກ່ເກ່ຍຢູ່ຂັ້ນບ້ານ, ຖ້າແກ້ໄຂບໍ່ຕົກໃຫ້ນຳສະເໜີໃຫ້ສານປະຊາຊົນ ຕັດສິນຕາມລະບຽບ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ9:

ກົດໝາຍທີ່ຈຳກັດ ຫລື ຖອນສິດ ຕາມປະເພນີທີ່ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຈຳຕ້ອງໄດ້ກຳນົດ ແລະ ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດ ຕໍ່ທຸກບັນຫາ ຂອງຄວາມເສຍຫາຍໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ນຳໃຊ້ສິດ. ການທົດແທນ ຄ່າເສຍຫາຍ ອາດຈະເປັນເງິນ ຫລື ການຕອບສະໜອງການດຳລົງຊີວິດແບບໃໝ່ ທີ່ສົມເຫດ ສົມຜົນເຊັ່ນ: ໃຊ້ ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການຍົກຍ້າຍ ໃນພາກຕົວຈິງ, ຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ການປ່ຽນແປງ ຫລື ຍົກຍ້າຍ ແລະ ອຸດທະນູນໃນໄລຍະຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ສະຖານທີ່ໃໝ່, ຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຖືກສິດດ້ວຍການຍົກລະດັບຊີ ວິດການເປັນຢູ່ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃຫ້ເທົ່າທຽມ ລະດັບເດີມ ທາງດ້ານຄວາມສາມາດສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ການຜະລິດ.

ລະບຽບການ 196/ກປ.2000

ມາດຕາ23:

ກໍລະນີຈຳເປັນ ລັດຕ້ອງເອົາເນື້ອທີ່ດິນທີ່ໄດ້ມີການລົງທຶນປູກໄມ້ແລ້ວ ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນ ໂຄງການ ພັດທະນາອື່ນໆ ລັດຈະເປັນຜູ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ລົງທຶນ.

ຄຳອະທິບາຍທ້າຍບົດ

¹ ຫນ່ວຍງານປ່າໄມ້ບ້ານ: ແມ່ນການຈັດຕັ້ງທີ່ນອນຢູ່ໃນຄະນະກຳມະການເສດຖະກິດບ້ານ ໂດຍແມ່ນອົງການປົກຄອງບ້ານ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ເປັນຜູ້ຮັບຮອງເອົາ ເພື່ອນຳສະເໜີທາເຈົ້າເມືອງອະນຸມັດ ໃຫ້ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ເຊິ່ງມີໜ້າທີ່ຊ່ວຍວຽກຄະນະກຳມະການເສດຖະກິດບ້ານ ກ່ຽວກັບວຽກງານປ່າໄມ້. (ລະບຽບການ 0535/ກປ ມາດຕາ 2)

² ການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານ: ແມ່ນການຈັດຕັ້ງໜຶ່ງຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ໃນບ້ານ ທີ່ມີເຂດປ່າຜະລິດ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ທີ່ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບ້ານ ໂດຍມີນາຍບ້ານເປັນປະທານ. ຕາມລະບຽບຫລັກການ ທຸກໆບ້ານທີ່ຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມຂ້າງເຂດປ່າຜະລິດ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນຕົວແທນຂອງປະຊາຊົນ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າຜະລິດ ຕາມຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ. ໂຄງປະກອບການ ຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານປະກອບດ້ວຍປະທານ 1 ທ່ານ ຊຶ່ງແມ່ນນາຍບ້ານ, ມີຮອງປະທານ 1 ທ່ານ ທີ່ໄດ້ຈາກການ ຄັດເລືອກເຫັນດີຂອງກອງປະຊຸມບ້ານ ແລະ ສະມາຊິກໄດ້ມາຈາກອາສາສະໝັກປ່າໄມ້ບ້ານ. ໂດຍຫນ່ວຍ ຄຸ້ມຄອງປ່າຜະລິດເປັນຜູ້ຄົ້ນຄວ້ານຳສະເໜີຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ພິຈາລະນາ ນຳສະເໜີ ທ່ານເຈົ້າເມືອງ ອອກຂໍ້ຕົກລົງແຕ່ງຕັ້ງການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານ. (ລະບຽບການ 0204/ກປ ມາດຕາ 3)

³ ກຸ່ມ ຫລື ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້: ແມ່ນການຈັດຕັ້ງໜຶ່ງຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ຫລື ປະຊາຊົນລະຫວ່າງບ້ານ ທີ່ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອດຳເນີນກິດຈະການກ່ຽວກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຢູ່ພາຍໃນຂອບເຂດບ້ານ ໃນນີ້ລວມມີ ການສຳຫລວດ, ວາງແຜນ, ເກັບກູ້, ຊື້-ຂາຍ, ແບ່ງປັນຜົນກຳໄລ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະໃຫ້ລັດຕາມລະບຽບຫລັກການ ໂດຍຮັບຮູ້ຈາກນາຍບ້ານ ແລະ ອົງການປົກຄອງເມືອງ.

⁴ ກົດລະບຽບສະເພາະຂອງບ້ານໃນການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້: ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບທົ່ວໄປ ຊຶ່ງບ້ານເປັນຜູ້ວາງອອກເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳສັ່ງ ຄຳແນະນຳ ແລະ ແຈ້ງການຂອງອົງການລັດຂັ້ນເທິງ ຫລື ແມ່ນບົດບັນຍັດທີ່ມີຜົນບັງຄັບສະເພາະ ເພື່ອຮັບໃຊ້ວຽກງານບໍລິຫານ ໃນຂອບເຂດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງບ້ານຕົນ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມສະພາວະຄວາມເປັນຈິງຂອງບ້ານ. ນາຍບ້ານເປັນຜູ້ຮ່າງກົດລະບຽບ ແລ້ວນຳໄປຜ່ານກອງປະຊຸມບ້ານເພື່ອໃຫ້ລູກບ້ານໄດ້ປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ ໃສ່ຮ່າງກົດລະບຽບດັ່ງກ່າວ. ພາຍຫລັງທີ່ລູກບ້ານໄດ້ປະກອບ ຄຳຄິດຄຳເຫັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ເລິກເຊິ່ງໃສ່ແຕ່ລະຂໍ້ຂອງກົດລະບຽບບ້ານ ໂດຍຖືເອົາຕາມສຽງສ່ວນຫລາຍ ເມື່ອທຸກຄົນຕົກລົງເຫັນດີ ຮັບຮອງແລ້ວ ສະເໜີນາຍບ້ານລົງລາຍເຊັນ ແລະ ນຳເອົາກົດລະບຽບດັ່ງກ່າວສະເໜີ ເຈົ້າເມືອງ ເພື່ອ ພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາ. (ລັດຖະບັນຍັດປະທານປະເທດ 02/ສປປ)

⁵ ທີ່ດິນ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ: ແມ່ນເນື້ອທີ່ດິນ ຊຶ່ງນອນຢູ່ໃນເຂດແດນຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຊັບພະຍາກອນອັນຕົ້ນຕໍຂອງຊາດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ໜ້າດິນ, ພື້ນດິນ, ພູຜາ, ເກາະດອນ ລວມທັງດິນພື້ນນ້ຳ, ນ່ານນ້ຳ ແລະ ນ່ານ ພ້າທີ່ເປັນບ່ອນດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາຫາກິນ ຂອງພົນລະເມືອງລາວ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ 2)

⁶ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້: ແມ່ນຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ບໍ່ມີຊີວິດ ຊຶ່ງປະກອບມີ ດິນ, ພືດພັນ, ຕົ້ນໄມ້, ນ້ຳ, ສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ມີທັງໝົດຢູ່ໃນເຂດທີ່ດິນປ່າໄມ້ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ 3).

⁷ ການເວນ ຫລື ໂອນຄືນແມ່ນ: ການໂອນທີ່ດິນ ຫລື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິດຄອບຄອງຊັບສົມບັດຄົງທີ່ ອື່ນໆ ຄືນໃຫ້ແກ່ລັດເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການດຳເນີນໂຄງການຕ່າງໆ, ລວມທັງການປ່ຽນແປງເປົ້າໝາຍການ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ແລະ ການຈຳກັດສິດນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ຊຶ່ງສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ຫລື ລາຍຮັບ ຂອງປະຊາຊົນ.
(ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ60, ດຳລັດ 192/ນຍ ມາດຕາ2)

⁸ ການທົດແທນຄືນຄ່າເສຍຫາຍ: ແມ່ນການທົດແທນເປັນເງິນ ຫລື ເປັນວັດຖຸ ສຳລັບຊັບສົມບັດ ທີ່ຖືກເວນຄືນ ຫລື ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນ. ມູນຄ່າປ່ຽນແທນໝາຍເຖິງມູນຄ່າທີ່ຄິດເປັນເງິນ ຫລື ວັດຖຸທີ່ຈຳເປັນ ຕ້ອງນຳໃຊ້ເພື່ອປ່ຽນແທນທີ່ດິນ, ເຮືອນ, ສິ່ງກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ຊັບສິນຕ່າງໆເທິງຫນ້າດິນ (ຜົນລະບູກ, ຕົ້ນໄມ້) ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆ (ລາຍຮັບ) ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການພັດທະນາ (ເບິ່ງຫລັກການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ມາດຕາ6 ດຳລັດ 192/ນຍ).(ດຳລັດ 192/ນຍ ມາດຕາ3).

⁹ ພາສີທີ່ດິນໝາຍເຖິງ: ພາສີປະຈຳປີ ທີ່ຄິດໄລ່ ແລະ ເກັບຕາມເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້, ຊຶ່ງໄດ້ແບ່ງເປັນສອງປະເພດການນຳໃຊ້ດັ່ງນີ້: (1) ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (ເປັນເນື້ອທີ່ດິນທີ່ນຳໃຊ້ໃນການຜະລິດ ກະສິກຳ - ປ່າໄມ້ ເປັນຫົວຫນ່ວຍເຮັກຕາ. ໃນທົ່ວປະເທດແບ່ງເປັນ 3 ເຂດເຊັ່ນ: ເຂດທົ່ງພຽງ, ພູພຽງ ແລະ ພູດອຍ. ໃນແຕ່ລະເຂດ ໄດ້ແບ່ງເປັນ 3 ເຂດທີ່ຕັ້ງເຊັ່ນ: ເຂດຕົວເມືອງ, ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດຕາມປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳເຊັ່ນ: ດິນນາ, ດິນໄຮ່, ດິນສວນ, ສະຖານທີ່ລ້ຽງສັດ ແລະ ທີ່ດິນກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ປະເພດອື່ນໆ) ແລະ (2) ເນື້ອທີ່ດິນປຸກສ້າງ (ເນື້ອທີ່ດິນທີ່ຮັບໃຊ້ການປຸກສ້າງ ທີ່ຢູ່ອາໄສ. ໃນທົ່ວປະເທດໄດ້ແບ່ງເປັນ 5 ເຂດທີ່ຕັ້ງເຊັ່ນ: ເຂດເທດສະບານທີ່ຂຶ້ນກັບສູນກາງ ຫລື ຂຶ້ນກັບ ແຂວງ, ເຂດເທດສະບານທີ່ຂຶ້ນກັບເມືອງ, ເຂດຕົວເມືອງ ທີ່ຂຶ້ນກັບການປົກຄອງເມືອງ, ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ. ໃນແຕ່ລະເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ແບ່ງເປັນ 4 ເຂດທີ່ຕັ້ງຢ່າງອອກເຊັ່ນ: ເຂດໃຈກາງ ຕົວເມືອງ, ເຂດອ້ອມໃຈກາງຕົວເມືອງ, ເຂດຊານເມືອງ ແລະ ເຂດຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ ຕາມຜັງເມືອງໄດ້ ກຳນົດ ແລະ ອີງຕາມ 4 ປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເຊັ່ນ: ທີ່ດິນທີ່ຢູ່ອາໄສ, ທີ່ດິນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ- ຫັດຖະກຳ, ທີ່ດິນການຄ້າ-ການບໍລິການ ແລະ ທີ່ດິນຫວ່າງເປົ້າ) (ດຳລັດ 150/ນຍ ມາດຕາ3,5)

¹⁰ ອາກອນ: ແມ່ນພັນທະຂອງທຸກຄົນທີ່ດຳເນີນກິດຈະການ ຫລື ທຳມາຫາກິນ ຢູ່ປະເທດລາວ. ອາກອນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນອາກອນທີ່ໄດ້ຈາກການມອບໂອນ, ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າ, ອາກອນຈາກການສືບມູນມໍລະດົກ.

¹¹ ແຮງງານໃນຄອບຄົວ: ແມ່ນຄົນໃນຄອບຄົວທີ່ມີອາຍຸ ແຕ່ 14 ປີຂຶ້ນໄປ ສາມາດອອກແຮງງານດ້ວຍເທື່ອແຮງ ຫລື ມັນສະໜອງໄດ້ (ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ2)

¹² ທີ່ດິນກະສິກຳ: ແມ່ນທີ່ດິນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປຸກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງດ້ານກະສິກຳ ລວມທັງທີ່ດິນຊົນລະປະທານ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ 15).

¹³ ສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມຈຸດປະສົງຕ່າງໆຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນອີງຕາມສະພາບຕົວຈິງຂອງເນື້ອທີ່ດິນ ພາຍໃນບ້ານ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງບ້ານ ແລະ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ສະມັດຖະພາບຕົວຈິງທາງດ້ານແຮງງານ.

¹⁴ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານແຮງງານໝາຍເຖິງ: ຈຳນວນແຮງງານທີ່ສາມາດອອກແຮງງານດ້ວຍເທື່ອແຮງ ແລະ ມັນສະໜອງໄດ້ ແລະ ສະມັດຖະພາບໃນການປະຕິບັດວຽກງານຂອງແຕ່ລະແຮງງານນັ້ນ.

¹⁵ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານທຶນຮອນໝາຍເຖິງ: ເງິນ ແລະ ຊັບສົມບັດທີ່ຕົນເອງເປັນກຳມະສິດ ເພື່ອນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນການດຳເນີນກິດຈະການຕ່າງໆ.

¹⁶ ການເຊົ່າທີ່ດິນແມ່ນ: ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນໂດຍລັດ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫລື ບຸກຄົນ ໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ຫລື ບຸກຄົນອື່ນໂດຍມີຂໍ້ຜູກພັນສັນຍາຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.(ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ2)

ການສຳປະທານທີ່ດິນແມ່ນ: ການຕົກລົງລະຫວ່າງລັດກັບຜູ້ສຳປະທານ ເຊິ່ງລັດເອົາທີ່ດິນໃນພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ສຳປະທານ ໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງທີ່ລັດອະນຸຍາດ, ຜູ້ໄດ້ຮັບສຳປະທານທີ່ດິນ ຕ້ອງໄດ້ເສຍ ຄ່າສຳປະທານ ແລະ ເສຍຄ່າພາກຫລວງ. (ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ2)

¹⁷ ກຳມະສິດ: ແມ່ນສິດ ອັນຄົບຖ້ວນ ແລະ ເດັດຂາດ ຂອງລັດ, ລວມໝູ່, ເອກະເທດ, ເອກະຊົນ ແລະ ສ່ວນ ຕົວ ໃນການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື້ຂາດກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດອັນໜຶ່ງ ໃນຂອບເຂດທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ມາດຕາ1)

¹⁸ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້: ແມ່ນສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງເພື່ອຕອບສະຫນອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ51, ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ55)

¹⁹ ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ລວມທັງໃຊ້ຄ່າປະກັນ: ແມ່ນສິດເກັບກູ້ໝາກຜົນຈາກທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຕົນໄດ້ພັດທະນາ ແລ້ວເຊັ່ນ: ໝາກຜົນຈາກການໃຫ້ເຊົ່າ, ໝາກຜົນຈາກການເອົາໄປເປັນຫລັກຊັບຄ່າປະກັນ.(ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ52, ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ56)

²⁰ ສິດໃນການໂອນ ຫລື ໃຫ້ເຊົ່າ: ແມ່ນການຍົກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ທີ່ຕົນໄດ້ ພັດທະນາ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນສືບຕໍ່ຊົມໃຊ້ໝາກຜົນທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ. ການໂອນຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຮັບຊາບ ແລະ ຕ້ອງຂໍຂຶ້ນທະບຽນໃໝ່ ແລະ ເສຍຄ່າທຳນຽມຕາມລະບຽບການ.(ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ53, ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ57)

²¹ ສິດໃນການປົກປັກຮັກສາ: ແມ່ນສິດທີ່ລັດມອບໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງຮັກສາທີ່ດິນ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ ທີ່ແນ່ນອນ. (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ54)

²² ສິດໃນການສືບທອດ: ແມ່ນການຕົກທອດສິດດັ່ງກ່າວ ໄປຍັງລູກ, ຫລານ, ພໍ່, ແມ່ ຫລື ຍາດພີ່ນ້ອງ ພາຍຫລັງຜູ້ຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ. ການສືບທອດຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຮັບຊາບ ແລະ ຕ້ອງຂໍຂຶ້ນທະບຽນໃໝ່ ແລະ ເສຍຄ່າທຳນຽມຕາມລະບຽບການ. (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ54, ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ58)

²³ ສິດໄດ້ຮັບຄ່າຊົດໃຊ້ແທນຄືນຄ່າເສຍຫາຍ: ແມ່ນປະຊາຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ດຳລົງຊີວິດ ຫລື ທຳມາຫາກິນ ຢູ່ພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງໃນເຂດໂຄງການພັດທະນາ ຫລື ຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດໂຄງການ ແຕ່ ມີທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຢູ່ໃນເຂດໂຄງການດັ່ງກ່າວ ທີ່ຈະມີການເວນຄືນ ກ່ອນວັນເລີ່ມຕົ້ນຂອງໂຄງການ ຈະຖືວ່າເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ແລະ ມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ການຊ່ວຍ ເຫລືອໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ. (ດຳລັດ 192/ນຍ ມາດຕາ5)

²⁴ ກຳມະສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນ: ທີ່ດິນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນກຳມະສິດ ຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃວ້ໃນ ມາດຕາ17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນ ຊຶ່ງແມ່ນລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະ ເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ມອບໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ການຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດ ນຳໃຊ້, ເຊົ່າ ຫລື ສຳປະທານ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ 3).

ກຳມະສິດກ່ຽວກັບ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້: ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ເປັນກຳມະສິດ ຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງລັດເປັນຕົວແທນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແບ່ງປັນການຊົມໃຊ້ ໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ. ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຈະມີສິດ ຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້, ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃດໜຶ່ງໄດ້ ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກອົງການ ທີ່ມີສິດໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເທົ່ານັ້ນ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ 5)

²⁵ ທີ່ດິນປ່າໄມ້: ແມ່ນເນື້ອທີ່ດິນທຸກຕອນ ທີ່ມີປ່າໄມ້ ຫລື ບໍ່ມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມຢູ່ ຊຶ່ງລັດໄດ້ກຳນົດໃຫ້ເປັນທີ່ດິນປ່າໄມ້ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ: 19; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 4;).

²⁶ ການຮັບຮູ້ຈາກລັດ: ໝາຍເຖິງການຍັງຢືນທາງດ້ານເອກະສານທີ່ລັດອອກໃຫ້ແກ່ຜູ້ດຳເນີດກິດຈະການປູກໄມ້ ເປັນຕົ້ນ ໃບທະບຽນສວນປູກໄມ້. ສວນປູກທີ່ມີເງື່ອນໄຂຂຶ້ນທະບຽນ ຕ້ອງມີມາດຕຖານດັ່ງນີ້: ຕ້ອງມີເນື້ອທີ່ແຕ່ 1600 ຕາລາງແມັດ (1ໄລ່) ຂຶ້ນໄປ, ຕົ້ນໄມ້ທຸກຊະນິດທີ່ປູກໃນເນື້ອທີ່ຕ້ອງມີອາຍຸແຕ່ 3 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະ ຈຳນວນຕົ້ນໄມ້ທີ່ປູກຕ້ອງມີອັດຕາການລອດຕາຍແຕ່ 80% ຂຶ້ນໄປຂອງຈຳນວນຕົ້ນໄມ້ທີ່ປູກໃນເບື້ອງຕົ້ນ. ເອກະສານເພື່ອຈະຂໍຂຶ້ນທະບຽນສວນປູກໄມ້ນຳທ້ອງການກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງບ່ອນທີ່ສວນປູກໄມ້ຕັ້ງຢູ່ ປະກອບມີ: ໃບຍັງຢືນກຳມະສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໃບຕິດຕາມເສຍພາສີທີ່ດິນ, ໃບສະເໜີ ແລະ ໃບຍັງຢືນທີ່ຢູ່ຂອງເຈົ້າຂອງສວນປູກໄມ້. ສວນປູກໄມ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບຫລັກການ ແມ່ນຈະໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນພາສີທີ່ດິນ ລັດຮັບຮູ້ສິດໃນການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ໂອນ, ສືບທອດ ແລະ ມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນຕາມສູດດັ່ງນີ້: ມູນຄ່າສວນປູກໄມ້=ມູນຄ່ານຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນ + ມູນຄ່າພັດທະນາທີ່ດິນ + ມູນຄ່າຂອງຕົ້ນໄມ້ໃນສວນປູກ + ມູນຄ່າຜົນຜະລິດກະສິກຳຖ້າມີ (ມາດຕາ23 ຂອງລະບຽບ 196/ກປ). ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍຈະໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນ ຄ່າບູລະນະ ແລະ ຄ່າຊັບພະຍາກອນໃນເວລາຂາຍໄມ້ປູກ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ເສຍພາສີລາຍໄດ້ໃຫ້ລັດຕາມລະບຽບການ. (ຄຳສັ່ງແນະນຳ 1849/ກປ ຂໍ້ທີ1,2,3,4)

²⁷ ໃບຕາດິນ: ແມ່ນເອກະສານທີ່ເປັນຫລັກຖານຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ເຊິ່ງ ໄດ້ຄັດສຳເນົາຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນເພື່ອມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນພຽງໃບດຽວ ເພື່ອຖືໄວ້ເປັນຫລັກຖານ ຢ່າງຍາວນານ ຈົນກວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ48)

²⁸ ໃບແຜນທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານເພື່ອໃຊ້ປະກອບສຳນວນຂໍຂຶ້ນທະບຽນ, ໃບແຜນທີ່ດິນໃດທີ່ໄດ້ຜ່ານການຈົດທະບຽນ ຢູ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫລື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະ ບານ ແລ້ວ ເຈົ້າຂອງໃບແຜນທີ່ດິນ ກໍ່ມີສິດນຳໃຊ້ຄືກັບໃບຕາດິນ ແຕ່ຕ້ອງຜ່ານການກວດກາຍັງຢືນຄວາມ ຖືກຕ້ອງຄືນໃໝ່ ຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ດິນ ຈຶ່ງຖືວ່າໃຊ້ໄດ້. (ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ13)

²⁹ ໃບຍັງຢືນທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານທາງການທີ່ຍັງຢືນກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ດິນກະສິກຳ ຫລື ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊົ່ວຄາວ ເຊິ່ງອົງການປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານ ອອກໃຫ້ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີສິດໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ. ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບໃບຍັງຢືນທີ່ດິນ ມີສິດທຳການສືບທອດຕາມອາຍຸຂອງໃບຍັງຢືນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີ ສິດໂອນ, ບໍ່ມີສິດເອົາໄປເປັນທຸ້ນ, ບໍ່ມີສິດເອົາໄປຄ້ຳປະກັນ ຫລື ໃຫ້ເຊົ່າ. (ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ49)

³⁰ ໃບຍັງຢືນເຄົ້າມູນທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານຍັງຢືນ ກ່ຽວກັບການໄດ້ທີ່ດິນມາ ເພື່ອຊື້ແຈງໃຫ້ເຫັນປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້. (ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ13)

³¹ ໃບຍັງຢືນການພັດທະນາທີ່ດິນ: ແມ່ນເອກະສານທາງການທີ່ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ອອກໃຫ້ເພື່ອຮັບຮອງວ່າ ທີ່ດິນຕອນນັ້ນໄດ້ພັດທະນາແລ້ວ ໃບຍັງຢືນດັ່ງກ່າວນີ້ ໃຊ້ເພື່ອປະກອບສຳນວນເອກະສານຂໍ ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 18 ແລະ 43 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ. (ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ13)

³² ຂໍ້ຕົກລົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແລະປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ: ແມ່ນເອກະສານກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງບ້ານ ທີ່ເຊັນກັນລະຫວ່າງບ້ານ ກັບທ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ເຊິ່ງເນື້ອໃນປະກອບດ້ວຍ ສິດ ແລະ

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ, ລະບຽບຂອງບ້ານ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ບ້ານ.

³³ ສັນຍາເຊົ່າ: ແມ່ນເອກະສານກ່ຽວກັບການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນໂດຍລັດ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫລື ບຸກຄົນ ໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ຫລື ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍມີຂໍ້ຜູກພັນສັນຍາຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.(ດຳລັດ 101/ນຍ ມາດຕາ2)

ສັນຍາສຳປະທານທີ່ດິນແມ່ນ: ເອກະສານກ່ຽວກັບການຕົກລົງລະຫວ່າງລັດກັບຜູ້ຂໍສຳປະທານ ເຊິ່ງລັດເອົາທີ່ດິນໃນ ພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ສຳປະທານ ໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງທີ່ລັດອະນຸຍາດ, ຜູ້ໄດ້ຮັບສຳປະທານທີ່ດິນ ຕ້ອງ ໄດ້ເສຍ ຄ່າສຳປະທານ ແລະ ເສຍຄ່າພາກຫລວງ.

³⁴ ລັດຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳປະກັນ: ໝາຍເຖິງລັດຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳປະກັນໂດຍການອອກນິຕິກຳເພື່ອຮັບຮອງສິດການນຳ ໃຊ້ປ່າໄມ້, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ຜະລິດ ຕະຜົນປ່າໄມ້ ຕາມປະເພນີ ເປັນຕົ້ນ: ລັດຖະທຳມະນູນ ມາດຕາ: 8; ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ: 30; ຂໍ້ຕົກລົງ 0054/ກປ.96; ລະບຽບການ 0535/ກປ.01; ບົດແນະນຳ 0377/ກປ.96 ແລະ ອື່ນໆ.

³⁵ ສິດການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ: ໝາຍເຖິງສິດ ແລະ ພັນທະຂອງບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ ຫລື ຄອບຄົວ ພົນລະເມືອງລາວ ທີ່ມີມາບົນພື້ນຖານປະເພນີ ຊຶ່ງກົດໝາຍທີ່ປະກາດໃຊ້ຢູ່ ສປປລາວ ຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳປະກັນ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສິດຕາມປະເພນີບໍ່ໄດ້ຂຽນເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ແຕ່ມັນພັດແມ່ນສິດ ທີ່ແທ້ຈິງທີ່ ຖືກນຳໃຊ້ ຕາມຂະບວນກປະເພນີ ແລະ ບໍ່ຂັດກັບລະບຽບກົດໝາຍທີ່ ສປປ ລາວ ພວມໃຊ້ໃນ ປະຈຸບັນ. ປະເພນີ ແມ່ນ ຜົນຂອງການນຳໃຊ້ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງ ຊຶ່ງມີລັກສະນະດັ່ງນີ້: ການນຳໃຊ້ ແລະ ການປະຕິບັດ ຕົວຈິງ ແມ່ນຖືກປະຕິບັດ ຢ່າງສະມ່າສະເໝີ ຕະຫລອດເວລາ ຢູ່ໃນເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ດິນປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ. ມີມາແຕ່ດົນນານ ຢ່າງຫນ້ອຍໜຶ່ງຊົ່ວຄົນ, ແມ່ນຫລັກການລວມທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນກຸ່ມຄົນ ຫລື ຄອບຄົວ, ແມ່ນບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ ຫລື ຄອບຄົວ ຖືວ່າປະເພນີສ້າງສິດ ແລະ ພັນທະລະຫວ່າງພວກເຂົາເຈົ້າ (ຂໍ້ຕົກລົງ 0054/ກປ ມາດຕາ2,3)

³⁶ ສິດນຳໃຊ້ໄມ້ທຳມະຊາດປະເພດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມໄດ້ບໍ່ເກີນຫ້າແມັດກ້ອນຕໍ່ໜຶ່ງຄອບຄົວເພື່ອປຸກສ້າງສ້ອມ ແປງເຮືອນ ແລະ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະ (ບໍ່ອະນຸຍາດຕັດໄມ້ເພື່ອການຄ້າ): ຄອບຄົວເປົ້າໝາຍທີ່ ຈະໄດ້ຮັບການປະຕິບັດນະ ໂຍບາຍດັ່ງກ່າວນີ້ຕ້ອງແມ່ນຄອບຄົວທີ່ນອນໃນບ້ານ ມີສະພາບຊາດເຊີນ. ໄມ້ທີ່ຈະນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປຸກສ້າງສ້ອມ ແປງເຮືອນຊານ ແລະ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະ ຕ້ອງແມ່ນໄມ້ຊະນິດທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມ ແລະ ນອນໃນເຂດປ່າຊົມໄຊ ຂອງບ້ານ ໂດຍການເຫັນດີຂອງອົງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ບົນພື້ນຖານການນຳໃຊ້ປ່າ ໄມ້ແບບຍືນຍານ, ມີການສຳຫລວດ, ຈັດສັນ, ປູກໄມ້, ພື້ນພູປ່າ. ສ່ວນການນຳໃຊ້ໄມ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງ ແລະ ສ້ອມແປງສະຖານທີ່ສາທາລະນະ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງບ້ານ.

³⁷ ປ່າໄມ້: ແມ່ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ອັນລ້ຳຄ່າຂອງຊາດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍພືດພັນ, ຕົ້ນໄມ້ນາໆຊະ ນິດ ທີ່ ເກີດຂຶ້ນຕາມທຳມະຊາດ ຫລື ປູກຂຶ້ນ ແລະ ຊຶ່ງການຄົງຕົວຂອງມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ສຳລັບການປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ 2)

³⁸ ປ່າປ້ອງກັນ: ແມ່ນປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ເຊິ່ງຖືກຈັດແບ່ງເພື່ອຈຸດປະສົງປ້ອງກັນແຫລ່ງນ້ຳ, ປ້ອງກັນການ ເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ເຂດຍຸດທະສາດເພື່ອການປ້ອງກັນຊາດ, ປ້ອງກັນໄພທຳມະຊາດ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ອື່ນໆ. (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ17)

³⁹ **ປ່າສະຫງວນ:** ແມ່ນປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ເຊິ່ງຖືກຈັດແບ່ງເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການປົກປັກຮັກສາ ພັນສັດ, ພັນພືດ, ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງຕ່າງໆ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານປະຫວັດສາດ, ວັດທະນະທຳ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການສຶກສາ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງວິດທະຍາສາດ.(ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ18)

⁴⁰ **ປ່າຜະລິດ:** ແມ່ນປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ເຊິ່ງຖືກຈັດແບ່ງເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ດ້ານໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ຢ່າງເປັນປົກກະຕິຕະຫລອດໄປ ເຊິ່ງບໍ່ມີຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.(ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ19)

⁴¹ **ປ່າພື້ນຟູ:** ແມ່ນປ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ເປັນປ່າເລົ່າອ່ອນ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກຈັດແບ່ງໄວ້ ເພື່ອພື້ນຟູ, ບູລະນະໃຫ້ກາຍເປັນປ່າເລົ່າແກ່ ແລະ ກາຍເປັນປ່າທຳມະຊາດທີ່ສົມບູນຄືນໄດ້. (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ20)

⁴² **ປ່າຊຸດໂຊມ:** ແມ່ນປ່າໄມ້ທີ່ຖືກທຳລາຍຢ່າງຫນັກ ເຊັ່ນ: ເນື້ອທີ່ດິນທີ່ບໍ່ມີປ່າ ຫລື ເນື້ອທີ່ດິນປອກໂຫລ້ນ ເຊິ່ງຖືກຈັດແບ່ງໄວ້ ເພື່ອປູກຕົ້ນໄມ້ຄືນໃໝ່ ຫລື ມອບໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກ ຕົ້ນໄມ້, ການຜະລິດກະສິກຳປ່າໄມ້, ລ້ຽງສັດແບບຖາວອນ ຫລື ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍອື່ນໆ ຕາມແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ21)

⁴³ **ສ້າງແຜນການເພື່ອຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນບ້ານ:** ໃນຂະບວນການວາງແຜນນຳໃຊ້ ທີ່ດິນມອບດິນມອບປ່າ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນບ້ານຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດແບ່ງປະເພດ ແລະ ມີການວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງໃນແຕ່ລະປະເພດ ໂດຍການສຳຫລວດ, ຈັດສັນ, ປູກ, ພື້ນຟູ, ວາງກົດລະບຽບໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ກວດກາລາດຕະເລນ.

⁴⁴ **ກຳນົດປະລິມານການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ:** ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ມີການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ໃນແຕ່ລະປະເພດ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດປ່າຜະລິດ ຫລື ປ່າຊົມໄຊ້ຂອງບ້ານ ໂດຍການສຳຫລວດ, ຈັດສັນ ໄດ້ມີການກຳນົດປະລິມານການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ໄມ້ທ່ອນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ອື່ນໆ ແບບຍືນຍານ.

⁴⁵ **ປົກສາຫາລື ແລະ ຕົກລົງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້:** ທຸກກິດຈະກຳທີ່ກ່າວມາຂ້າງຕົ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການປົກສາຫາລື ແລະ ຕົກລົງເຫັນດີຈາກອົງການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງ ເພື່ອຮັບຮອງ ແລະ ເປັນບ່ອນອີງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

⁴⁶ **ປ່າໄມ້ບ້ານ:** ແມ່ນເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ພາຍຫລັງທີ່ມີການມອບດິນ - ມອບປ່າແລ້ວ ໂດຍລັດໄດ້ມອບໃຫ້ບ້ານ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ນຳໃຊ້ຢ່າງມີແຜນການ ເພື່ອພັດທະນາປ່າໄມ້ບ້ານ ໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕະຫລອດໄປ. ໃນນີ້ບາງບ້ານມີ 2-5 ປະເພດປ່າ ແລະ ບາງບ້ານ ມີແຕ່ປະເພດດຽວ ຊຶ່ງແລ້ວແຕ່ສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ຂອງປະເພດປ່າໄມ້ ທີ່ມີຢູ່ໃນຂອບເຂດບ້ານນັ້ນໆຄື: ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ, ປ່າຜະລິດ, ປ່າພື້ນຟູ, ປ່າຊຸດໂຊມ ຫລື ທີ່ດິນປອກໂລ້ນ (ລະບຽບການ 0535/ກປ.01 ມາດຕາ: 2).

⁴⁷ **ກິດຈະການປ່າໄມ້:** ແມ່ນທຸກການເຄື່ອນໄຫວທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າໄມ້ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ເຊິ່ງ ປະຕິບັດຢູ່ໃນ ຫລື ນອກເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ເຊັ່ນ: ການສຳຫລວດ, ອອກແບບ, ການປູກ, ການ ພື້ນຟູ, ການບົວລະບັດຮັກສາ, ການພັດທະນາປ່າໄມ້, ການຊຸດຄົ້ນ, ການເຄື່ອນຍ້າຍໄມ້ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນ ປ່າໄມ້, ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ການປົກປັກຮັກສາແຫລ່ງນໍ້າ, ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດກ່ຽວກັບປ່າໄມ້, ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນພືດ, ພັນໄມ້, ພັນສັດປ່າແລະສັດນໍ້າ ລວມທັງການຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໄປເຮັດອາຊີບຄົງທີ່. (ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ22)

⁴⁸ ການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບກົດໝາຍ: ໝາຍເຖິງການນຳໃຊ້ລະບຽບກົດໝາຍທີ່ມີຢູ່ຢ່າງເຂັ້ມງວດໂດຍ

ຫນ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງສັງຄົມໃຫ້ເກີດຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ສະເໜີພາບ

⁴⁹ ຍິດຂອງກາງ: ແມ່ນການນຳເອົາຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ຈາກການກະທຳຜິດ ຫລື ວັດຖຸອຸປະກອນທີ່ໃຊ້ໃນການ
ກະທຳຜິດມາກັກໄວ້ໂດຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອລໍຖ້າການດຳເນີນຄະດີ. ຊຶ່ງຄຳວ່າ ຍິດ ຈະໃຊ້ກັບ ຊັບສົມບັດ
ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ເຊັ່ນ: ເງິນສົດ, ໄມ້ທ່ອນ, ສັດປ່າຫວງຫ້າມ. ສ່ວນ ອາຍັດ
ຈະໃຊ້ກັບຊັບສົມບັດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ເຊັ່ນ: ດິນ, ເຮືອນ, ສວນ, ນາ.
ພາຍຫລັງທີ່ດຳເນີນຄະດີສຳເລັດ ຂອງກາງດັ່ງກ່າວຈະຖືກ ຮິບມາເປັນຂອງລັດ ເມື່ອຄະດີຖືກຕັດສິນວ່າຜິດ
ຕາມກົດໝາຍ.

⁵⁰ ສຶກສາອົບຮົມ: ແມ່ນມາດຕະການຂັ້ນຕ່ຳທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃຊ້ຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ໃນຄະດີທີ່ບໍ່ຮຸນແຮງ
ໂດຍການອະທິບາຍໃຫ້ຜູ້ລະເມີດໄດ້ຮູ້ເຖິງຄວາມຜິດ ທີ່ຕົນເອງໄດ້ກະທຳ ພ້ອມທັງແນະນຳຕັກເຕືອນ
ບໍ່ໃຫ້ກະທຳຜິດອີກໃນຕໍ່ໜ້າ

⁵¹ ຂະບວນການຍຸດຕິທຳ: ໝາຍເຖິງຂະບວນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ຜ່ານລະບົບໄອຍະການ ແລະ ສານ
ປະຊາຊົນ ຊຶ່ງປະກອບມີ: ການຟ້ອງຮ້ອງ, ການສືບສວນສອບສວນຄະດີ, ການຕັດສິນຄະດີ ແລະ ການປະ
ຕິບັດຕາມຄຳຕັດສິນຄະດີຂອງສານປະຊາຊົນ.

⁵² ໄກ່ເກ່ຍ: ແມ່ນຂະບວນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ອນທີ່ຈະມີການດຳເນີນຄະດີຢ່າງເປັນ ລະບົບ
ໂດຍທັງສອງຝ່າຍມີການປຶກສາຫາລື ຊອກຫາທາງອອກເພື່ອຍອມຄວາມກັນບົນພື້ນຖານຄວາມພໍໃຈຂອງ
ທັງສອງຝ່າຍ ຊຶ່ງມີພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຄົນກາງຊ່ວຍດຳເນີນການໄກ່ເກ່ຍ.

⁵³ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້: ໝາຍເຖິງເຫດການ ຫລື ສະພາບການດ້ານຫຍໍ້ທີ່ ທີ່ເກີດ
ຂຶ້ນໃນສັງຄົມກ່ຽວກັບ ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ໃນການຄຸ້ມຄອງແລະນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ເຊິ່ງຈະ
ຕ້ອງຖືກແກ້ໄຂດ້ວຍສອງຮູບການຄື: ແກ້ໄຂດ້ວຍລະບົບບໍລິຫານ ແລະ ລະບົບຕຸລາການ.

⁵⁴ ທົບທວນຄຳຕັດສິນ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ພໍໃຈການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຕາມຂໍ້ (1): ໃນກໍລະນີທີ່ ຄູ່ກໍລະນີ ຝ່າຍໃດຝ່າຍ
ຫນຶ່ງ ຫາກບໍ່ພໍໃຈໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕາມລະບົບບໍລິຫານຄື: ບ້ານ, ຫ້ອງການກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ພະ
ແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ແຂວງ, ຄູ່ກໍລະນີດັ່ງກ່າວກໍສາມາດຍື່ນຄຳຮ້ອງຕໍ່ສານທ້ອງຖິ່ນທີ່ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງນັ້ນ ເພື່ອທົບ
ທວນຄຳຕັດສິນຕໍ່ຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວຄືນໃໝ່ໄດ້.

⁵⁵ ໃຫ້ສານປະຊາຊົນຕັດສິນຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຕົນເອງ ກັບຄູ່ກໍລະນີ ໂດຍກົງ: ຄູ່ກໍລະນີຝ່າຍໃດຝ່າຍຫນຶ່ງສາມາດ
ສະເໜີໃຫ້ສານປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວໂດຍກົງ ໂດຍບໍ່ຜ່ານລະບົບ
ບໍລິຫານ.